Z

z, **ze 1.** (**z kimś**) cum *z abl.*; μετά *z gen.*; περί *z acc.*; σύν *z dat.*; **2.** (**skądś**) a, ab, abs *z abl.*; de *z abl.*; e, ex *z abl.*; ἐκ, ἐξ *z gen.*; ἀπό *z gen.*; παρά *z gen.*
z boku a látere; **z ręki do ręki** per manus; **z tyłu** a tergo; **z zewnątrz** extra, foris; **wers z książki** versus de libro; **z ludu** de plebe; **z ojca** a patre; **pierścień ze złota** ánŭlus ex auro (aureus); **tworzyć z niczego** de níhilo facĕre; **z bojaźni** propter (ob) timorem; **z nienawiści** per invidiam; **z powodu** *alicuius rei* gratiā (causā); **umrzeć ze starości** senectūte confectus morior, 3, mórtuus sum; **z przyjacielem** cum amīco; **jeden z wielu** unus de multis; **najlepszy z wszystkich** óptimus omnium; **z bliska** cómminus; **z daleka** émminus; **z troską** cum cura

za 1. (**za kimś**, **czymś**) post *z acc.*; trans *z acc.*; ultra *z acc.;* μετά *z acc.*; ὄπισθεν, ὀπίσω *z gen.*; **2.** (**za pośrednictwem**) per *z acc.*; a, ab, abs *z abl. (przy pass.);* ἀπό *z gen.*; διά *z gen.;* **3.** (**zamiast kogoś**, **czegoś, za coś, kogoś**) pro *z abl.*; ἀντί *z gen.*; περί *z gen.*; ὑπέρ *z gen.*; **4.** (**za wyjątkiem**) extra *z acc.*; post *z acc.*; ultra *z acc.*; trans *z acc.*; ἐκτός *z gen.*; ὑπερέκεινα *z gen.*; χωρίς *z gen.*

Ego pro domo mea oro. Unus pro ómnibus et omnes pro uno. Unus pro multis. Pro fide, rege et lege.
za drzwiami foris; **za granicą** péregre; **stać za drzwiami** ante fores (ad fores) stare; **walczyć za wolność** pro libertāte bellum gerĕre; **za bezcen** mínimo pretio; **za darmo** gratis; **za pieniądze** pretio mercēde; **za wszelką cenę** omni modo; **za dnia** interdíu; **za naszych czasów** nostrā memoriā (aetate); **za dawnych czasów** quondam, olim patrum memoriā; **za pamięci ludzkiej** post hóminum memoriam; **za dwa miesiące** intra duos menses; **za rok** anno post; **za moją radą** me auctore; **za pomocą czego** ope (auxilio, óperā) *alicuius rei;* **tęsknić za kimś** desiderio *alicuius* tenēri; **uważać kogoś za kogoś** *alqm* pro *alqo* putāre (habēre); **mieć kogoś za nic** *alqm* pro níhilo putare; **za długo** nimium, multo; **za drogi** multo carior

zaaferowany praeoccupatus, 3; *alqa re* sollicitatus; μεριμνητός, 3

zabarwiać cóloro, 1,-āvi,-ātum; pingo, 3, pinxi, pictum; ting(u)o, 3,-nxi,-nctum; infusco, 1,-āvi,-ātum; χρωματίζω; βάπτω

zabarwienie coloratio,-ōnis *f.*; pigmentatio,-ōnis *f.*; tinctio,-ōnis *f.*; tinctūra,-ae *f.*; τὸ χρῶμα,-ατος

zabawa divertimentum,-i *n.*; delectatio,-ōnis *f.;* lūsus,-us *m.*; ludus,-i *m.*; oblectāmen,-ĭnis n.; ἡ ἑψία,-ας; ἡ παιδιά,-ᾶς; ὁ κῶμος,-ου

zabawiać delecto, 1,-āvi,-ātum; exhílaro, 1,-āvi,-ātum; ludífico, 1,-āvi,-ātum; oblecto, 1,-āvi,-ātum; εὐφραίνω

z. = **przebywać** (cóm)moror, 1,-ātus sum; versor, 1,-ātus sum; διαμένω

z. się ludo, 3, lūsi, lūsum; múginor, 1,-ātus sum; ἐμπαίζω; ὑψιάομαι; παίζω

zabawka illudium,-ii *n.*; iocamentum,-i *n.*; ludibrium,-ii *n.*; oblectamentum,-i *n.*; ἐμπαιγμός,-οῦ; τὸ ἄθυρμα,-ατος; τὸ παίγνιον,-ου; ἡ μέλπηθρα,-ας

zabawny facētus, 3; iocōsus, 3; ludibundus, 3; ridícŭlus, 3; γελάσιμος, 3; γελαστός, 3; παιστικός, 3

za bezcen vili pretio; ἀτίμως

zabezpieczać assecūro, 1,-āvi,-ātum; (prae)munio, 4,-īvi,-ītum; praeservo, 1,-āvi,-ātum; tutor, 1,-ātus sum; ἀσφαλίζω; (**z. się**) praecustodio, 4,-īvi,-ītum; ἀσφαλίζομαι; προφυλάττομαι

zabezpieczenie cautēla,-ae *f.*; secúrĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἀσφάλεια,-ας; ἡ προφυλακή,-ῆς

z. = **poręczenie** pignus,-ŏris n.; cautio,-ōnis *f.*; obses,-idis *m.f.*; fides,-ēi *f.*; receptum,-i *n.*; τὸ ἀποτίμημα, -ατος; ὁ ἀρραβών,-ῶνος

z. = **ubezpieczenie** assecuratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀσφάλεια,-ας

zabezpieczony assecuratus, 3; tutus, 3; ἀσφαλής,-ές

zabicie interfectio,-ōnis *f.*; mactatio,-ōnis *f.*; necatio,-ōnis *f.*; occisio,-ōnis f.; ἡ ἀναίρεσις,-εως; ὁ φόνος,-ου; ἡ σφαγή,-ῆς

zabić interficio, 3,-fēci,-fectum; interimo, 3,-ēmi,-emptum; leto, 1,-āvi,-ātum; occīdo, 3,-cīdi,-cīsum; (ἀπο)κτείνω; ἀμαλάπτω; ὀλεθρεύω; (δια)φθείρω; φονεύω; θανατόω

z. w bitwie caedo, 3, cecīdi, caesum; concīdo, 3,-cīdi, -cīsum; κατακόπτω

z. okrutnie neco, 1,-āvi,-ātum; mortífico, 1,-āvi,-ātum; κατασφάζω; κατασφάττω

z. bez miłosierdzia trúcido, 1,-āvi,-ātum; καταφονεύω

z. na ofiarę ímmolo, 1,-āvi,-ātum; macto, 1,-āvi,-ātum; sacrífico, 1,-āvi,-ātum; víctimo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω; σφαγιάζω; θύω

z. podcinając gardło iúgulo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω

z. = **porąbać na kawałki** trunco, 1,-āvi,-ātum; κατακόπτω

z. się suicīdo, 1,-āvi,-ātum; αὐτοκτονέω; αὐτοφονέω

z. = **zatkać szczelnie** obtūro 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω

zabieg interventio,-ōnis *f.*; operatio,-ōnis *f.*; curatio,-ōnis *f.*; τὸ ἔργον,-ου

zabiegać o coś ambeo, 4,-īvi (-ii),-itum; cómpeto, 3,-īvi,-ītum; quaero, 3,-īvi, -ītum; περιεργάζομαι; ἐπιζητέω; ζηλόω

zabierać p. brać

zabijaka percussor,-ōris *m.*; ὁ πλήκτης,-ου; ὁ φονευτής,-οῦ

zabity caesus, 3; interfectus, 3; necatus, 3; occisus, 3; ἀπόκτονος, 3

zabliźniać się cicátrico, 1,-āvi,-ātum; consanesco, 3,-nui, -; ἀπουλόομαι

zabliźniony cicatricatus, 3; ἀπουλωμένος, 3

zabłądzenie aberratio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποπλάνησις,-εως

zabłądzić aberro, 1,-āvi,-ātum; de via declīno, 1,-āvi,-ātum; delabor, 3,-lapsus sum; ἀφαμαρτάνω; ἀστοχέω; ἀποπλανάω

zabłocić cunio, 4,-īvi,-ītum; ínquino, 1,-āvi,-ātum; máculo, 1,-āvi,-ātum; limo, 1,-āvi,-ātum; spurco, 1,-āvi,-ātum; βορβορόω; (**z. się**) búlbito, 1,-āvi,-ātum; βορβορόομαι

zabłysnąć effulgĕo, 2,-fulsi, - ; resplendĕo, 2,-ui, - ; (ex)splendesco, 3,-cui, - ; enitesco, 3,-tui; dilucĕo, 2,-luxi; ἐξαστράπω; ἐκλάμπω; ἐπιφώσκω

zabobon praeiudicium,-ii *n.*; superstitio,-ōnis *f.*; religio,-ōnis f. superstitōsa; ἡ δεισιδαιμονία,-ας; ἡ ἐθελοθρησκία,-ας

zabobonny superstitiōsus, 3; δεισιδαίμων,-ον

zaboleć indoloresco, 3,-ui, - ; ἐξαλγέω

zaborca aggressor,-ōris *m.*; expugnātor,-ōris *m.*; conquisītor,-ōris *m.*; óccupans,-antis *m.*; occupātor,-ōris *m.*; ὁ εἴσβολος,-ου

zaborczy aggressīvus, 3; rapax,-acis; εἴσβολος,-ον

zabójca homicīda,-ae *m.*; interfector,-ōris *m.*; mactātor,-ōris *m.*; interemptor,-ōris *m.*; necātor,-ōris *m.*; occīsor,-ōris *m.*; ὁ ἀνθρωποκτόνος,-ου; ὁ φονεύς,-έως; ὁ φονευτής,-οῦ

zabójczy mortíferus, 3; perniciōsus, 3; perniciábĭlis,-e; peremptorius, 3; φόνιος, 3

zabójstwo *assassinium,-ii *n.*; caedes,-is *f.*; homicidium,-ii *n.*; interfectio,-ōnis *f.*; iugulatio,-ōnis *f.*; mactatio,-ōnis *f.*; mactatus,-us *m.*; nex,-cis *f.*; parricidum,-i *n.*; occisio,-ōnis f.; ὁ φόνος,-ου; ἡ κοπή,-ῆς; ἡ σφαγή,-ῆς; ἡ ἀναίρεσις,-εως

zabór annexio,-ōnis f.; occupatio,-ōnis *f.*; annexus,-us *m.*; ἡ εἰσβολή,-ῆς; ἡ κατάληψις,-εως

zabrać p. brać

zabraknąć deficio, 3,-fēci-fectum; desum,-esse,-fui; ὑστερέω; ἐπιλείπω

zabraniać abdīco, 3,-dixi,-dictum (interdicĕre); prohibĕo, 2,-ui,-itum; veto, 1, vetui (vetāvi), vétitum (vetātum); κωλύω; ἀπαγορεύω

zabroniony interdictus, 3; prohíbitus, 3; vétitus, 3; κεκωλυμένος, 3

zabrudzony inquinatus, 3; maculatus, 3; macularis,-e; spurcatus, 3; impūrus, 3; βορβορώδης,-ες

zabrzmieć ínsono, 1,-ui, -; tono, 1,-ui, - ; ἐξηχήω

zabudować inaedífico, 1,-āvi,-ātum; ἐνοικοδομέω

zabudowanie inaedificatio,-ōnis *f.*; aedificium,-ii *n.*; superficies,-ēi *f.*; loca, -ōrum *n.pl.* coaedificata; ἡ ἐνοικοδόμησις,-εως

zaburzenie molestia,-ae *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; confusio,-ōnis f.; sollicitūdo,-ĭnis *f.;* ὁ ταραγμός,-οῦ

z. **czynnościowe** disfunctio,-ōnis *f.*; ἡ ἀτονία,-ας

z. **siły woli** dysb(o)ulia,-ae *f.*; ἡ δυσβουλία,-ας

z. **umysłowe** aberratio,-ōnis *f.* mentalis; deliquium,-ii *n.*; insánĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἄνοια,-ας

zabytek monumentum,-i *n.*; τὸ μνημεῖον,-ου

zachcianka capricium,-ii *n.*; libīdo,-ĭnis *f.;* τὸ σχεδίασμα,-ατος; *(kobiet ciężarnych)* malacia,-ae *f.*; ἡ μαλακία,-ας

zachęcać (ad)hortor, 1,-ātus sum (exhortari); íncito, 1,-āvi,-ātum; exstímulo, 1,-āvi,-ātum; suadĕo, 2, suasi, suasum; impello, 3,-puli,-pulsum; movĕo, 2, movi, motum; παρακαλέω; παρορμάω; παροξύνω; προτρέπομαι; ὀτρύνω; παραμυθέομαι

zachęta adhortatio,-ōnis *f.*; exhortatio,-ōnis *f.*; incitatio,-ōnis *f.*; stímŭlus,-i *m.*;

impulsus,-us *m.*; incitamentum,-i *n.;* ἡ παράκλησις,-εως; τὸ προτρεπτικόν,-οῦ; ἡ παραμυθία,-ας

zachłanność cupídĭtas,-ātis *f.*; avídĭtas,-ātis *f.*; avaritia,-ae *f.;* ἡ φιλαργυρία,-ας; ἡ πλεονεξία,-ας

zachłanny (per)ávidus, 3; cúpidus, 3; famélicus, 3; avarus, 3; rapax,-acis; φιλάργυρος,-ον; πλεονέκτης,-ες; φιλοκερδής,-ές

zachmurzenie nebulósĭtas,-ātis *f.*; ἡ νέφωσις,-εως

zachmurzony nebulōsus, 3; núbilus, 3; subobscūrus, 3; νεφώδης,-ες

zachmurzyć annúbilo, 1,-āvi,-ātum; nébulo, 1,-āvi,-ātum; ἐκνεφόομαι

zachodni occidentālis,-e; occíduus, 3; vespertīnus, 3; hésperis,-e; δυσμικός, 3; δυτικός, 3

zachodzić *(słońce)* óccido, 3,-cidi,-casum; (κατα)δύω; δύνω

z. **komuś drogę** *alicui* obviam venio, 4, vēni, ventum; *alicui* occurro, 3,-(cu)curri,-cursum; ἀντιπορεύομαι

z. = **przychodzić** advenio, 4,-vēni,-ventum; προσέρχομαι

z. **w ciążę** concipio, 3,-cēpi, ceptum; κυέω; συλλαμβάνω

zachorować aegresco, 3,-ui, - ; morbesco, 3,-cui; in morbum ímplicor, 1,-ātus sum; νοσίζομαι

zachorowalność morbídĭtas,-ātis *f.*; morbilĭtas,-ātis *f.*; ἡ νοσηματότης,-ητος

zachowanie 1. (**sposób bycia**) attitūdo,-ĭnis *f.*; hábitus,-us *m.*; habitūdo,-ĭnis *f.;* τὸ κατάστημα,-ατος; ἡ καταστολή,-ῆς; **2.** (**przestrzeganie**) observantia,-ae *f.*; cura,-ae *f.*; ἡ (παρα)τήρησις,-εως; ἡ περιποίησις,-εως; **3.** (**przechowywanie**) conservatio,-ōnis *f.*; ἡ (δια)τήρησις,-εως

zachowawczy 1. (**tradycjonalistyczny**) conservatīvus, 3; διατηρητικός, 3; **2.** (**zapobiegawczy**) praeventīvus, 3; praeservatīvus, 3; προφυλακτικός, 3

zachowywać 1. (**przestrzegać**) observo, 1,-āvi,-ātum; παρατηρέω; **2.** (**strzec**) tuĕor, 2, túitus sum; sóspito, 1,-āvi,-ātum; φυλάττω; τηρέω; σῳζω; **3.** (**przechowywać**) conservo, 1,-āvi,-ātum; διατηρέω; **4.** (**zapobiegać**) praevenio, 4,-vēni,-ventum; praeservo, 1,-āvi,-ātum; προφυλάττω; **5.** (**zatrzymać**) retinĕo, 2,-tinui,-tentum (obtinēre); κατέχω

z. **miarę** modum servo, 1,-āvi,-ātum; témpero, 1,-āvi,-ātum; ἐγκρατέομαι

z. **się** me gero, 3, gessi, gestum; συμπεριφέρομαι

z. **się ostrożnie** diligentiā utor, 3, ūsus sum; εὐλαβέομαι

zachód 1. (**słońca**) óccasus,-us *m.*; óbitus,-us *m.;* occidentalia,-ium *n.pl.*; ἡ δύσις,-εως; ἡ δυσμή,-ῆς; ἡ ἑσπέρα,-ας; **2.** (**kierunek świata**) óccidens,-entis *m.*; occidentalia,-ium *n.pl.*; ἡ δυσμή,-ῆς; ἡ φθίασμα,-ατος; **3.** (**trud**) praeoccupatio,-ōnis *f.*; cura,-ae *f.*; sollicitūdo,-ĭnis *f.*; sedúlĭtas,-ātis *f.;* vigilantia,-ae *f.;* ὁ κόπος,-ου; ἡ μέριμνα,-ης

Lux ex oriente, luxus ex occidente.

zachrypnięcie raucēdo,-ĭnis *f.*; raúcĭtas,-ātis *f.*; ὁ βράγχος,-ου

zachrypnięty raúcidus, 3; raucus, 3; βραγχαλέος, 3; βραγχός, 3

zachwiać collabefacio, 3,-fēci-factum; labefacto, 1,-āvi,-ātum; σαλεύω

zachwianie (**się**) collabefactio,-ōnis *f.*; ἡ σάλευσις,-εως

zachwycać delecto, 1,-āvi,-ātum; fáscino, 1,-āvi,-ātum; τέρπω; (**z. się**) admiratione (stupore) percutior, 3,-ussus sum; admīror, 1,-ātus sum *alqd, alqm*; θαυμάζω; θαυμαίνω

zachwycający fáscinans,-antis; admirábĭlis,-e; θαυμάσιος, 3; θαυμαστός, 3

zachwyt fascinatio,-ōnis *f.*; admiratio,-ōnis *f.*; stupor,-ōris *m.*; τὸ θαῦμα,-ατος; ὁ θαυμασμός,-οῦ; ἡ ἔκστασις,-εως; ὁ κηληθμός,-οῦ

zaciąg dilectus,-us *m.*; delectus,-us *m.;* inquisitio,-ōnis *f.;* ἡ συλλογή,-ῆς

zaciągać 1. (**zasuwać**) cóntraho, 3,-traxi,-tractum; συντείνω; **2.** (**do wojska**) mílites conscrĭbo, 3,-scripsi,-scriptum; delectum habĕo, 2,-ui,-itum; συλλέγω; στρατολογέω

zaciek infiltratio,-ōnis *f.*; refluxus,-us *m.*; mácŭla,-ae *f.* umōris; ἡ ἐπίχυσις,-εως; ἡ ἔκχυσις,-εως

zaciekać infiltro, 1,-āvi,-ātum; infundor, 3,-fūsus sum; refluo, 3,-fluxi,-fluxum; penetro, 1,-āvi,-ātum; ἐκχέομαι

zaciekawienie curiósĭtas,-ātis *f.*; ἡ θαυμασιότης,-ητος

zaciekłość pertinacia,-ae *f.*; rabies,-ēi *f.*; ἡ μῆνις,-ιος; ὁ μενιθμός,-οῦ

zaciekły pértinax,-acis; rábidus, 3; μενιτής,-ές

zaciemniać calīgo, 1,-āvi,-ātum; infusco, 1,-āvi,-ātum; obscūro 1,-āvi,-ātum; obumbro, 1,-āvi,-ātum; offusco, 1,-āvi,-ātum; ténebro, 1,-āvi,-ātum; ténebras obdūco, 3,-xi,-ctum; ἐπισκοτίζω; (ἐξ)ἀμαυρόω; παρακαλύπτω

zaciemnienie infuscatio,-ōnis *f.*; obscuratio,-ōnis *f.*; obumbratio,-ōnis *f.*; tenebratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπισκότησις,-εως; ἡ ἀμαύρωσις,-εως

zaciemniony obscūrus, 3; obscuratus, 3; obumbratus, 3; offuscaus 3; ἀμαυρός, 3; ἐπίσκοτος,-ον

zacieniać (ad)umbro, 1,-āvi,-ātum (obumbrare); opāco, 1,-āvi,-ātum; ἐπισκιάζω

zacienienie opácĭtas,-ātis *f.*; obumbratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπισκίασις,-εως; τὸ ἀποσκίασμα,-ατος

zacieniony opācus, 3; obumbratus, 3; ἐπίσκιος,-ον

zacierać delĕo, 2,-ēvi,-ētum; ἐξαλείφω

zacierka puls, pultis *f.*; ἡ μᾶζα,-ης

zacieśniać restringo, 3,-strinxi,-strictum; conclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; ἀποστενόω

zacięcie *(wytrwała dążność)* diligentia,-ae *f.*; pertinacia,-ae *f.*; obstinatio,-ōnis *f.*; ὁ ἰσχυρισμός,-οῦ

zacięty pértinax,-acis; pérvicax,-acis; obstinatus, 3; ἰσχυρικός, 3

zacisk(**acz**) compressor,-ōris *m.*; constrictor,-ōris *m.*; fórculum,-i *n.*; ὁ σφιγκτήρ,-ῆρος

zaciskać cómprimo, 3,-pressi,-pressum; constringo, 3,-strinxi,-strictum (obstringĕre); συμπιέζω; σφίγγω; σφηκόω; συνέχω

zaciskanie constrictio,-ōnis *f.*; compressio,-ōnis f.; artatio,-ōnis *f.;* ἡ συμπίεσις,-εως; ἡ σύνθλιψις,-εως; ἡ σφίγξις,-εως

zacisze solitūdo,-ĭnis *f.*; secessum,-i *n.*; secessus,-us *m.;* ἡ ἐρημία,-ας

zacność honestas,-ātis f.; ἡ χρηστότης,-ητος

zacny honestus, 3; frugi *(nieodm.);* ingénuus, 3; probus, 3; χρηστός, 3; ἐσθλός, 3; καλός, 3

Homo frugi omnia recte facit.

zacofanie *obscurantismus,-i *m.*; vetustatis tenácĭtas,-ātis *f.;* ἡ παλινδρομία,-ας

zacofany *obscūrans,-antis; vetustatis tenax,-acis; παλίνδρομος,-ον

zaczadzenie *intoxicatio,-ōnis *f.* carbone monoxydato

zaczaić się insidior, 1,-ātus sum; insidĕo, 2,-sēdi,-sessum; ἐνεδρεύω

zaczarować incanto, 1,-āvi,-ātum (occantare, excantare); (ef)fáscino, 1,-āvi,-ātum; βασκαίνω

zaczarowanie fascinum,-i *n.*; fascinatio,-ōnis *f.*; ἡ βασκανία,-ας

zacząć p. zaczynać

zaczep uncus,-i *m.*; ὁ σκαλμός,-οῦ; ἡ ἀγκυλίς,-ίδος

zaczepiać 1. (**w walce**) lacesso, 3,-īvi (-ii),-ītum; infesto, 1,-āvi,-ātum; impugno, 1,-āvi,-ātum; próvoco, 1,-āvi,-ātum; προκαλέω; ἐνοχλέω; **2.** (**przyczepiać**) infīgo, 3,-fixi,-fixum; προσπήγνυμι; κωλλάω

zaczepka lacessitio,-ōnis *f.*; ἡ ὁρμή,-ῆς; ἡ πεῖρα,-ας

zaczepny aggressīvus, 3; altercábĭlis,-e; infestus, 3; lacessīvus, 3; offensīvus, 3; próvocans,-antis; litigiōsus, 3; ὁρμητικός, 3; πειρατήριος, 3; ἐπιφορικός,3

zaczerpnąć (in)haurio, 4, -hausi, -haustum (exhaurīre); delībo, 1, -avi, -atum; (ἐν) ἀρύω; εἰσαρύσσω

zaczerwienienie rubēdo,-ĭnis *f.*; rubor,-ōris *m.*; τὸ ἐρύθημα,-ατος

zaczopowanie obstructio,-ōnis *f.*; obturatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιβύστρα,-ας

zaczyn conspersio,-ōnis f.; fermentum,-i *n.*; τὸ φύραμα,-ατος; ἡ ζύμη,-ης

zaczynać coepi, coepisse; exorior, 4,-ortus sum; (ex)ordior, 4,-orsus sum; incipio, 3,-cēpi-ceptum; incepto, 1,-āvi,-ātum; íncoho, 1,-āvi,-ātum; ínchoo, 1,-āvi,-ātum; (ἐξ)ἄρχομαι; ἄρχω; (ἐξ)ἀνατέλλω

zaćma catar(r)acta,-ae *f.*; calīgo,-ĭnis *f.* lentis; gutta,-ae *f.* opāca; nubécŭla,-ae *f.;* τὸ γλαύκωμα,-ατος; ὁ καταρράκτης,-ου

zaćmić obscūro 1,-āvi,-ātum; offusco, 1,-āvi,-ātum; ἐπισκοτίζω; ἐξαμαυρόω

zaćmienie obscuratio,-ōnis *f.*; offuscatio,-ōnis *f.*; obscúrĭtas,-ātis *f.*; nubes,-is *f.;* ἡ ἐπισκότησις,-εως; ἡ ἀμαύρωσις,-εως; ὁ περισκιασμός,-οῦ; ἡ ἀχλύς,-ύος; *(słońca, księżyca)* solis eclipsis,-is *f.*; deliquium,-ii *n.*; ἡ ἔκλειψις,-εως

zaćmiony obscuratus, 3; offuscatus, 3; ἀμαυρωμένος, 3

zad cŭlus,-i *m.*; natis,-is *f.*; puga,-ae *f.*; clunis,-is *f.*; τὸ ὀπίσθιον,-ου; ἡ ἕδρα,-ας

zadać, **-awać** ad faciendum do, 1, dedi, datum; ínfere, inférre, íntuli, illātum; ἐπιφέρω

~ **ból** dolorem inflīgo, 3,-flixi,-flictum; ~ **sobie trud** laborem suscipio, 3,-cēpi,-ceptum

zadanie pensum,-i *n.*; munus,-ĕris *n.*; officium,-ii *n.*; negotium,-ii *n.;* τὸ ἐπίφορον,-ου; τὸ ἐπιτήδευμα,-ατος; τὸ ἔργον,-ου; ἡ χρεία,-ας

zadatek auctoramentum,-i *n.*; arrabo,-ōnis *m.;* arr(h)a,-ae *f.;* ἡ προκαταβολή,-ῆς; ὁ ἀρραβών,-ῶνος

zadawniony inveteratus, 3; παλαιώδης,-ες

zadłużony defeneratus, 3; δεδανεισμένος, 3

zadłużyć defénero, 1,-āvi,-ātum; δανείζω; **(z. się)** mútuor, 1,-ātus sum; in aes alienum cado, 3, cécidi, casūrus; δανείζομαι

zadni posterior,-ius; ὀπίσθιος, 3; ὀπίστερος, 3

zadośćuczynić satisfacio, 3, -fēci, -factum; réparo, 1, -avi, -atum; ἱκανοποιέω; ἀντιτίθημι

zadośćuczynienie satisfactio,-ōnis *f.*; reparatio,-ōnis *f.*; compensatio,-ōnis *f.*; ἡ μετατροπή,-ῆς; ἡ ἀντίχαρις, -εως; ἡ ἱκανοποιΐα,-ας

zadowalać satisfacio, 3,-fēci-factum; satio, 1,-āvi,-ātum; ἱκανοποιέω

zadawalający satisfáciens,-entis; ἱκανόποιος,-ον; εὐάρεστος,-ον

zadowolenie satisfactio,-ōnis *f.*; contentatio,-ōnis *f.*; voluptas,-ātis f.; ἡ ἱκανοποιΐα,-ας; ἡ εὐαρέστησις,-εως; ἡ εὐθυμία,-ας; ἡ εὐφροσύνη,-ης

zadowolony contentus, 3; laetus, 3; satisfactus, 3; ἱκανοποιημένος, 3; εὔθυμος,-ον; εὔφρων,-ον

Contentum suis rebus esse máximae divitiae.

zadra ássula,-ae *f.*; ἡ παρασχίς,-ίδος

zadrapać scarif(ic)o, 1,-āvi,-ātum; ἐπικνήθω

zadrapnięcie excoriatio,-ōnis *f.*; scarif(ic)actio,-ōnis *f.*; rímula,-ae *f.;* ἡ ἐπίκνησις,-εως

zadrażniać írrito, 1,-āvi,-ātum; exáspero, 1,-āvi,-ātum; ἐξοργίζω

zadrażnienie irritatio,-ōnis *f.*; exasperatio,-ōnis *f.*; ὁ ἐξοργισμός,-οῦ

zadręczać tormento, 1,-āvi,-ātum; vexo, 1,-āvi,-ātum; ἐνοχλέω

zadrżeć contremisco, 3,-tremui, - ; (κατα)σείομαι; ἐκφρίττω; ἐκτρέμω

zaduch foetor,-ōris *m.*; ἡ κακωδία,-ας; ἡ δυσωδία,-ας

zaduma meditatio,-ōnis *f.*; contemplatio,-ōnis *f.*; ἡ θεωρία,-ας

zaduszki Lemuria,-ium *n.pl.*; τὰ Ἀνθεστήρια,-ων; *w katolicyźmie: (Wszystkich świętych)* Sollémnĭtas,-ātis *f.* Omnium Sanctorum

zaduszny dzień Commemoratio,-ōnis *f.* omnium fidelium defunctorum; τὰ θανατουσία,-ων

zadusić strángulo, 1,-āvi,-ātum; suffōco, 1,-āvi,-ātum; ἀποπνίγω

zaduszenie strangulatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόπνιξις,-εως

zadygotać contremisco, 3,-tremui, - ; ἐκτρέμω

zadymiony fumōsus, 3; fuliginōsus, 3; καπνώδης,-ες; αἰθαλόεις,-εσσα,-εν;

zadymka *(śnieżna)* turbo,-ĭnis *f.* nivalis; ὁ νιφετός,-οῦ

zadyszeć się anhēlo, 1,-āvi,-ātum; ἀναφυσιάω

zadyszany anhelōsus, 3; πεφυσιημένος, 3

zadyszka anhelatio,-ōnis *f.*; spíritus,-us *m.* gravis; ὁ φυσιασμός,-οῦ; τὸ οἴδημα, -ατος; ἡ οἴδησις,-εως

zadzierżgnięcie strangulatio,-ōnis *f.*; ἡ πνῖξις,-εως

zadzierżgnięty strangulatus, 3; πνικτός, 3

zadziwiać effáscino, 1,-āvi,-ātum; θαυματουργέω; καταπλήσσω

zadziwiający (ad)mirábĭlis,-e; mirabundus, 3; mirus, 3; magníficus, 3; stupendus, 3; θαυμαστός, 3; καταπληκτικός, 3

zadżumiony péstifer, 3; λοιμικός, 3

zafałszowany falsificatus, 3; adulteratus, 3; κίβδηλος, 3; παράσημος,-ον

zafrasowany afflictus, 3; maestus, 3; addoloratus, 3; tristis,-e; μεριμνητός, 3

zagadka aenīgma,-atis *n.*; scirpus,-i *m.*; arcānum,-i *n.*; τὸ αἴνιγμα,-ατος; ἡ παροιμία,-ας
mówić ~ami per ambages dico, 3,-xi,-ctum; **rozwiązywać** ~ aenigma solvo, 3,-vi,-ūtum (éxcplico, 1,-āvi,-ātum)

zagadkowy aenigmáticus, 3; arcānus, 3; ambíguus, 3; perplexus, 3; αἰνιγματικός, 3; αἰγματώδης,-ες

zagadnienie quaestio,-ōnis *f.*; problēma,-atis *n.*; thema,-atis *n.*; τὸ ζήτημα,-ατος; ἡ ὑπόθεσις,-εως; τὸ πρόβλημα,-ατος; τὸ θέμα,-ατος

zagaić alloquor, 3,-locūtus sum; πρόσφημι

zagajenie allocutio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσφασις,-εως

zagajnik arbustum,-i *n.*; τὸ ἄλσος,-εος

zagarniać occupo, 1,-āvi,-ātum; *alqa re* potior, 4, potītus sum; rapio, 3,-ui,-ptum; ἐκλαμβάνω; καταλαμβάνω; κατέχω

zagazować *gasi (gase) intóxico, 1,-āvi,-ātum

zagazowanie *gasi (gase) intoxicatio,-ōnis *f.*

zagęszczać addenso, 1,-āvi,-ātum (condensare); concentro, 1,-āvi,-ātum; spisso, 1,-āvi,-ātum; consólido, 1,-āvi,-ātum; coágulo, 1,-āvi,-ātum; πυκνόω; παχνόω

zagęszczenie concentratio,-ōnis *f.*; condensatio,-ōnis *f.*; spissatio,-ōnis *f.*; spissitūdo,-ĭnis *f.*; ἡ πύκνωσις,-εως

zagęszczony concentratus, 3; condensatus, 3; densus, 3; spissus, 3; πυκνός, 3

zagięcie curvāmen,-ĭnis n.; cúrvĭtas,-ātis *f.*; (in)curvatio,-ōnis *f.*; anfractus,-us *m.*; reclinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; ἡ καμπή,-ῆς

zagięty aduncus, 3; curvatus, 3; inflexus, 3; (re)flexus, 3; sinōsus, 3; ἔκκλιτος,-ον; καμπύλος, 3

zaginać (in)curvo, 1,-āvi,-ātum (recurvare); reclīno, 1,-āvi,-ātum; (re)flecto, 3,-flexi,-flexum; ἐκκλίνω; κάμπτω

zaginąć amittor, 3,-missus sum; pérditus sum, esse, fui; ἐξαπόλλυμαι

zaginiony (ex)pérditus, 3; ἀπόλωλος, 3

zaglądać inspicio, 3,-spexi,-spectum *alqd* (introspicĕre); εἰσβλέπω; ἐνδοσκοπέω

zagłada destructio,-ōnis *f.*; exitium,-ii *n.*; exterminatio,-ōnis *f.*; intéritus,-us *m.*; excidium,-ii *n.*; labes,-is *f.*; ruina,-ae *f.*; pernicies,-ēi *f.*; ὁ ὄλεθρος,-ου; ἡ

ἀπώλεια,-ας; ἡ φθορά,-ᾶς; ἡ καταστροφή,-ῆς

zagłębiać excāvo, 1,-āvi,-ātum; lacūno, 1,-āvi,-ātum; εἰσέχω; κοιλαίνω

zagłębienie excavatio,-ōnis *f.*; fossa,-ae *f.*; lacūna,-ae *f.*; glena,-ae *f.*; cavum,-i *n.*; ἡ εἰσοχή,-ῆς; ἡ κοιλία,-ας

zagłębiony excavatus, 3; foveālis,-e; lacunatus, 3; lacunaris,-e; εἴσοχος,-ον; κοῖλος, 3

zagłodzenie esurificatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκλιμία,-ας

zagłodzić esurífico, 1,-āvi,-ātum; λιμοκτονέω

zagniewany (ad)iratus, 3; ἐξοργισμένος, 3

Lex videt iratum, iratus legem non videt.

zagnieżdżać się nidífico, 1,-āvi,-ātum; me insinuo, 1,-avi, -atum; ἐγκατασκηνόομαι; νεοσσοποιέω

zagnieżdżenie (in)nidatio,-ōnis *f.*; ἡ νεοσσοποιΐα,-ας

zagoić cicátrico, 1,-āvi,-ātum; sano, 1,-āvi,-ātum; ἀπουλόω

zagon *(pola)* clusa,-ae *f.*; arvum,-i *n.*; lira,-ae *f.*; sulcus,-i *m.*; ἡ πρασιά,-ᾶς; ὁ ὄγμος,-ου

zagranica extránitas-ātis f.; terrae,-arum *f.pl.;* loca,-ōrum *n.pl.;* τὸ ἐξωτερικόν,-οῦ

zagraniczny extraneus, 3; externus, 3; adventicius, 3; peregrīnus, 3; ἐξωτερικός, 3; ξενός, 3; περατικός, 3

zagrażać imminĕo, 2,-ui, -; (com)minor, 1, -atus sum; terrĕo, 2,-rui,-itum; infenso, 1,-āvi,-ātum; προσαπειλέομαι

zagrażający ímminens,-entis; infensus, 3; minans,-antis; ἐπικίνδυνος,-ον

Zagreus Zagreus,-i (-eos) *m.*; Ζαγρεύς,-έως

Uważany za syna Dzeusa i Persefony Zagreus spełniał rolę "pierwszego Dionizosa". Postać jego spełniała ważną rolę w misteriach orfickich.

zagroda praeseptum,-i *n.*; saepimentum,-i *n.*; vicus,-i *m.*; claustrum,-i *n.*; τὸ ἕρκος,-εος; ἡ αὐλή,-ῆς; ἡ ἔπαυλις,-εως; τὸ μέσσαυλον,-ου

zagrożenie imminentia,-ae *f.*; perículum,-i *n.*; ὁ κίνδυνος,-ου

zagrzewać 1. (**grzać**) caléfico, 1,-āvi,-ātum; calefacio, 3,-fēci-factum; tapeficio, 3,-fēci,-factum; προσθάλπω; **2.** (**zachęcać**) adhortor, 1,-ātus sum (exhortari); cóncito, 1,-āvi,-ātum; προσθάλπω; προτρέπομαι; ὀτρύνω

zagrzmieć tonítruo, 1,-āvi,-ātum; (in)tono, 1,-ui, - ; ἐκβροντάω

zagubić perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; amitto, 3,-mīsi,-missum; ἀπόλλυμι

zagubiony (ex)pérditus, 3; amissus, 3; ἀπόλωλος, 3

zahaczać unco, 1,-āvi,-ātum; προσαγκυλίζω

zahartowany induratus, 3; rígidus, 3; καρτερικός, 3

zaimek pronōmen,-ĭnis n.; ἡ ἀντωνυμία,-ας

~ **dzierżawczy** pronomen possessīvum; ~ **nieokreślony** pronomen indefinītum; ~

osobowy pronomen personale; ~ **pytający** pronomen interrogatīvum; **wskazujący** pronomen demonstratīvum; **względny** pronomen ralatīvum; ~ **zwrotny** pronomen ralatīvum

zainteresować *alqm alicuius rei* studiosum facio, 3 feci, factum; ἐνδιαφέρον πράττω

zainteresowanie *alicuius rei* studium,-ii *n.;* τὸ ἐνδιαφέρον,-ου

zaiste im(m)o, (e)quidem, nempe, nimirum, profecto, sane, útique, vere; πάντως; ναί; ἦ μήν; νή

zajadłość rabies,-ēi *f.*; ὁ μῆνις,-ιος; ἡ μανία,-ας

zajadły furiōsus, 3; saevus, 3; rabiōsus, 3; ῥαγδαῖος, 3; μηνιτής,-ές

zajazd meritorium,-ii *n.*; deversorium,-ii *n.*; hospitium,-ii *n.*; stábulum,-i *n.*; τὸ πανδοχεῖον,-ου; ἡ ταβέρνη,-ης

zając lepus,-ōris *m.*; ὁ λαγώς,-ῶ; ὁ λέπορις,-ιος

Duos qui lepores sequitur, neutrum capit.

zająć p. zajmować

zajęcie 1. (**zatrudnienie**) negotium,-ii *n.*; officium,-ii *n.*; munus,-ĕris *n.*; opus, -ĕris *n.*; studium,-ii *n.*; ἡ πραγματεία,-ας; ἡ ἀπασχόλησις,-εως; ἡ πρᾶξις,-εως; ἡ ἐπιτήδευσις,-εως; τὸ ἔργον,-ου; ἡ χρεία,-ας; **2.** (**zagarnięcie**) occupatio,-ōnis *f.*; ἡ κατοχή,-ῆς

Otia post negotia.

zajęczy leporinus, 3; λαγῴος, 3

zajęty 1. (**zaprzątnięty**) negotiōsus, 3; sollícitus, 3; περιεργαζόμενος, 3; ἀπασχολημένος, 3; ἐπιτηδής,-ές; **2.** (**zagarnięty**) occupatus, 3; κάτοχος,-ον; **3.** (**prawnie przejęty**) *sequestratus, 3; proscriptus, 3

zajmować óccupo, 1,-āvi,-ātum; invādo, 3,-vāsi,-vāsum; obsidĕo, 2,-sēdi,-sessum; κατέχω

z. **kogoś czymś** absorbĕo, 2,-sorbui,-sorptum; ἀπασχολέω

z. **prawnie** *sequestro, 1,-āvi,-ātum; δημοσιόω

z. **się czymś** studĕo, 2, studui *alicui rei;* versor, 1,-ātus sum *in alqa re;* ἀπασχολέομαι; προσέχω; διαπραγματεύομαι; ἐπιτηδεύω; μεταχειρίζω

z. **się handlem** mercatūram facio, 3, fēci factum; negotior, 1,-ātus sum; mercor, 1,-ātus sum; ἐμπορεύομαι; πραγματεύομαι

z. **się błahostkami** ácinor, 1,-ātus sum

z. **się gorliwie** áctito, 1,-āvi,-ātum; óperor, 1,-ātus sum; *alicui* studĕo, 2,-studui, - ; tracto, 1,-āvi,-ātum; σπουδάζω; μελετάω

z. = **mieć w posiadaniu** tenĕo, 2, tenui, tentum; obtinĕo, 2,-tinui,-tentum; κατέχω

z. = **zagarnąć czymś** *alqa re* potior, 4, potītus sum; κατέχω; καταλαμβάνω

zajmujący absorbens,-entis; ἀπασχολῶν,-οῦσα,-οῦν; p. ciekawy

zajście incidentia,-ae *f.*; eventus,-us *m.*; res, rei *f.*; τὸ ἐπεισόδιον,-ου; ἡ συντυχία,-ας

zajść p. zachodzić

zakamarek latex,-icis *m.*; ángŭlus,-i *m.*; opertum,-i *n.*; τὸ λαθραῖον,-ου

zakatarzony catarrhisatus, 3; καταρροϊζόμενος, 3

zakaz interdictio,-ōnis *f.*; prohibitio,-ōnis *f.*; vétitum,-i *n.*; interdictum,-i *n.*; τὸ ἀπαγόρευμα,-ατος

Aquae et ignis interdictio.

zakazany defensus, 3; interdictus, 3; prohíbitus, 3; vétitus, 3; κεκωλυμένος, 3; ἀπόρρητος, 3

zakazywać p. zabraniać

zakaźny contagiōsus, 3; infectans,-antis; infectiōsus, 3; infectīvus, 3; péstilens,-entis; péstifer, 3; μολυντικός, 3

zakażać morbo inficio, 3,-fēci-fectum; μολύνω

zakażanie infectio,-ōnis *f.*; infectiductio,-ōnis *f.*; contagio,-ōnis f.; ἡ μόλυνσις,-εως

zakażenie infectio,-ōnis *f.*; contagium,-ii *n.*; contagio,-ōnis f.; inoculatio,-ōnis *f.*; ὁ μολυσμός,-οῦ

zakażony contaminatus, 3; contactus, 3; infectus, 3; μεμολυμμένος, 3

zakąska obsonium,-ii *n.*; pulmentarium,-ii *n.*; promulsis,-is *f.;* gústulum,-i *n.*; τὸ προσφάγιον,-ου; τὸ ὀρεκτικόν,-οῦ

zakątek ángulum,-i *n.*; anfractum,-i *n.;* latex,-icis *m.*; recessus,-us *m.;* τὸ γωνίον,-ου; τὸ λαθραῖον,-ου

zakląć 1. (**rzucać zaklęcie**) incanto, 1,-āvi,-ātum (excantare); βασκαίνω; **2.** (**przeklinać**) maledīco, 3,-dixi,-dictum; blasphēmo, 1,-āvi,-ātum; βλασφήμω; κακολογέω; **3.** (**zaklinać**, **błagać**) obsecro, 1,-āvi,-ātum; súpplico, 1,-āvi,-ātum; δέομαι; διορκίζω

zaklęcie incantamentum,-i *n.*; carmen,-ĭnis n.; cantus,-us *m.;* ἡ ἀπευχή,-ῆς; ἡ βασκανία,-ας; τὸ ἀνάθεμα,-ατος

zaklęty incantatus, 3; fatālis,-e; βεβασκαινομένος, 3; δεσμός, 3

zaklinacz exorcista,-ae *f.*; incantātor,-ōris *m.*; ὁ βάσκανος,-ου; ὁ ἐξορκιστής,-οῦ

zaklinować clavo, 1,-āvi,-ātum; (ac)cúneo, 1,-āvi,-ātum; ἐγγομφόω

zaklinowanie clavatio,-ōnis *f.*; (ac)cuneatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐγγόμφωσις,-εως

zaklinowany (ac)cuneatus, 3; γομφοπαγής,-ές

zakład 1. (**pracy**) fábrica,-ae *f.*; institūtum,-i *n.*; officīna,-ae *f.*; ergasterium,-ii *n.;* τὸ ἐργαστήριον,-ου; τὸ ἵδρυμα,-ατος; **2.** (**zakładanie się**) obsidium,-ii *n.*; sponsio,-ōnis f.*;* pignus,-onis *n.;* ὁ ὁρισμός,-οῦ

zakładać 1. (**utworzyć**) condo, 3,-dĭdi,-dĭtum; creo, 1,-āvi,-ātum; érigo, 3,-rexi,-rectum; fundo, 1,-āvi,-ātum; instituo, 3,-stitui,-stitūtum; ἱδρύω; κτίζω; τίθημι; δημιουργέω; ὑπολαμβάνω; **2.** (**przypuszczać**) praesumo, 3,-sumpsi,-sumptum; (prae)suppōno, 3,-posui,-pósitum; praemitto, 3,-misi,-missum; credo, 3,-dĭdi,-dĭtum; puto, 1,-āvi,-ātum; arbitror, 1,-ātus sum; ὑποτίθημι; **3.** (**np**. **opatrunek**) impōno, 3,-posui,-pósitum; ἐπιτίθημι; περιδέω

z. **kajdanki** manus incrucio, 1,-āvi,-ātum; mánicas imponĕre; χειροδέω

z. **obóz wojskowy** castra pōno, 3, posui, pósitum (facio, 3, fēci factum); στρατοπεδεύω

zakładka plica,-ae *f.*; ruga,-ae *f.*; ἡ διπλόη,-ης

zakładnik obses,-idis *m.f.*; pignus,-ŏris n.*;* ὁ ὅμηρος,-ου

zakładowy fabricālis,-e; officinālis,-e; ἱδρυματικός, 3

zakłamanie hypócrisis,-ae; perfidia,-ae *f.*; simulatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑποκρισία,-ας; ἡ κατάψευσις,-εως

zakłopotać się incertus (dubius, haesitabundus) fio, fieri, factus sum; ἀπορέω; συγχύνομαι

zakłopotanie 1. (**zawstydzenie**) confusio,-ōnis f.; perplexio,-ōnis f.; pudor,-ōris *m.;* ἡ αἰσχυντηλία,-ας; ἡ σύνχυσις,-εως; **2.** (**kłopot**) sollicitūdo,-ĭnis *f.*; cura, -ae *f.;* perturbatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπορία,-ας; ἡ ἐπιμέλεια,-ας

zakłopotany 1. (**zmieszany**) confūsus, 3; perplexus, 3; haesitabundus, 3; incertus, 3; αἰσχυντηλός, 3; **2.** (**zatroskany**) satactus, 3; sollícitus, 3; ἄπορος,-ον; μεριμναῖος, 3; σπουδαῖος, 3; ἐπιμελής,-ές

zakłócać disturbo, 1,-āvi,-ātum (perturbare); intérfero,-férre,-tuli,-lātum; interrumpo, 3,-rūpi,-ruptum; θορυβέω

zakłócający (per)turbans,-antis; intérferens,-entis; θορυβώδης,-ες

zakłócenie perturbatio,-ōnis *f.*; interferentia,-ae *f.*; ὁ θόρυβος,-ου

zakochać się amoresco, 3,-cui, - ; ardĕo, 2, arsi, - ; amore capior, capi, captus sum; *alqm* amāre coepi, coepisse; ἐρωμανέω

zakochany amans, -antis; amorabundus, 3; amore captus, 3; ἐρωμανής,-ές; ἐρωτικός, 3; ἐρωτευμένος, 3

zakole voratio,-ōnis *f.*; ὁ περιλιγμός,-οῦ

zakon ordo,-ĭnis m. religiōsus; ἡ μοναυλία,-ας; ὁ νόμος,-ου

zakonnica mónacha,-ae *f.*; religiosa,-ae *f.*; sanctimonialis,-is *f.;* soror,-ōris *f.*; nonna,-ae *f.*; ἡ μοναχή,-ῆς

zakonnik mónachus,-i *m.*; religiōsus,-i *m.*; nonnus,-i *m.*; coenobita,-ae *m.*; ὁ μοναχός,-οῦ

Daemon languebat, mónachus bonus esse volebat. Cucullus non facit mónachum.

zakonny monáchicus, 3; monásticus, 3; μοναχικός, 3

zakończenie conclusio,-ōnis f.; consummatio,-ōnis *f.*; clausula,-ae *f.*; éxitus,-us *m.*; finis,-is *m.*; términus,-i *m.*; terminatio,-ōnis *f.*; epílogus,-i *m.*; coronis,-idis *f.*; ἡ τελείωσις,-εως; τὸ τέλος,-εος; ἡ συντέλεια,-ας; ἡ κατάληξις,-εως; ὁ ἐπίλογος,-ου

Finis corōnat opus. Si finis bonus, laudábĭle totum.

zakończony conclūsus, 3; consummatus, 3; finītus, 3; perfectus, 3; ἐκτελής,-ές

z. ostro acuminatus, 3; cuspidatus, 3; ἀκρότομος,-ον

zakończyć consummo, 1,-āvi,-ātum; finio, 4,-īvi,-ītum; perficio, 3,-fēci-fectum (conficĕre); término, 1,-āvi,-ātum; quadro, 1,-āvi,-ātum; (ἐκ)τελέω; συντελέω; τελειόω; (**z. się**) último, 1,-āvi,-ātum; ἐκτελέομαι

zakopać infodio, 3,-fōdi,-fossum; inhūmo, 1,-āvi,-ātum; obruo, 3, -rui,-rūtum; κατορύσσω; καταχώννυμι

zakopanie infossio,-ōnis f.; inhumatio,-ōnis *f.*; ἡ κατόρυξις,-εως
zakorkować obtūro 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω
zakorzeniać implanto, 1,-āvi,-ātum; καταρριζόω; (**z. się**) rádicor, 1,-ātus sum; καταρριζόομαι
zakorzeniony radicatus, 3; κατάρριζος,-ον
zakos voratio,-ōnis *f.*; ἡ λόξωσις,-εως
zakotwiczać áncoro, 1,-āvi,-ātum; navem ad áncoras deligo, 1,-avi, -atum; (προσ)ὁρμίζω
zakotwiczenie ancoratio,-ōnis *f.*; ἡ ὅρμισις,-εως; τὸ ὅρμισμα, -ατος
zakradać się subrēpo, 3,-repsi,-reptum (irrepĕre); furtim (clam) intro, 1,-āvi,-ātum; ὑφέρπω
zakraplacz instillātor,-ōris *m.*; ὁ ἐνσταλακτήρ,-ῆρος
zakraplać instillo, 1,-āvi,-ātum; ἐνσταλάζω
zakraplanie instillatio,-ōnis *f.*; ὁ ἐνσταλαγμός,-οῦ
zakres amplitūdo,-ĭnis *f.*; circumscriptio,-ōnis *f.;* spectrum,-i *n.*; términus,-i *m.*; fines,-ium *m.pl.*; limes,-itis *m.*; τὸ διάστημα,-ατος; ἡ ἔκτασις,-εως; τὰ ὁρία,-ων; ἡ περιοχή,-ῆς
zakreślać 1. (**ustalać granicę**) definio, 4,-īvi,-ītum; delímito, 1,-āvi,-ātum; circumscrībo, 3,-psi,-ptum; término, 1,-āvi,-ātum; ὁρίζω; **2.** (**przekreślać**) oblíttero, 1,-āvi,-ātum; ἐκγράφω
zakręcać torquĕo, 2, torsi, tortum (torsum); curvo, 1,-āvi,-ātum; flecto, 3,-xi,-xum; ἐπιστρέφω; κάμπτω
zakręt anfractus,-us *m.*; ámbitus,-us *m.;* circumvolutio,-ōnis *f.*; flexus,-us *m.*; curvāmen,-ĭnis n.; spira,-ae *f.;* gyrus,-i *m.*; volūmen,-ĭnis n.*;* ἡ (ἐπι)στροφή,-ῆς; ἡ καμπή,-ῆς; ὁ καμπτήρ,-ῆρος
zakrwawić (in)cruento, 1,-āvi,-ātum; (in)sánguino, 1,-āvi,-ātum; ἐφαιμάσσω; αἱματόω; (**z. się**) sánguino, 1,-āvi,-ātum; αἱματόομαι
zakrwawienie cruentatio,-ōnis *f.*; ἡ αἱμάτωσις,-εως
zakrwawiony cruentus, 3; αἱματηρός, 3
zakryć, **-ywać** celo, 1,-āvi,-ātum; (con)tego, 3,-texi,-tectum; cooperio, 4,-operui,-opertum; occulto, 1,-āvi,-ātum; velo, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)καλύπτω; σκεπάζω
Operta quae fuēre, aperta sunt.
zakrystia sacristia,-ae *f.*; sacrarium,-ii *n.*
zakrzątnąć się áctitor, 1,-ātus sum; óccupor, 1,-ātus sum; praeparo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιμελέομαι; περιεργάζομαι
zakrzep thrombus,-i *m.*; ἡ θρόμβωσις,-εως
zakrzepły gélidus, 3; θρομβώδης,-ες
zakrzywienie curvāmen,-ĭnis n.; curvatio,-ōnis *f.*; curvatūra, -ae *f.*; flexūra,-ae *f.;* ἡ καμπυλότης,-ητος
zakrzywiony aduncus, 3; curvus, 3; inflexus, 3; obuncus, 3; recurv(at)us, 3; uncinatus, 3; καμπύλος, 3; γαμφός, 3
zakuć w kajdany incatēno, 1,-āvi,-ātum; πεδάω; σιδηροδοτέω

zakulisowy retroscaenālis,-e; occultus, 3; tectus, 3; παράσκηνος,-ον
zakup emptio,-ōnis *f.*; comparatio,-ōnis *f.;* ἡ ἀγορασία,-ας; ἡ ὠνή,-ῆς
zakurzony pulverōsus, 3; κονιορτώδης,-ες
zakurzyć impúlvero, 1,-āvi,-ātum; κονιορτόω; κονίω
zakwaszać fermento, 1,-āvi,-ātum; inácido, 1,-āvi,-ātum; ζυμόω
zakwaszenie fermentatio,-ōnis *f.*; acidificatio,-ōnis *f.*; ἡ ζύμωσις,-εως
zakwaszony acidulatus, 3; fermentatus, 3; oxydulatus, 3; ζυμωτός, 3
zalać inundo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιχέω; ὑπερχέομαι
zalany inundatus, 3; ὑπέρχυτος,-ον; ἐπίκλυστος,-ον; *(krwią)* insanguinatus, 3; αἱματόρρυτος,-ον
zalążek germen,-ĭnis n.; semen,-ĭnis n.; embryo,-ōnis m.; τὸ ἔμβρυον,-ου
zalecać mando, 1,-āvi,-ātum; monĕo, 2,-ui,-itum; (re)commendo, 1,-āvi,-ātum; indīco, 3,-dixi,-dictum; παραινέω; συμβουλεύω; συνίστημι
zalecenie indicatio,-ōnis *f.*; dispositio,-ōnis *f.*; mandatum,-i *n.*; (re)commendatio,-ōnis *f.*; praesciptum,-i *n.;* ἡ παραίνεσις,-εως
zaledwie fere, aegre, vix, vixdum; μόλις; μόγις
zalegać 1. (**siedzieć**) residĕo, 2,-sēdi,-sessum; sternor, 3, stratus sum; καταμένω; **2.** (**być dłużnym**) debĕo, 2,-ui,-itum; ὀφείλω
zalegający resíduus, 3; καταμένων,-ουσα,-ον
zaległość débitum,-i *n.*; reliquum,-i *n.*; ἡ ὀφειλή,-ῆς
zaległy débitus, 3; ὀφειλημένος, 3
zalepiać obglútino, 1,-āvi,-ātum (agglutinare); ἐπικολλαίνω
zaleta quálĭtas,-ātis *f.*; virtus,-ūtis *f.*; ingenium,-ii *n.*; dos,-tis *f.*; ἡ ἀρετή,-ῆς
Crescit in adversis virtus. Marcet sine adversario virtus. Una virtus, nulla virtus. Ubi ordo déficit, nulla virtus súfficit.
zalew 1. (**zalanie**) inundatio,-ōnis *f.*; eluvies,-ēi *f.*; influxio,-ōnis f.*;* ἡ ἔκχυσις, -εως; **2.** (**geogr**.) aestuarium,-ii *n.*; lacūna,-ae *f.*; fretum,-i *n.*; ἡ προλιμνάς,-άδος
zalewać inundo, 1,-āvi,-ātum; stagno, 1,-āvi,-ātum; diluvio, 1,-āvi,-ātum; fundo, 3,-fudi,-fusum; ὑπερχέομαι; ἐπιχέω; κατακλύζω
zależeć od 1. (**być zależnym**) dependĕo, 2, - , - ; subalterno, 1,-āvi,-ātum; ἐξαρτάομαι; ὑποτάττομαι; **2.** (**opierać się na** ...) *in alqa re* situm (pósitum) sum, esse, fui; στηρίζομαι
zależy na tym ínterest,-esse,-fuit; refert, referre, rétulit; μέλει
nic na tym nie ~ nihil áttinet; **co mi na tym ~?** quid illíus ínterest? ~ **mi na czym** multum meā refert (ínterest); ~ **ode mnie** per me stat
zależność dependentia,-ae *f.*; obsequium,-ii *n.;* subalternatio,-ōnis *f.*; subordinatio,-ōnis *f.*; ἡ ὑπόταξις,-εως; (**współzależność**) correlatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.;* ἡ συνυπόταξις,-εως
zależny dependens,-entis; subalternatus, 3; subiectus, 3; subordinatus, 3; ὑποτακτικός, 3
zaliczać annúmero, 1,-āvi,-ātum; in númerum *alqm* duco, 3,-xi,-ctum; προσαριθμέω
zaliczenie annumeratio,-ōnis *f.;* ἡ προσαρίθμησις,-εως

zaliczka anticipatio,-ōnis *f.*; promútuum,-i *n.*; praeceptio,-ōnis *f.;* ἡ πρόδοσις,-εως; ἡ προκαταβολή,-ῆς

zalotnica adúltera,-ae *f.*; amatrix,-icis *f.*; lupa,-ae *f.*; ἡ μοιχαλίς,-ίδος

zalotnik adulter,-eri *m.*; procus,-i *m.*; ὁ μοιχός,-οῦ; ὁ μνηστήρ,-ῆρος

zaludnienie populatio,-ōnis *f.*; frequentia,-ae *f.*; ὁ πληθυσμός,-οῦ

załagodzić delenio, 4,-īvi,-ītum; mítigo, 1,-āvi,-ātum; expio, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω

załamanie refractio,-ōnis *f.*; diffractio,-ōnis *f.*; anfarctus,-us *m.;* ἡ κατάρρηξις,-εως; *(psychiczne)* crisis,-is *f.* psychica; ἡ καταρραγή,-ῆς

załamany refractus, 3; κατάρρηκτος,-ον; *(psychicznie)* afflictus, 3

załatwiać ago, 3, egi, actum; conficio, 3,-fēci-fectum; compōno, 3,-posui,-pósitum; expedio, 4,-īvi,-ītum; óperor, 1,-ātus sum; régulo, 1,-āvi,-ātum; κατασκευάζω; τελέω

z. **sprawę** negotium (rem) ago, 3, egi, actum (conficĕre); χρηματίζω

z = **wypełniać** explĕo, 2,-ēvi,-ētum; ἐκπληρόω

załączać adiungo, 3,-iunxi,-iunctum; addo, 3,-dĭdi,-dĭtum; álligo, 1,-āvi,-ātum; annecto, 3,-nexui,-nexum; προσδέω; προσζεύγνυμι

załącznik alligāmen,-ĭnis n.; alligamentum,-i *n.*; annexum,-i *n.*; ádditum,-i *n.;* τὸ πρόσδεσμα,-ατος

załączony 1. (**dołączony**) alligatus, 3; annexus, 3; adiunctus, 3; πρόσδετος,-ον; **2.** (**włączony**) inclūsus, 3; εἴσθετος,-ον

założenie 1. (**np**. **opatrunku**) impositio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίθεσις,-εως; **2.** (**przypuszczenie**) suppositio,-ōnis *f.*; propósitum,-i *n.*; ἡ ὑπόθεσις,-εως; **3.** (**utworzenie**) constitutio,-ōnis *f.*; conceptio,-ōnis *f.*; creatio,-ōnis *f.*; creatūra, -ae *f.*; fundatio,-ōnis *f.*; institutio,-ōnis *f.*; ἡ κτίσις,-εως; τὸ ἵδρυμα,-ατος; ἡ καταβολή,-ῆς; **4.** (**punkt wyjścia**) orīgo,-ĭnis *f.*; principium,-ii *n.*; propositio,-ōnis *f.*; propósitum,-i *n.*; ἡ ἐξαρχή,-ῆς; ἡ πρόθεσις,-εως

założyciel cónditor,-ōris *m.*; fundātor,-ōris *m.*; ὁ ἀρχηγός,-οῦ; ὁ κτίστης,-ου

założycielka cónditrix,-icis *f.*; fundatrix,-icis *f.*; ἡ ἀρχηγός,-οῦ; ἡ κτίστις,-ιδος

założyć p. zakładać

zamach attentatio,-ōnis *f.*; attemptatio,-ōnis *f.*; conāmen,-ĭnis n.; insidiae,-arum *f.pl.;* ἡ πεῖρα,-ας; ἡ ἀπόπειρα,-ας

~ **stanu** rerum publicarum commutatio,-ōnis *f.*

zamachowiec attentātor,-ōris *m.*; insidiātor,-ōris *m.;* ὁ πειρατής,-οῦ; ὁ σικάριος,-ου

zamarzać conglacior, 1, -atus sum; cóngelor, 1,-ātus sum; gelu constringor, 3,-structus sum (durari); καταπήγνυμαι; κρυσταίνομαι; κρυσταλλόομαι

zamarznięcie congelatio,-ōnis *f.*; confrigitio,-ōnis *f.*; ἡ καταπαγέτωσις,-εως; ἡ κρυστάλλωσις,-εως

zamarznięty congelatus, 3; glaciatus, 3; κρυμώδης, -ες; κρυσταλλώδης,-ες; παχνήεις,-εσσα,-εν

zamaskowany larvatus, 3; κρύφιος, 3

zamawiać commendo, 1,-āvi,-ātum; órdino, 1,-avi, -atum; praenoto, 1,-āvi,-ātum; παραγγέλλω

zamącenie (con)turbatio,-ōnis *f.*; τὸ ταραγμός,-οῦ
zamącić conturbo, 1,-āvi,-ātum; túrbido, 1,-āvi,-ātum; confundo, 3,-fūdi,-fūsum; misceo, 3,-cui,-xtum;ἐκταράσσω
zamek 1. (**obronny**) arx,-cis *f.*; *burgus,-i *m.*; castellum,-i *n.*; regia,-ae *f.;* *rocca,-ae *f.*; turris,-is *f.*; τὸ βασίλειον,-ου; ἡ ἄκρα,-ας; ἡ ἀκρόπολις,-εως; τὸ φρούριον,-ου; **2.** (**u drzwi**) claustrum,-i *n.*; clusúrula,-ae *f.*; clusūra,-ae *f.;* obex,-icis *f.*; sera,-ae *f.*; ἡ κατακλείς,-εῖδος; τὸ κλεῖθρον,-ου
zameldować 1. (**wpisać do ksiąg**) *registro, 1,-āvi,-ātum; me scribo, 3,-psi,-ptum; *régero, 3,-gessi,-gestum; ἐγγράφω; **2.** (**ogłosić**) notífico, 1,-āvi,-ātum; annuntio, 1,-āvi,-ātum; declāro, 1,-āvi,-ātum; ἀγγέλλω; **3.** (**donosić**) denuntio, 1,-āvi,-ātum; défero, deférre, détuli, delātum; παραδίδωμι
zamęt confusio,-ōnis f.; conturbatio,-ōnis *f.*; calīgo,-ĭnis *f.;* tumultus,-us *m.*; ὁ θόρυβος,-ου; ὁ τάραχος,-ου
zamężna marīta,-ae *f.*; sponsata,-ae *f.*; ἡ γαμετή,-ῆς; ἡ ὕπανδρος,-ου
zamglenie annebulatio,-ōnis *f.*; calīgo,-ĭnis *f.;* nubes,-is *f.;* nébula,-ae *f.;* ἡ ὀμιχλή,-ῆς
zamglony nebulōsus, 3; caliginōsus, 3; ὀμιχλώδης,-ες
zamiana (com)mutatio,-ōnis *f.*; permutatio,-ōnis *f.*; conversio,-ōnis f.*;* ἡ ἀνταλλαγή,-ῆς; ἡ μεταβολή,-ῆς
zamiar conāmen,-ĭnis n.; conatus,-us *m.*; consilium,-ii *n.*; destinatum,-i *n.*; intentio,-ōnis *f.*; propositio,-ōnis *f.*; propósitum,-i *n.*; ἡ βουλή,-ῆς; ἡ διάνοια,-ας; ἡ ἔννοια,-ας; ἡ γνώμη,-ης; ἡ πρόθεσις,-εως; ὁ σκοπός,-οῦ; ἡ προαίρησις,-εως; ἡ μέλλησις,-εως
zamiast loco; pro *z abl.*; vice *alicuius*; ἀντί *z gen.*; περί *z gen.*; ὑπέρ *z gen.*
Qui pro quo. Pars pro toto.
zamiatacz scopātor,-ōris *m.*; ὁ σαρότης,-ου
zamiatać scopo, 1,-āvi,-ātum; (a)verro, 3,-verri,-versum; σαρόω
zamieć tempestas,-ātis f. nivalis; hiberna,-ōrum *n.pl.*; ὁ νιφετός,-οῦ
zamiejscowy forínsecus, 3; extraneus, 3; externus, 3; ἐξώτερος, 3; ἔκτοπος,-ον
zamienić commūto, 1,-āvi,-ātum (permutare); cambio, 1,-āvi,-ātum; verto, 3,-rti,-rsum; *alqd pro alqa re* paciscor, 3, pactus sum; (ἀντ)ἀλλάσσω; μεταβάλλω; μεταλλάσσω; ἀμείβω
zamienny commutábĭlis,-e; permutábĭlis,-e; ἀλλακτικός, 3; μεταβολικός, 3; ἀμοιβαῖος, 3
zamierać emorior, 3, emórtuus sum; intermorior, 3,-mórtuus sum; ἐκθνσκω; νεκρόομαι
zamieranie necrobiōsis,-is *f.*; ἡ νεκροβίωσις,-εως
zamierzać conor, 1,-ātus sum; instituo, 3,-stitui,-stitūtum; intendo, 3,-tendi,-tentum (-tensum); incipio, 3,-cēpi-ceptum; molior, 4,-ītus sum; μέλλω; προαιρέω; ἐπιβουλεύω; βούλομαι; νοέω; ἐπέχω
z. = **przygotowywać** (prae)paro, 1,-āvi,-ātum; παρασκευάζω; κατασκευάζω
z. = **zamyślać** cógito, 1, -avi, -atum; praeméditor, 1, -atus sum; in animo habĕo, 2,-ui,-itum; νοέω; ἐπιβουλεύω; μέλλω

zamierzchły antiquus, 3; antiquíssimus, 3; vetustus, 3; παλαιός, 3

zamierzenie conatus,-us *m.*; consilium,-ii *n.;* intentio,-ōnis *f.*; propósitum,-i *n.;* ἡ πρόθεσις,-εως; τὸ βούλημα,-ατος

zamierzony intentus, 3; praemeditatus, 3; praeparatus, 3; προαιρετός, 3

zamieszać 1. (**zmieszać**) commiscĕo, 2,-miscui,-mixtum (permiscēre); μείγνυμι; μ(ε)ιγνύω; μίσγω; **2.** (**podburzyć**) ágito, 1,-āvi,-ātum; (con)turbo, 1,-āvi,-ātum; ἐκταράσσω; θορυβέω

zamieszanie 1. (**zmieszanie**) commixtio,-ōnis *f.*; confusio,-ōnis f.; ἡ μίξις,-εως; ἡ σύγχυσις, -εως; **2.** (**podburzenie**) perturbatio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*; trepidatio,-ōnis *f.;* turbamentum,-i *n.;* colluvio,-ōnis f.; ἡ τάραξις,-εως; ὁ θόρυβος,-ου; ὁ τάραχος,-ου

zamieszczać ínsero, 3,-serui,-sertum; ἐντίθημι

zamieszkać íncolo, 3,-colui,-cultum; inhábito, 1,-āvi,-ātum; ἐνοικέω; κατοικέω; ἐπισκηνόω; κατοικίζω

zamieszkały (in)habitatus, 3; οἰκούμενος, 3

zamieszkanie inhabitatio,-ōnis *f.*; ἡ κατοικία,-ας; ὁ κατοικητήριον,-ου

zamieszki dissensio,-ōnis f.; perturbatio,-ōnis *f.*; seditio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.*; colluvio,-ōnis f.; ὁ θόρυβος,-ου; ἡ πτόησις,-εως; ἡ στάσις,-εως; ἡ ταραχή,-ῆς

zamieść p. zamiatać

zamilknąć (con)silesco, 3,-silui, - ; obmutesco, 3,-mutui, - ; obticesco, 3,-cui; tacēre coepi, coepisse; ἐκσιγάομαι

zamiłowanie affectio,-ōnis *f.*; affectus,-us *m.*; amor,-ōris *m.*; inclinatio,-ōnis *f.*; praedilectio,-ōnis *f.*; studium,-ii *n.*; ἡ φιλία,-ας; ὁ τῦφος,-ου

zamknąć p. zamykać

zamknięcie clausūra, -ae *f.*; conclusio,-ōnis f.; occlusio,-ōnis f.; claustrum,-i *n.*; ἡ κατάκλεισις,-εως; τὸ ἕρκος,-εος; (**zatkanie**) obturatio, -onis *f.*; ἡ ἐπιβύστρα,-ας

zamknięty clausus, 3; occlūsus, 3; κλειδωμένος, 3; κλειστός, 3; (**zatkany**) obturatus, 3; oppilatus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zamocować fixo, 1,-āvi,-ātum; affīgo, 3,-fixi,-fixum (defigĕre); álligo, 1,-āvi,-ātum; apto, 1,-āvi,-ātum; confirmo, 1,-āvi,-ātum; προσαρτάω; προσπήγνυμι

zamoczyć intingo, 3,-tinxi,-tinctum; madefacio, 3,-fēci-factum; βρέχω

zamordować p. zabijać

zamorski ultramarīnus, 3; transmarīnus, 3; περατικός, 3; μεταπέλαγος,-ον

zamożność opulentia,-ae *f.*; ἡ εὐπορία,-ας; ὁ πλοῦτος,-ου

zamożny dives,-itis; facultōsus, 3; pecuniōsus, 3; lócuples,-etis; lócuplex,-etis; opulentus, 3; πλούσιος, 3; πολυτελές,-ές; εὔπορος,-ον

zamówić p. zamawiać

zamówienie praenotatio,-ōnis *f.*; ordinatio,-ōnis *f.*; mandatum,-i *n.*; ἡ παραγγελία,-ας

zamrażacz congelātor,-ōris *m.*; *congelatrum,-i *n.;* *refrigeratrum,-i *n.;* ὁ ψυκτήρ,-ῆρος

zamrażać cóngelo, 1,-āvi,-ātum; conglacio, 1,-āvi,-ātum; refrígero, 1,-āvi,-ātum; κρυμοπήγνυμι

zamrażanie congelatio,-ōnis *f.*; ἡ κρυμόπηξις,-εως

zamroczenie obnubilatio,-ōnis *f.*; obtenebratio,-ōnis *f.*; ánimi caecĭtas,-ātis *f.;* ὁ σκοτασμός,-οῦ; ὁ τῦφος,-ου

zamroczony obnubilatus, 3; obstúpidus, 3; occaecatus, 3; σκοτασμένος, 3; τυφώδης,-ες

zamroczyć occaeco, 1,-āvi,-ātum; τυφλόω

zamrożony congelatus, 3; refrigeratus, 3; κρυμώδης, -ες; κρυσταλλώδης,-ες

zamsz aluta,-ae *f.*

zamulać impalūdo, 1,-āvi,-ātum; oblīmo, 1,-āvi,-ātum; ἐκχύννυμι

zamurować inaedífico, 1,-āvi,-ātum; (com)mūro 1,-āvi,-ātum; muro obtūro, 1,-āvi,-ātum; ἀποικοδομέω;

zamykać claudo, 3, clausi, clausum; conclūdo, 3,-clūsi,-clūsum (inclūděre, occlūděre); obsēro, 1,-āvi,-ātum; operio, 4,-rui,-rtum; (κατα)κλείω; εἴργω; συν έχω; συλλαμβάνω; φράσσω

z. = **zatykać** obtūro 1,-āvi,-ātum; oppīlo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω; φράσσω

z. = **ograniczać** definio, 4,-īvi,-ītum; término, 1,-āvi,-ātum; περιορίζω

zamysł conātum,-i *n.*; cogitatus,-us *m.*; meditatum,-i *n.*; intentio,-ōnis *f.*; consilium,-ii *n.*; coeptum,-i *n.*; ἡ διάνοια,-ας; ἡ προαίρεσις,-εως; ἡ βουλή,-ῆς; τὸ συμβούλιον,-ου; τὸ νόημα,-ατος

zamyślać conor, 1,-ātus sum; cógito, 1,-āvi,-ātum; intendo, 3,-tendi,-tentum; méditor, 1,-ātus sum; consilium capio, 3 , cepi, captum; *alqd* molior, 4,-ītus sum; διανοέω; προνοέω; προαιρέω; μέλλω

zamyślony meditabundus, 3; διανοητικός, 3

zanadrze sinus,-us *m.*; gremium,-ii *n.*; ὁ κόλπος,-ου

zanadto nimiópere, nimis, nimio opere; πλεόνως

zaniechać cesso, 1,-āvi,-ātum; désino, 3,-sii,-situm *alicuius rei lub z inf.*; desisto, 3,-stĭti,-stĭtum *re, de re, a re lub z inf.*; discēdo, 3,-cessi,-cessum *ab alqa re;* me sustinĕo, 2,-ui,-tum *ab alqa re;* praetereo, 4,-īvi (-ii),-itum; omitto, 3,-mīsi,-missum; παύομαι; ἀμελέω; παύω; ἀνίημι; ἀφίημι; καταλείπω

zaniechanie cessatio,-ōnis *f.*; destitio,-ōnis *f.*; destitūdo,-ĭnis *f.*; omissio,-ōnis f.; derelictio,-ōnis *f.*; ἡ παῦσις,-εως

zanieczyszczać contámino, 1,-āvi,-ātum; impūro 1,-āvi,-ātum; ínquino, 1,-āvi,-ātum; polluo, 3,-lui,-lūtum; spurco, 1,-āvi,-ātum; μολύνω; μιαίνω

zanieczyszczenie contaminatio,-ōnis *f.*; pollutio,-ōnis *f.*; inquinamentum,-i *n.*; sordes,-is *f.*; ἡ μόλυνσις,-εως; ὁ μολυσμός,-οῦ; ἡ μίανσις,-εως; τὸ μίασμα,-ατος

zanieczyszczony inquinatus, 3; pollūtus, 3; spurcatus, 3; contaminatus, 3; μιαρός, 3; ῥυπαρός, 3

zaniedbanie neglegentia,-ae *f.*; (negligentia) neglectio,-ōnis *f.*; neglectus,-us *m.;* ἡ ἀμελετησία,-ας; τὸ ὀλιγώρημα,-ατος; *(obowiązków)* praevaricatio,-ōnis *f.*; ἡ παράβασις,-εως; τὸ ἁμάρτημα,-ατος

zaniedbany neglectus, 3; ἀμελής,-ές; ἀτημελής,-ές; *(niechlujny)* spurcus, 3; incultus, 3; imcomptus, 3; ἀτημέλητος,-ον

zaniedbywać néglego, 3,-lexi,-lectum; derelinquo, 3,-līqui,-lictum; praetermitto, 3,-mīsi,-missum (omittĕre); ἀμελέω; ὀλιγωρέω; μεθίημι; ἁμαρτάνω; καταλείπω; παρίημι

z. **obowiązki** officia désero, 3,-serui,-sertum; praevaricor, 1,-ātus sum; παραβαίνω

z. **sposobności** occasionem omitto, 3,-misi,-missum (praetermittĕre); καταλείπω; παρέρχομαι

zaniemówić obmutesco, 3,-mutui, - ; conticesco, 3,-ticui, -; ἐκσιγάομαι

zaniepokojenie agitatio,-ōnis *f.*; inquies,-ētis *f.;* praeoccupatio,-ōnis *f.*; sollicitūdo,-ĭnis *f.*; perturbatio,-ōnis *f.*; tumultus,-us *m.;* ἡ σπουδή,-ῆς; ὁ θόρυβος,-ου; ἡ ταραχή,-ῆς

zaniepokojony agitatus, 3; praeoccupatus, 3; sollícitus, 3; trépidus, 3; σπουδαῖος, 3; τεταραγμένος, 3

zanik contabescentia,-ae *f.*; defectus,-us *m.*; decessio,-ōnis f.*;* recessio,-ōnis f.*;* tabes,-is *f.*; atrophia,-ae *f.*; ἡ ἀτροφία,-ας; ἡ μονύθησις,-εως

z. **pamięci** amnesia,-ae *f.*; ἡ ἀμνησία,-ας

zanikać contabesco, 3,-tabui, - ; exolesco, 3,-lēvi,-letum; evanesco, 3,-nui, - ; pereo, 4,-īvi,-itum; cesso, 1,-āvi,-ātum; μινύθομαι

zanikający evanescens,-entis; tabescens,-entis; atróphicus, 3; μινυθόμενος, 3; ἄτροφος,-ον

zanikanie 1. (**gaśnięcie**) extinctio,-ōnis *f.*; decessio,-ōnis f.; ἡ σβέσις,-εως; **2.** (**chylenie się ku upadkowi**) decadentia,-ae *f.*; ἡ κατάδυσις,-εως; 3. p. **zanik**

zanim ántequam, priusquam; πρίν; εἰσόκε(ν)

Deliberandum est ántequam promiseris.

zanosić p. nieść

zanurzać demergo, 3,-mersi,-mersum (immergĕre); mérgito, 1,-āvi,-ātum; merso, 1,-āvi,-ātum; βυθίζω; καταποντίζω; (ἐμ)βάπτω; βαπτίζω; δύπτω

zanurzenie demersio,-ōnis f.; immersio,-ōnis f.; ἡ βάπτισις,-εως; ὁ βαπτισμός,-οῦ; τὸ βάπτισμα,-ατος

zanurzony demersus, 3; βαπτός, 3

zaokrąglać círculo, 1,-āvi,-ātum; corrotundo, 1,-āvi,-ātum; orbículo, 1,-āvi,-ātum; conglōbo, 1,-āvi,-ātum; ἀποσφαιρόω

zaokrąglenie rotundĭtas,-ātis *f.*; ἀποσφαίρωσις,-εως

zaokrąglony circularis,-e; circinatus, 3; convexus, 3; conglobatus, 3; orbiculatus, 3; rotundus, 3; σφαιρωτός, 3; ὀγκώδης,-ες

zaopatrywać cómparo, 1,-āvi,-ātum; instruo, 3,-struxi,-structum; impertio, 4,-īvi,-ītum; (ad)orno, 1,-āvi,-ātum; doto, 1,-āvi,-ātum; suppédito, 1,-āvi,-ātum; παρασκευάζω; ἐφοδιάζω; ἐξαρτίζω

z. **na drogę** viático, 1,-āvi,-ātum; ἐφοδιάζω

z. **w żywność** annono, 1,-āvi,-ātum; rei frumentariae providĕo, 2,-vidi,-visum; frumentor, 1,-ātus sum; ὀψωνιάζω

zaopatrzenie comparatio,-ōnis *f.*; instructus,-us *m.*; suppeditatio, -onis *f.*; ἡ παρασκευή,-ῆς

z. **na drogę** viáticum,-i *n.*; τὸ ἐφόδιον,-ου

z. **w żywność** annōna,-ae *f.*; frumentatio,-ōnis *f.*; ὁ ὀψωνισμός,-οῦ

zaopatrzyć p. zaopatrywać

zapach arōma,-atis *n.*; beneolentia,-ae *f.*; odor,-ōris *m.*; odoratus,-us *m.*; odoramentum,-i *n.*; olentia,-ae *f.*; olfactus,-us *m.*; fragrantia,-ae *f.*; sapor,-ōris *m.*; τὸ ἄρωμα,-ατος; ἡ εὐωδία,-ας; ἡ ὄσφρησις,-εως; ἡ ὀσμή,-ῆς; *(brzydki)* p. smród

zapad collapsus,-us *m.*; τὸ κατάπτωμα,-ατος; ἡ συνίζησις,-εως

zapadać się collābor, 3,-lapsus sum (illabi); in profundum cado, 3, cécidi, casūrus; καταπίπτω; συνίζω

z. **na chorobę** in morbum (morbo) ímplicor, 1,-ātus sum; in morbum íncido, 3,-cidi, -; νοσίζομαι

~ **noc** nox incumbit; ~ **wyrok** sententia dícitur; ~ **zmierzch** advesperascit

zapadnięcie collapsus,-us *m.*; illapsus,-us *m.;* retractio,-ōnis *f.*; ἡ κατάπτωσις,-εως; ἡ συνίζησις,-εως

zapalać accendo, 3,-cendi,-censum (incendĕre, succendĕre); inflammo, 1,-āvi,-ātum; ignio, 4,-īvi,-ītum; ústulo, 1,-āvi,-ātum; ἀνάπτω; ἅπτω; θυμιάω; φλογίζω; ἐκκαίω

zapalczywość animósĭtas,-ātis *f.*; ira,-ae *f.*; iracundia,-ae *f.*; vehementia,-ae *f.*; fervor,-ōris *m.*; furor,-ōris *m.*; zelus,-i *m.*; ὁ ὀργιλότης,-ητος; ὁ ζῆλος,-ου

zapalczywy ardens,-entis; férvidus, 3; iracundus, 3; pugnax,-acis; véhemens,-entis; ὀργίλος, 3; ζηλωτικός, 3

zapalenie accensio,-ōnis f.; inflammatio,-ōnis *f.*; ignificatio,-ōnis *f.*; ignitio,-ōnis *f.*; ἡ φλόγωσις,-εως; ἡ φλεγμασία,-ας; ἡ ἔναισυς,-εως; ὁ πυρετός,-οῦ

zapaleniec caldicerebrius,-ii *m.*; fanáticus,-i *m.*; zelōtes,-ae *m.*; ὁ ζηλωτής,-οῦ

zapalić p. zapalać

zapalniczka *ignitábulum,-i *n.;* ὁ φλογιστήρ,-ῆρος

zapalny combustíbĭlis,-e; inflammábĭlis,-e; inflammatorius, 3; φλοφιστός, 3; καυστός, 3

zapalony accensus, 3; inflammatus, 3; ἐκκαυστος,-ον

z. **w pasji** *appasionatus, 3; fervens,-entis; ardens, -entis; παθητικός, 3

zapał ardor,-ōris *m.*; ánimus,-i *m.;* calor,-ōris *m.;* ferventia,-ae *f.*; fervor,-ōris *m.*; ímpetus,-us *m.;* passio,-ōnis f.; vigor,-ōris *m.*; alácrĭtas,-ātis *f.*; zelum,-i *n.*; ὁ ἐνθουσιασμός,-οῦ; ὁ ζῆλος,-ου; τὸ μένος,-εος

zapałka flammiferium,-ii *n.*; ramentum,-i *n.* flammíferum; ὁ φλογιφόρος,-ου

zaparcie 1. (**med**.) constipatio,-ōnis *f.*; astrictio,-ōnis *f.*; obstipatio,-ōnis *f.*; obstructio,-ōnis *f.*; oppilatio,-ōnis *f.;* ἡ κοπρόστασις,-εως; **2.** (**wyparcie się**) abiuratio,-ōnis *f.*; eiuratio,-ōnis *f.*; abnegantia,-ae *f.*; abnegatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄρνησις,-εως

zapas reservatio,-ōnis *f.*; copia,-ae *f.*; ὁ θησαυρός, -οῦ; ἐφεδρεία,-ας; ἡ ἀποθήκη,-ης; τὸ ταμίευμα, -ατος
zapasowy reservālis,-e; reservatorius, 3; ἔφεδρος,-ον
zapasy *(walka) (*col)luctatio,-ōnis *f.*; luctāmen,-ĭnis n.; certāmen,-ĭnis n.; dimicatio,-ōnis *f.*; lucta,-ae *f.*; palaestra,-ae *f.;* ἡ πάλη,-ης; ἡ ἄθλησις,-εως; τὸ πάλαισμα,-ατος; ὁ ἀγών,-ῶνος
zapaść 1. (**padać**) cado, 3, cécidi, casūrus; collābor, 3,-lapsus sum; καταπίπτω; **2.** (**zapadać się**) corruo, 3,-rui, - ; συμπίπτω; συνίζω; **3.** (**med**.) collapsus,-us *m.*; exanimatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐκψύχωσις,-εως; **4.** (**przepaść**) abyssus,-i *m.*; vorāgo,-ĭnis *f.*; profundum,-i *n.*; ὁ ἄβυσσος,-ου
zapaśnik athlēta,-ae *m.*; (col)luctātor,-ōris *m.*; exercitātor,-ōris *m.*; ὁ ἀθλητής, -οῦ; ὁ παλαιστρίτης,-ου
zapatrywać się opinionem *de alqa re* habĕo, 2,-ui,-itum; κρίνω; δοξάζω
zapatrzeć się visum i*n alqm (alqd)* fixo, 1,-āvi,-ātum; óculos *alicui rei* infīgo, 3,-fixi,-fixum; εἰσοράω
zapchać 1. (**napchać**) offulcio, 4,-fulsi,-fultum; infercio, 4,-fersi,-fertum (-fersum); εἰσωθέω; **2.** (**zatykać**) obtūro 1,-āvi,-ātum; oppīlo, 1,-āvi,-ātum; obstruo, 3,-struxi,-structum; ἐπιβύω
zapełniać complĕo, 2,-plēvi,-plētum; ἐπιπληρόω; πίμπλημι
zapewne certe, enímvero, nimīrum, nempe, quidem, sane, vidélicet, vero; τοι
zapewniać affirmo, 1,-āvi,-ātum (confirmare); fidedīco, 3,-dixi,-dictum; testíficor, 1,-ātus sum; tutor, 1,-ātus sum; βεβαιόω; πληροφορέω; φάσκω
zapewnienie affirmatio,-onie *f.*; τὸ βεβαίωμα,-ατος
zapędzać impello, 3,-puli,-pulsum (compellĕre); cogo, 3,-ēgi,-actum; adigo, 3,-ēgi,-actum; εἰσελαύνω
zapiąć (in)fíbulo, 1,-āvi,-ātum; περονάω
zapieczętować insigillo, 1,-āvi,-ātum; κατασφραγίζω
zapierać się ábdico, 1,-āvi,-ātum; ábnego, 1,-āvi,-ātum; abrenuntio, 1,-āvi,-ātum; infitior, 1,-ātus sum; repudio, 1,-āvi,-ātum; ἀρνέομαι; ἀπολέγω; ἀπεῖπον
z. się np. wiary abiūro 1,-āvi,-ātum; eiūro 1,-āvi,-ātum; ἀπολέγω; ἀφίσταμαι
zapięcie, zapinka fíbula,-ae *f.*; ἡ περόνη,-ης
zapinać (in)fíbulo, 1,-āvi,-ātum; περονάω
zapis 1. (**napis**) inscriptio,-ōnis *f.*; perscriptio,-ōnis *f.;* ἡ ἐπιγραφή,-ῆς; **2.** (**wpisanie na listę**) ascriptio,-ōnis *f.*; conscriptio,-ōnis *f.;* *registratio,-ōnis *f.*; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; ἡ ἀναγραφή,-ῆς; **3.** (**testament**) *exagellium,-ii *n.*; legatum,-i *n.*; testamentum,-i *n.*; ἡ διαθήκη,-ης
zapisany a(d)scriptus, 3; ἔγγραφος,-ον
zapisek inscriptio,-ōnis *f.;* annotatio,-ōnis *f.;* nota,-ae *f.;* commentarius,-ii *m.;* hypomnēma,-atis *n.;* τὸ ὑπόμνημα,-ατος; ἡ ἐγγραφή,-ῆς; τό σχόλιον,-ου
zapisywać 1. (**napisać**) inscrībo, 3,-scripsi,-scriptum; ἐπιγράφω; **2.** (**wpisać na listę**) ascrībo, 3,-scripsi,-scriptum; *régero, 3,-gessi,-gestum; *registro, 1,-āvi,-ātum;

ἐγγράφω; ἀναγράφω; **3.** (**notatki**) annōto, 1,-āvi,-ātum; σημειόω; **4.** (**przepisać przez lekarza**) praescrībo, 3,-scripsi,-scriptum; órdino, 1,-āvi,-ātum; συντάττω

zapisywanie 1. p. **zapis**; **2.** (**przez lekarza**) praescriptio,-ōnis *f.*; ordinatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνταξις,-εως

zaplatać (im)plecto, 3, plexi (plexui), plexum; contexo, 3,-xui, -textum; (συμ)πλέκω

zaplątać cómplico, 1,-āvi,-ātum; intrīco, 1,-āvi,-ātum; obstringo, 3,-nxi,-ctum; περιπλέκω; (**z. się**) me devincio, 4,-vinxi,-vinctum *alqa re*; περιπλέκομαι

zaplecze dorsum,-i *n.*; posteriora,-um *n.pl.*; pars,-rtis *f.* posterior; ὁ ὀπισθόδομος,-ου

zapleśniały múcidus, 3; εὐρώδης,-ες

zapładniacz (in)seminātor,-ōris *m.*; ὁ σπερματικός,-οῦ

zapładniać grávido, 1,-āvi,-ātum; (in)sémino, 1,-āvi,-ātum; fecundo, 1,-āvi,-ātum; (im)praegno, 1,-āvi,-ātum; σπερμαίνω

zapłakany lacrimōsus, 3; δακρυόεις,-εσσα,-εν

zapłata 1. (**jednorazowa**) census,-us *m.*; compensum,-i *n.*; compensatio,-ōnis *f.;* merces,-ēdis *f.*; pretium,-ii *n.*; remuneratio,-ōnis *f.*; retributio,-ōnis *f.*; solutio,-ōnis *f.*; ἡ ἀμοιβή,-ῆς; ὁ μισθός,-οῦ; ὁ γόμος,-ου; ἡ ἀντιμισθία,-ας; **2.** (**stała**) pensum,-i *n.*; salarium,-ii *n.*; stipendium,-ii *n.*; pensio,-ōnis f.; ἡ τιμή,-ῆς; τὸ ὀψώνιον,-ου; ἡ ἀμοιβή,-ῆς

zapłodnienie conceptio,-ōnis *f.*; conceptus,-us *m.*; fecundatio,-ōnis *f.*; fertilisatio,-ōnis *f.*; (in)seminatio,-ōnis *f.*; praegnatio,-ōnis *f.*; ὁ σπερματισμός,-οῦ; ἡ κυτογαμία,-ας; τὸ πλῆσμα,-ατος

zapłon accensio,-ōnis f.; ignificatio,-ōnis *f.*; ignitio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκαυσις,-εως; ἡ φλόγωσις,-εως

zapłonąć exardesco, 3,-arsi (-arsūrus); excandesco, 3,-dui, - ; ἐκκαίομαι; φλογίζομαι; *(gniewem)* exaestuo, 1,-āvi,-ātum; ἐξοργίζομαι

zapłonić się (e)rubesco, 3,-bui, - ; ἐξερυθραίνομαι; φλογιάω;

zapobiegać devīto, 1,-āvi,-ātum; praemunio, 4,-īvi,-ītum; praeservo, 1,-āvi,-ātum; praevenio, 4,-vēni,-ventum (subvenīre); praecavĕo, 2,-cāvi,-cautum; *alqd* prohibĕo, 2,-ui,-itum; προφυλάττω

zapobieganie praeservatio,-ōnis *f.*; praeventio,-ōnis *f.*; praemunitio,-ōnis *f.*; ἡ προφύλαξις,-εως

zapobiegawczy praeserváticus, 3; praeventīvus, 3; praemunitorius, 3; prophyláticus, 3; προφυλακτικός, 3

zapobiegliwy praevidens,-entis; industriōsus, 3; industrius, 3; instans,-antis; sédŭlus, 3; ἐπιμελής,-ές; προνοητικός, 3

zapoczątkować inaugūro 1,-āvi,-ātum; ínchoo, 1,-āvi,-ātum; incipio, 3,-cēpi-ceptum; initio, 1,-āvi,-ātum; initium *alicui rei* do, 1, dedi, datum; ἐγκαινίζω; ἐξάρχω; ἐνάρχομαι

zapoczątkowanie inauguratio,-ōnis *f.*; initiatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐξκαίνωσις,-εως; ἡ ἐξαρχή,-ῆς

zapodziewać amitto, 3,-mīsi,-missum; perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; ἀπόλλυμι

zapominać *alicuius rei, z inf. lub z a.c.i.* dedisco, 3,-dídici; immémoro, 1,-āvi,-ātum; obliviscor, 3, oblītus sum; (ἐκ)λανθάνομαι; ἐπιλανθάνομαι

zapominalski obliviōsus, 3; immemorōsus, 3; ἐπιλήσμων,-ον; ληθαῖος, 3
zapomniany oblītus, 3; λήσμων,-ον; ἀμνήμων,-ον
zapomnienie immemoria,-ae *f.*; immemoratio,-ōnis *f.*; oblivio,-ōnis f.; oblivium,-ii *n.*; ἡ ἀμνησία,-ας; ἡ λήθη,-ης; ἡ λησμοσύνη,-ης; ἡ ἐπίλησις,-εως; ἡ ἀμνημοσύνη,-ης
Oblivio signum negligentiae.
zapomoga subsidium,-ii *n.*; subventio,-ōnis *f.*; auxilium,-ii *n.*; τὸ βοήθημα,-ατος
zapora impedimentum,-i *n.*; claustrum,-i *n.;* obiectus,-us *m.*; obstáculum,-i *n.*; repágula,-ōrum *n.pl.;* τὸ κώλυμα,-ατος; τὸ ζεῦγμα,-ατος
~ **ziemna** vallum,-i *n.;* ~ **wodna** ob(i)ex,-icis *m.f.;* saeptum,-i *n.*
zapotrzebowanie requisītum,-i *n.*; petitio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.;* desiderium,-ii *n.;* rogatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπαίτησις,-εως; ἡ χρεία,-ας
zapowiadać annuntio, 1,-avi-atum (praenuntiare); declāro, 1,-āvi,-ātum; profitĕor, 2, fessus sum; promulgo, 1,-āvi,-ātum; praedīco, 3,-dixi,-dictum; προαγγέλλω; προμαρτύρομαι
zapowiedź praenuntiatio,-ōnis *f.*; praedictum,-i *n.*; praefatio,-ōnis *f.*; promulgatio,-ōnis *f.;* indictio,-ōnis *f.;* ἡ προαγγελία,-ας
z. **przedmałżeńska** annuntiatio,-ōnis *f.* antenuptialis; denuntiatio matrimonii
zapoznawać praesento, 1,-āvi,-ātum; docĕo, 2,-cui,-ctum *alqm alqd*; imbuo, 3,-bui,-būtum *alqm alqa re*; γνωρίζω; (**z. się**) cognosco, 3,-gnōvi,-gnitum; (e)disco, 3,-dídici, -; (ἐπι)γιγνώσκω
zapóźniony retardatus, 3; ὄψιος, 3
zapracowany perlaboratus, 3; κατάπονος,-ον
zapraszać invīto, 1,-āvi,-ātum; cónvoco, 1,-āvi,-ātum; (προσ)καλέομαι
zaprawa 1. (**ćwiczenie**) exercitatio,-ōnis *f.*; proludium,-ii *n.*; prolusio,-ōnis f.*;* ἡ ἄσκησις,-εως; **2.** (**budowlana**) harenatum,-i *n.;* mordans,-antis *n.*; mortarium,-ii *n.;* **3.** (**kulinarna**) condimentum,-i *n.*; τὸ παράρτυμα,-ατος
zaprawiać 1. (**ćwiczyć**) exercĕo, 2,-cui,-itum; ἀσκέω; **2.** (**dodawać przypraw**) insaporo, 1,-āvi,-ātum; condio, 4,-īvi,-ītum; παραρτύω
zaprawiony 1. (**wyćwiczony**) exercitatus, 3; ἀσκητός, 3; **2.** (**przyprawiony**) condītus, 3; παραρτυμμένος, 3
zaprosić invīto, 1,-āvi,-ātum; προσκαλέω
zaproszenie invitatio,-ōnis *f.*; invitamentum,-i *n.*; ἡ πρόσκλησις,-εως
zaprowadzić condūco, 3,-duxi,-ductum (adducĕre, perducĕre); προσάγω
z. **porządek** órdinem facio, 3, fēci factum; διατάττω
zaprowiantowanie annōna,-ae *f.*; frumentatio,-ōnis *f.*; ὁ ὀψωνισμός,-οῦ
zaprzaniec *renegatus,-i *m.*; apostāta,-ae *m.*; ὁ ἀρνητικός,-οῦ; ὁ ἀποστάτης,-ου
zaprząg iugum,-i *n.*; iumentum,-i *n.*; currus,-us *m.*; τὸ ζεῦγος,-εος; ὁ ζυγός,-οῦ
zaprzeczać contradīco, 3, -dixi, -dictum; (de)nĕgo, 1, -avi, -atum (abnegare); infitior, 1,-ātus sum; recūso, 1,-āvi,-ātum; redarguo, 3,-ui,-ūtum; ἀρνέομαι; ἀντιλέγω
zaprzeczenie (de)negatio,-ōnis *f.*; abnegatio,-ōnis *f.;* infitiatio,-ōnis *f.*; ἡ ἄρνησις,-εως; ἡ ἀντιλογία,-ας

zaprzepaszczać díssipo, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; ἀπόλλυμι

zaprzestawać cesso, 1,-āvi,-ātum; deficio, 3,-fēci-fectum; desino, 3,-sii (-īvi),-situm; desisto, 3,-stĭti,-stĭtum; omitto, 3,-mīsi,-missum; relinquo, 3,-līqui,-lictum; παύομαι; κοπάζω; ὑφίημι; διαλείπω;
z. **oblężenia** oppugnationem dimitto, 3,-mīsi,-missum
z. **ucieczki** fugā desisto, 3,-stĭti,-stĭtum

zaprzęg iugum,-i *n.*; iumentum,-i *n.*; τὸ ζεῦγος,-εος

zaprzęgać capistro, 1,-āvi,-ātum; carrui (ad)iungo, 3, iunxi, iunctum; (προσ)ζεύγνυμι

zaprzyjaźnić się amicitiam *cum alqo* facio, 3, fēci factum; amicitiā coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; ἐκφιλιάζω

zaprzysięgać adiūro 1,-āvi,-ātum *alqm per...;* contestor, 1,-ātus sum; iure iurando sancio, 4, sanxi, sanctum; sacramento rogo, 1,-āvi,-ātum; testífico, 1,-āvi,-ātum; ὀρκίζω; ἐνορκίζομαι; ἀντόμνυμι

zaprzysiężony iuratus, 3; iuratorius, 3; ὠρκισμένος, 3; ἔνορκος,-ον

zapuszczać *(zaniedbać)* néglego, 3,-lexi,-lectum; curāre désino, 3,-sii,-situm; ἀμελέω
z. **brodę** barbio, 4,-īvi,-ītum; πωγωνοτροφέω
z. **korzenie** rádico, 1,-āvi,-ātum; ῥιζόω
z. **włosy** comam nutrio, 4,-īvi,-ītum; capillos immitto, 3,-mīsi,-missum; κομάω

zapuszczony *(zaniedbany)* neglectus, 3; spurcus, 3; ἀτημέλητος,-ον

zapychać 1. (**napychać**) infercio, 4,-fersi,-fertum (-fersum); stipo, 1,-āvi,-ātum; εἰσωθέω; **2.** (**zatykać**) obtūro 1,-āvi,-ātum; obstruo, 3,-struxi,-structum; ἐπιβύω

zapylać 1. (**zakurzyć**) impúlvero, 1,-āvi,-ātum; κονιορτόω; κονίω; **2.** (**kwiaty**) impúllino, 1,-āvi,-ātum

zapylenie 1. (**zakurzenie**) impulveratio,-ōnis *f.*; ἡ κονίωσις,-εως; **2.** (**kwiatów**) impullinatio,-ōnis *f.*

zapytanie interrogatio,-ōnis *f.*; interpellatio,-ōnis *f.*; τὸ (ἐπ)ἐρώτημα,-ατος; ἡ πύστις,-εως

zarabiać acquīro, 3,-quisīvi,-quisītum; lucror, 1,-ātus sum; lucrífico, 1,-āvi,-ātum; mérito, 1,-āvi,-ātum; pecuniam cómparo, 1,-āvi,-ātum; προσεργάζομαι; κερδαίνω; κτάομαι; ἄρνυμαι

zaradczy praeventīvus, 3; προφυλακτικός, 3

zaradny praevidens,-entis; industrius, 3; sédŭlus, 3; strénuus, 3; σπουδαῖος, 3; προνοητικός,-όν

zaradzić remedio, 1,-āvi,-ātum; providĕo, 2,-vidi,-visum; προοράω; προνοέω; φράζομαι

zaranie alburnus,-i *m.*; matutīnum,-i *n.;* ἡ ἀκρωρία,-ας

zarastać 1. (**trawą**) herbĕo, 2,-ui,-itum; χορτομανέω; **2.** (**lasem**) silvesco, 3,-cui, - ; ὑλομανέω

zarastanie (rany) p. zarośnięcie

zaraz confestim, extemplo, mox, prótinus, statim; αὐτίκα; εὐθύς; δή; ἐξαυτῆς; ταχέως
z. **potem** subinde; παραχρῆμα

zaraza pestis,-is *f.*; pestilentia-ae *f.*; contagium,-ii *n.;* epidemia,-ae *f.*; tabum,-i *n.*; lues,-is *f.*; ὁ λοιμός,-οῦ; ἡ ἐπιδημία,-ας

zarazek contagium,-ii *n.*; virus,-i *n.*; germen,-ĭnis n. morbi; (micro)bacillum,-i *n.*; τὸ μίασμα,-ατος

zarazem contemporánee, coniunctim, simul, unā (cum); ἅμα

zaraźliwy contagiōsus, 3; infectans,-antis; infectīvus, 3; péstifer, 3; transmissíbĭlis,-e; μολυσματικός, 3; λοιμώδης,-ες

zarażać contagio, 1,-āvi,-ātum; contámino, 1,-āvi,-ātum; morbo inficio, 3,-fēci -fectum; pestífero, 1,-āvi,-ātum; pestífico, 1,-āvi,-ātum; μιαίνω; μολύνω

zarażanie invasiductio,-ōnis *f.*; ἡ μόλυνσις,-εως

zarażenie contagio,-ōnis f.; contaminatio,-ōnis *f.*; infectio,-ōnis *f.*; invasio,-ōnis f.; ὁ μολυσμός,-οῦ; τὸ ἁλίσγημα,-ατος

zarażony infect(at)us, 3; contagiatus, 3; μεμολυσμένος, 3; λοιμικός, 3

zardzewiały corrōsus, 3; rubiginōsus, 3; ἰώδης,-ες

zarezerwowany reservatus, 3; ἐφεδρικός, 3

zaręczać 1. (**twierdzić**) affirmo, 1,-āvi,-ātum (confirmare); praesto, 1,-stĭti,-stĭtum (-statūrus); βεβαιόω; **2.** (**gwarantować**) fidedīco, 3,-dixi,-dictum; fideiiubĕo, 2,-iussi,-iussum; despondĕo, 2,-spondi,-sponsum; desponso, 1,-āvi,-ātum; spondĕo, 2, spopondi, sponsum; ἀσφαλίζω; ἐγγυάω

z. się sponso, 1,-āvi,-ātum; μνηστεύομαι; ἐγγυάομαι

zaręczyny sponsalia,-ium *n.pl.*; τὸ μνήστευμα,-ατος; ἡ ἐγγύησις,-εως

zarobek 1. (**zysk**) acquisitio,-ōnis *f.*; emolumentum,-i *n.*; lucrum,-i *n.*; quaestus,-us *m.*; quaesītum,-i *n.;* ἡ εὐπορία,-ας; ὁ πορισμός,-οῦ; τὸ κτέανον,-ου; **2.** p. **zapłata**

zarodek embryo,-ōnis *m.*; germen,-ĭnis n.; núcleus,-i *m.*; τὸ ἔμβρυον,-ου; ἡ βλάστη,-ης; ὁ βλαστός,-οῦ; τὸ σπέρμα,-ατος

zarodkowy germinālis,-e; germinatīvus, 3; embryonālis,-e; embryónicus, 3; βλαστικός, 3; ἐμβρυονικός, 3

zarodnia sporangium,-ii *n.*; τὸ σποραγεῖον,-ου

zarodnik (endo)spora,-ae *f.*; ἡ σπορά,-ᾶς

zaroić się debullio, 4,-īvi,-ītum; ἐκφύομαι

zaropiały purulentus, 3; πυώδης,-ες

zarost 1. (**broda**) barba,-ae *f.*; ὁ πώγων,-ωνος; **2.** (**owłosienie**) capillatūra, -ae *f.*; ἡ κόμη,-ης; τὸ τρίχωμα,-ατος; ἡ τρίχωσις,-εως

zarośla dumus,-i *m.*; frut(ic)etum,-i *n.*; virgultum,-i *n.*; virgētum,-i *n.;* ἡ λόχμη,-ης; τὸ κλεῖθρον,-ου; ἡ χλόη,-ης

zarośnięcie *(rany)* coarctatio,-ōnis *f.*; obliteratio,-ōnis *f.*; atresia,-ae *f.*; ἡ συνίζησις,-εως; ἡ ἀτρησία,-ας; ἡ κλεῖσις,-εως

zarośnięty 1. (**rana**) coarctatus, 3; obliteratus, 3; atréticus, 3; ἄτρητος,-ον; κλειστός, 3; **2.** (**owłosiony**) comōsus, 3; τριχωτός, 3; **3.** (**lasem**, **trawą**) silvestrōsus, 3; herbōsus, 3; ὑλώδης,-ες; χορτώδης,-ες

zarozumiałość arrogantia,-ae *f.*; contumacia,-ae *f.*; fastidium,-ii *n.*; superbia,-ae *f.*; ἡ ὕβρις,-εως; ἡ ἀλαζονεία,-ας; ὁ φρονηματισμός,-οῦ; ἡ κενοδοξία,-ας
Facit fastidium copia.
zarozumiały praesumptiōsus, 3; árrogans,-antis; ínsolens,-entis; ambitiōsus, 3; superbus, 3; μοθωνικός, 3; ἀλάζων,-ον; φρονηματώδης,-ες; κενόδοξος,-ον; ὑπερήφανος,-ον
zaródź *(biol.)* plasma,-atis *n.*; τὸ πλάσμα,-ατος
zarówno inidipsum, iuxta; ὁμῶς
zaryć infīgo, 3,-fixi,-fixum; ἐρείδω; ἐμπήγνυμι
zarys delineatio,-ōnis *f.*; schema,-atis *n.*; linĕa,-ae *f.*; lineamenta,-ōrum *n.pl.;* forma,-ae *f.*; adumbratio,-ōnis *f.;* τὸ σχῆμα,-ατος; ἡ διαγραφή,-ῆς; τὸ μόρφημα,-ατος
zarysować delineo, 1,-āvi,-ātum; descrĭbo, 3,-psi,-ptum; σχηματίζω; διαγράφω
zarząd administratio,-ōnis *f.*; gestio,-ōnis *f.*; gubernatio,-ōnis *f.;* praesidentia,-ae *f.*; praesidium,-ii *n.; alicuius rei* consilium,-ii *n.;* (pro)curatio,-ōnis *f.;* régimen,-ĭnis n.*;* ἡ διοίκησις,-εως; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ διεύθυνσις,-εως; τὸ συμβούλιον,-ου; ἡ οἰκονομία,-ας
zarządca actor,-ōris *m.*; administrātor,-ōris *m.*; gestor,-ōris *m.*; arcarius,-ii *m.*; gubernātor,-ōris *m.*; vílicus,-i *m.*; dispensātor,-ōris *m.*; dispositor,-ōris *m.;* moderātor,-ōris *m.*; procurātor,-ōris *m.; alicuius rei* praepósitus,-i *m.;* rector, -ōris *m.;* ὁ διοικητής,-οῦ; ὁ οἰκονόμος,-ου; ὁ κυβερνήτης,-ου; ὁ ἐπίτροπος,-ου
zarządzać administro, 1,-āvi,-ātum; dispenso, 1,-āvi,-ātum; dírigo, 3,-rexi,-rectum; gero, 3, gessi, gestum; rego, 3, rexi, rectum; guberno, 1,-āvi,-ātum; dispōno, 3,-posui,-pósitum; procūro 1,-āvi,-ātum; (super)órdino, 1,-āvi,-ātum; vílico, 1,-āvi,-ātum; *alicui rei* praesum,-esse,-fui; διοικέω; διευθύνω; διατάττω; οἰκονομέω; ἡγεμονεύω; χορηγέω
Homo propōnit, Deus dispōnit.
zarządzanie administratio,-ōnis *f.*; dispensatio,-ōnis *f.*; gubernatio,-ois *f.*; vilicatio,-ōnis *f.*; (di)rectio,-ōnis *f.;* ἡ διοίκησις,-εως; ἡ οἰκονομία,-ας; ἡ διεύθυνσις,-εως; ἡ κυβέρνησις,-εως
zarządzenie dispositio,-ōnis *f.*; decrētum,-i *n.*; edictum,-i *n.*; lex,-gis *f.*; institutio,-ōnis *f.*; institūtum,-i *n.;* instructio,-ōnis *f.*; ἡ διάταξις,-εως; τὸ δόγμα,-ατος; τὸ διάταγμα,-ατος
zarzekać się abiūro 1,-āvi,-ātum; eiūro 1,-āvi,-ātum; renuntio, 1,-āvi,-ātum; ἀρνέομαι
zarzewie fomes,-itis *m.*; favilla,-ae *f.*; ἡ μαρίλη,-ης; τὸ ζώπυρον,-ου
zarznąć p. zarzynać
zarzucać 1. (**oskarżać**) accūso, 1,-āvi,-ātum; obiecto, 1,-āvi,-ātum; obicio, 3, -iēci-iectum; κατηγορέω; **2.** p. **zaniechać**; **3.** p. **ganić**; **4.** (**zasypywać**) obstruo, 3,-struxi,-structum; explĕo, 2,-ēvi,-ētum; ἐπιχώννυμι
zarzut improperium,-ii *n.*; obiectum,-i *n.*; obiectio,-ōnis *f.*; exprobratio,-ōnis *f.*; insimulatio,-ōnis *f.*; ὁ ψόγος,-ου; ἡ κατηγορία,-ας; ἡ μομφή,-ῆς; ὁ μῶμος,-ου; τὸ ἔγκλημα,-ατος

zarzynać iúgulo, 1,-āvi,-ātum; macello, 1,-āvi,-ātum; caedo, 3, cecīdi, cīsum; κατασφάζω; κατασφάττω; *(na ofiarę)* ímmolo, 1,-āvi,-ātum; σφάζω; θύω

zasada 1. (**związek chem.**) alcalium,-ii *n.*; τὸ ἀλκάλιον,-ου; **2.** (**reguła**) régula,-ae *f.*; canon,-ōnis m.; norma,-ae *f.*; praescriptio,-ōnis *f.;* praeceptum,-i *n.;* ratio,-ōnis *f.;* ὁ κανών,-όνος; ὁ νόμος,-ου; **3.** (**podstawa**) basis,-is *f.*; fundamentum,-i *n.*; principium,-ii *n.*; ἡ βάσις,-εως; ἡ ἀρχή,-ῆς; ἡ ὑπόστασις,-εως; **4.** (**z. prawa**) iurisprudentia,-ae *f.*; ὁ νόμος,-ου; **5.** (**istota**) essentia,-ae *f.*; méritum,-i *n.*; substantia,-ae *f.*; ἡ οὐσία,-ας; ἡ ὑπόστασις,-εως; **6.** (**moralna**) mos, mōris *m.*; lex,-gis *f.*; ὁ νόμος,-ου; τὸ ἔθος,-εος

Contra principia negantem non est disputandum.

zasadniczo plerumque; πλεῖστον

zasadniczy basālis,-e; básicus, 3; cardinālis,-e; essentiālis,-e; fundamentālis,-e; principālis,-e; substantiālis,-e; ἀρχηγός,-όν; κεφαλαιώδης,-ες

zasadowość *alcalescentia,-ae *f.*; ἡ ἀλκαλιότης,-ητος

zasadowy *alcalinus, 3; básicus, 3; ἀλκαλινός, 3

zasadzać (in)planto, 1,-āvi,-ātum; (con)sĕro, 3,-sēvi,-situm; φυτεύω

zasadzać się *alicui* insidior, 1,-ātus sum; *alicui* insidĕo, 2,-sēdi,-sessum; ἐνεδρεύω

zasadzka insidiae,-arum *f.pl.*; dolus,-i *m.;* ἡ ἐνέδρα,-ας; ἡ ἐπιβουλή,-ῆς; ἡ παγίς,-ίδος; ἡ μεθοδεία,-ας

zasądzać adiúdico, 1,-āvi,-ātum; προσκρίνω

zasądzenie 1. (**przyznanie**) adiudicatio,-ōnis *f.*; ἡ πρόσκρισις,-εως; **2.** (**skazanie**) condemnatio,-ōnis *f.*; damnatio,-ōnis *f.*; ἡ κατάκρισις,-εως; τὸ κατάκριμα,-ατος; ἡ καταδίκη,-ης

zasępiony afflictus, 3; maestus, 3; σκυθρωπός, 3

zasiadać considĕo, 2,-sēdi,-sessum (obsidēre, insidēre); καθίζομαι; κάθημαι

zasiedzenie *(prawn.)* usucaptio,-ōnis *f.*

zasiedzieć *(własność)* usucapio, 3,-cēpi-captum

zasieki cippi,-ōrum *m.pl.;* concaedes,-ium *f.pl.*

zasiew sata,-ōrum *n.pl.*; satus,-us *m.*; seges,-ĕtis *f.*; sementium,-ii *n.*; sementis,-is *f.*; seminatio,-ōnis *f.*; consitūra, -ae *f.*; τὰ σπόριμα,-ων; ἡ σπορά,-ᾶς

Ut sementem féceris, ita metes. Álii sementem faciunt, alii metent.

zasiewać cónsero, 3,-sēvi,-situm (proserĕre, inserĕre); (pro)sémino, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)σπείρω

Cónserit unus agrum, sed fruges demētit alter.

zasięg amplitūdo,-ĭnis *f.*; distantia,-ae *f.*; spatium,-ii *n.*; ἡ ἐκτασις,-εως; τὸ διάστημα,-ατος; ἡ περιοχή,-ῆς

zasięgać rady *alqm* cónsulo, 3,-sului,-sultum; consilio *alicuius* utor, 3, ūsus sum; ἐξερωτάω

zasilać subvenio, 4,-vēni,-ventum; subsidio (auxilio) venio, 4, veni, ventum; subsidior, 1,-ātus sum; corróboro, 1,-āvi,-ātum; fulcio, 4,-lsi,-ltum; ἐπιδίδωμι; ἐπιβοηθέω

zasiłek subsidium,-ii *n.*; subventio,-ōnis *f.*; auxilium,-ii *n.*; alimentum,-i *n.;* ἡ ἐπίδοσις,-εως

zasinienie livídĭtas,-ātis *f.*; livor,-ōris *m.*; ὁ κυανισμός,-οῦ

zaskakiwać p. zaskoczyć

zaskarżać ínforo, 1,-āvi,-ātum; in iudicium voco, 1,-avi, -atum; accūso, 1,-āvi,-ātum; κατηγορέω

zasklepiać się *(o ranach)* oblítero, 1,-āvi,-ātum; συνιζάνω

zaskoczenie superventio,-ōnis *f.*; αἰφνιδιασμός,-οῦ; ἡ κατάπληξις,-εως

zaskoczyć *alqm* ópprimo, 3,-pressi,-pressum; *alicui* supervenio, 4,-vēni,-ventum; καταπλήσσω

zaskórny subcutaneus, 3; intercus, 3; ὑποδερμικός, 3

zasłabnąć hebesco, 3,-cui, - ; léviter aegrotāre coepi, coepisse; ἐκλείπω; κατασθενέομαι

zasłać prosterno, 3,-strāvi,-strātum; cooperio, 4,-operui,-opertum; ἐπιστόρνυμι; ἐπιστορέννυμι

zasłaniać abscondo, 3,-con(di)di,-cónditum; (co)operio, 4,-operui,-opertum; obdūco, 3,-duxi,-ductum; óbtego, 3,-texi,-tectum (protegĕre, contegĕre); obtūro 1,-āvi,-ātum; occlūdo, 3,-clūsi,-clūsum; (prae)velo, 1,-āvi,-ātum; κατακαλύπτω ; (ἐγ)κρύπτω; περικαλύπτω; προκαλύπτω; σκεπάζω; καλύπτω

zasłanianie obductio,-ōnis *f.*; obtectio,-ōnis *f.;* protectio,-ōnis *f.*; velatio,-ōnis *f.*; ἡ κατακάλυψις,-εως

zasłona amictorium,-ii *n.*; aulaeum,-i *n.*; carbasus,-i *m.*; cortīna,-ae *f.;* teg(i)men,-ĭnis n.; teg(i)mentum,-i *n.*; umbráculum,-i *n.*; velāmen,-ĭnis n.; velamentum,-i *n.*; velum,-i *n.*; τὸ κατακάλυμμα,-ατος; ἡ κατακάλυψις,-εως; ἡ σκέπη,-ης; ἡ καταπέτασμα,-ατος; τὸ περιβόλαιον,-ου; τὸ (ἐπι)κάλυμμα,-ατος; τὸ παραπέτασμα,-ατος; ἡ καλύπτρα,-ας

zasłonięty (pro)tectus, 3; obturatus, 3; velatus, 3; καλυπτός, 3

zasłonowy obturatorius, 3; protectorius, 3; (προ)καλυπτικός, 3

zasługa méritum,-i *n.*; benemerentia,-ae *f.*; beneficium,-ii *n.*; laus,-dis *f.;* ἡ ἐξυπηρεσία,-ας; ἡ ἀρετή,-ῆς; τὸ κλέος,-εος; ἡ χάρις,-ιτος

zasługiwać *alqd* (com)merĕo, 2, merui, méritum (demerēre, emerēre, promerēre); mérito, 1,-āvi,-ātum; ἐξυπηρετέω; εὐδοκέω

zasłużony *de alqa re* (bene)méritus, 3; εὔτιμος,-ον; εὔδοξος, -ον

zasmarowany 1. (**namaszczony**) lúbricus, 3; (per)unctus, 3; κατάχριστος,-ον; **2.** (**zabrudzony**) inquinatus, 3; maculatus, 3; καταβόρβορος,-ον

zasmucać addóloro, 1,-āvi,-ātum; afflīgo, 3,-flixi,-flictum; contristo, 1,-āvi,-ātum; maestífico, 1,-āvi,-ātum; tristífico, 1,-āvi,-ātum; ἀθετέω; (κατα)λυπέω

zasmucony afflict(at)us, 3; contristatus, 3; dolorōsus, 3; maestus, 3; tristis,-e; περίλυπος,-ον

zasnąć p. zasypiać

zasobny abundans,-antis; copiōsus, 3; lócuples,-etis; dives,-itis; facultōsus, 3; ópulens,-entis; uber,-ĕris; plenus, 3; πλούσιος, 3; ἄφθονος,-ον; λιπαρός, 3

zasolenie salsēdo,-ĭnis *f.*; ἡ ἅλμη,-ης

zasób copia,-ae *f.*; materia,-ae *f.*; repósitum,-i *n.;* τὸ πλῆθος,-εος

zaspa cúmŭlus,-i *m.*; ὁ σωρός,-οῦ

zaspać indormio, 4,-īvi,-ītum; διϋπνόω

zaspany somnolentus, 3; somniculōsus, 3; ὑπνώδης,-ες

zaspokajać satisfacio, 3,-fēci-factum; satio, 1,-āvi,-ātum; (ex)satūro 1,-āvi,-ātum; ἱκανοποιέω; χορηγέω

zaspokojenie satisfactio,-ōnis *f.*; ἡ ἱκανοποιΐα,-ας

zastać invenio, 4,-vēni,-ventum (convenīre); reperio, 4, répperi, repertum; (ἐπι)τυγχάνω; εὑρίσκω

zastanawiać się consídero, 1,-āvi,-ātum; contemplor, 1,-ātus sum; consilior, 1,-ātus sum; delíbero, 1,-āvi,-ātum; expūto, 1,-āvi,-ātum; méditor, 1,-ātus sum; reflecto, 3,-flexi,-flexum; ἐπισκέπτομαι; ἐπισκοπέω; καταμανθάνω; θεωρέω; διαλογίζομαι; μελετάω; συμβάλλω; κατανοέω

Dum Roma delíberat, perit Saguntum. Romā deliberante Saguntum perit.

zastanowienie consideratio,-ōnis *f.*; deliberatio,-ōnis *f.*; contemplatio,-ōnis *f.* meditatio,-ōnis *f.*; reflexio,-ōnis f.; ratiocinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίσκεψις,-εως; ἡ θεωρία,-ας

zastarzały inveteratus, 3; exolētus, 3; παλαιός, 3; ἐσχατόγηρος,-ον

Omne malum nascens fácile opprímitur, inveteratum fit robustius.

zastaw *guarantia,-ae *f.*; obstagium,-ii *n.*; pignus,-ŏris n.; cautēla,-ae *f.*; fiducia,-ae *f.*; arrabo,-ōnis m.; obligatio,-ōnis *f.;* vadium,-ii *n.*; τὸ ἀποτίμημα,-ατος; ὁ ἀρραβών,-ῶνος

zastawa *(stołowa)* compostile,-is *n.*; instrumenta,-ōrum *n.pl.* escaria; vasa,-ōrum *n.pl.* escaria (convivalia); ἡ ὑπηρεσία,-ας

zastawać invenio, 4,-vēni,-ventum (convenīre); reperio, 4, répperi, repertum; εὑρίσκω; τυγχάνω; καταλαμβάνω

zastawiać *(dawać w zastaw)* fiducio, 1,-āvi,-ātum; invadio, 1,-āvi,-ātum; *alqd pro alqa re* oppígnero, 1,-āvi,-ātum; óbligo, 1,-āvi,-ātum; subsigno, 1,-āvi,-ātum; ὑποτίθημι; ἀποτίθημι

z. **drogę** obsto, 1,-stiti,-statūrus *alicui;* obsisto, 3,-stiti, - , *alicui;* áditum praesepio, 4,-īvi,-ītum; κωλύω

z. **sidła** insidior, 1,-ātus sum; παγιδεύω

z. **się przed** obmolior, 4,-ītus sum; ἀμύνομαι

zastawka vúlv(ul)a,-ae *f.*; ventil(i)um,-i *n.*; ἡ κλείς, κλειδός

zastąpić 1. (**drogę**) obsto, 1,-stiti,-statūrus *alicui;* κωλύω; **2.** (**coś na coś**) substituo, 3,-ui,-ūtum; μεταβάλλω; **3.** (**kogoś na kogoś**) subrogo, 1,-āvi,-ātum; ἀμείβω

zastęp acies,-ēi *f.*; agmen,-ĭnis n.; caterva,-ae *f.*; grex,-gis *m.;* legio,-ōnis f.; turma,-ae *f.*; manípŭlus,-i *m.*; manus,-us *f.*; ἡ φάλαγξ,-αγγος; ἡ τάξις,-εως; ἡ παρεμβολή,-ῆς; τὸ στράτευμα,-ατος

zastępca substitūtus,-i *m.*; substitutor,-ōris *m.*; subrogatus,-i *m.*; vicarius,-ii *m.*; *alicuius* vice fungens,-entis; ὁ ἀμοιβός,-οῦ; ὁ ἀντικαταστάτης,-ου

zastępczy supplens,-entis; surrogatīvus, 3; substi(tu)tīvus, 3; vicarius, 3; ἀμοιβαῖος, 3

zastępstwo subrogatio,-ōnis *f.*; substitutio,-ōnis *f.*; ἡ ἀντικατάστασις,-εως; τὸ διάλλαγμα,-ατος

zastosować p. stosować

zastosowanie adhibitio,-ōnis *f.*; applicatio,-ōnis *f.*; conformatio,-ōnis *f.*; usus,-us *m.;* ἡ χρῆσις,-εως

zastój institio,-ōnis *f.;* retentio,-ōnis *f.*; stagnatio,-ōnis *f.*; ἡ στάσις,-εως

zastraszenie intimidatio,-ōnis *f.*; terror,-ōris *m.*; ἡ ἐκφοβία,-ας

zastraszyć intímido, 1,-āvi,-ātum; exterrĕo, 2,-ui,-itum; térrito, 1,-āvi,-ātum; ἐκφοβέω

zastrzegać reservo, 1,-āvi,-ātum; excipio, 3,-cēpi-ceptum; προϋποτίθημι; (**z**. **się**) recūso, 1,-āvi,-ātum; intercēdo, 3,-cessi,-cessum

zastrzeżenie claúsula,-ae *f.*; condicio,-ōnis f.; exceptio,-ōnis *f.*; reservatio,-ōnis *f.*; restrictio,-ōnis *f.*; sanctio,-ōnis *f.*; ἡ προϋπόθεσις,-εως

Clausúla rebus sic stántibus.

zastrzeżony reservatus, 3; προϋπόθετος,-ον

zastrzyk iniectio,-ōnis *f.*; ἡ ἔνεσις,-εως

zastrzykiwać inicio, 3,-iēci-iectum; iniectionem facio, 3, feci, factum; ἐνίημι

zastygnąć frigefio,-fieri,-factus sum; καταψύχομαι; *(skrzepnąć)* coágulor, 1,-ātus sum; concresco, 3,-crēvi,-crētum; καταπήγνυμαι

zasuwa claúsula,-ae *f.*; claustrum,-i *n.*; obex,-icis *m.f.*; péssŭlus,-i *m.;* vectis,-is *m.*; sera,-ae *f.*; ἡ κλείς, κλειδός; ὁ ἐπιβλής,-ῆτος; ὁ ὀχεύς,-έως

zasuwka claustrum,-i *n.*; firmáculum,-i *n.*; péssŭlus,-i *m.*; τὸ ἐπιβλήτιον,-ου

zasypać p. zasypywać

zasypiać dórmito, 1,-āvi,-ātum; obdormio, 4,-īvi,-ītum (condormīre); in somnum labor, 3, lapsus sum; κοιμάομαι; ἀφυπνόω; καθεύδω; νυστάζω

zasypka aspersio,-ōnis f.; lūtus,-i *m.*; pulvis,-ĕris *m.*; τὸ σκόρπισμα,-ατος

zasypywać 1. (**np**. **zasypkę**) aspergo, 3,-spersi,-spersum; σκορπίζω; **2.** (**np**. **rów**) complĕo, 2,-ēvi,-ētum; (co)operio, 4, operui, opertum; obruo, 3,-rui,-rūtum; ἐπιχώννυμι

zaszczepić 1. (**np**. **drzewko**) ingénero, 1,-āvi,-ātum; inóculo, 1,-āvi,-ātum; ínsero, 3,-serui,-sertum; propágino, 1,-āvi,-ātum; ἐγκεντίζω; ἐμφύω; **2.** (**szczepionkę**) *immunīso, 1,-āvi,-ātum; váccino, 1,-āvi,-ātum

zaszepiony 1. (**drzewko**) inoculatus, 3; insertus, 3; ἔμφυτος,-ον; **2.** (**przeciw chorobie**) immunisatus, 3; vaccinatus, 3

zaszczycać honorífico, 1,-āvi,-ātum; honōro, 1,-āvi,-ātum; orno, 1,-āvi,-ātum; δοξάζω; τιμάω

zaszczyt honor,-ōris *m.*; honos,-ōris *m.*; decus,-ŏris n.; ornamentum,-i *n.*; ἡ δόξα,-ης; ἡ τιμή,-ῆς; τὸ κλέος,-εος

Honōres mutant mores, sed raro in meliōres. Fructus honos oněris, fructus honōris onus. Honos habet onus. Labōres pariunt honōres. Onus est honos. Divitiae et honōres incerta et cadūca sunt.

zaszczytny honor(at)us, 3; honoríficus, 3; decōrus, 3; egregius, 3; insignis,-e; praeclarus, 3; τιμήεις,-εσσα,-εν

zasztyletować pugione occīdo, 3,-cīdi,-cīsum; τῷ ἐγχειριδίῳ ἀποκτείνω

zaszyć insuo, 3,-sui,-sūtum; ἐνράπτω

zaś autem, enímvero, vero, econtra; δέ; ἀλλά

zaślepienie 1. (**ślepota**) caecitūdo,-ĭnis *f.*; caecĭtas,-ātis *f.*; ἡ τύφλωσις,-εως; **2.** (**głupota**) dementia,-ae *f.*; furor,-ōris *m.*; infatuatio,-ōnis *f.*; infatuĭtas,-ātis *f.*; ὁ τῦφος,-ου; ἡ ἄτη,-ης; ἡ τυφομανία,-ας; **3.** (**zatkanie**) obturatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις,-εως

zaślepiony 1. (**głupi**) infatuatus, 3; τυφομάνης,-ες; **2.** (**zatkany**) obturatus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zaślubić spondĕo, 2, spopondi, sponsum; (in)nubo, 3,-nupsi,-nuptum; ἁρμόζω; νυμφέομαι; μνηστεύομαι

zaślubiny nuptiae,-arum *f.pl.*; sponsio,-ōnis f.; ἡ νύμφευσις,-εως

zaśniedziały aeruginōsus, 3; ἰώδης,-ες

zaśnięcie (in)dormitio,-ōnis *f.*; ἡ κοίμησις,-εως

zaświadczać attestor, 1,-ātus sum; certífico, 1,-āvi,-ātum; testíficor, 1,-ātus sum; (δια)μαρτυρέομαι; βεβαιόω; μαρτυρέω

zaświadczenie certificatus,-us *m.*; documentum,-i *n.;* testimonium,-ii *n.*; testificatio,-ōnis *f.;* attestatio,-ōnis *f.*; ἡ βεβαίωσις,-εως; ἡ μαρτυρία,-ας; τὸ μαρτύρημα,-ατος; *(lekarskie)* relatio,-ōnis *f.* médica

zataczać 1. (**okrążać**) circumeo, 4,-īvi (-ii),-itum; circumvehor, 3,-vectus sum; circumvenio, 4,-vēni,-ventum; περιέρχομαι; κυκλόω; **2.** (**np. kamień**) advolvo, 3,-volvi,-volūtum (provolvĕre); προσκυλίω; **3.** (**z. się**) títubo, 1,-āvi,-ātum; vacillo, 1,-āvi,-ātum; σαλεύομαι

zataczanie się titubatio,-ōnis *f.*; ἡ σάλευσις,-εως

zatajać celo, 1,-āvi,-ātum; conticĕo, 2,-cui,-citum; occulto, 1,-āvi,-ātum; κρύπτω

zatajenie occultatio,-ōnis *f.*; ἡ κρύψις,-εως

zatapiać 1. (**topić**) demergo, 3,-mersi,-mersum (immergĕre, submergĕre); merso, 1,-āvi,-ātum; καταποντίζω; καταβυθίζω; κατακλύζω; **2.** (**wtapiać**) inclūdo, 3,-clūsi,-clūsum; εἰστήκω

zatapianie 1. (**topienie**) demersio,-ōnis f.; immersio,-ōnis f.*;* submersio,-ōnis f.; ὁ καταποντισμός,-οῦ; **2.** (**wtapianie**) inclusio,-ōnis f.; ἡ εἴστηξις,-εως

zatarg conflictus,-us *m.*; controversia,-ae *f.*; dissensio,-ōnis f.; altercatio,-ōnis *f.*; lis,-tis *f.*; rixa,-ae *f.;* ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ ἐρίθεια,-ας; τὸ νεῖκος,-εος

zatem dénique, ergo, ítaque, porro; οὐκοῦν; τοίνυν; δή

zatkać obtūro 1,-āvi,-ātum; obstruo, 3,-struxi,-structum; offulcio, 4,-fulsi,-fultum; oppīlo, 1,-āvi,-ātum; ἐπιβύω

zatkanie obturatio,-ōnis *f.*; obstructio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις,-εως; ἡ στέγνωσις,-εως

zatkany obturatus, 3; obstructus, 3; ἐπιβεβυμμένος, 3

zatknąć artio, 1,-āvi,-ātum; infīgo, 3,-fixi,-fixum; ínsero, 3,-serui,-sertum; ἐμπήγνυμι

zatłoczony constipatus, 3; συνωθημένος, 3

zatłuszczony crassatus, 3; adipōsus, 3; λελιπαινωμένος, 3; λιπαρός, 3

zatoczyć p. zataczać

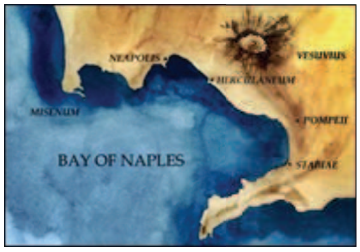

zatoczka lacúnula,-ae *f.*; sínula,-ae *f.;* τὸ κόλπιον,-ου

zatoka baia,-ae *f.*; lacūna,-ae *f.*; sinus,-us *m.*; ὁ κόλπος,-ου

zatokowy anfractuōsus, 3; lacunaris,-e; lacunarius, 3; sinuālis,-e; sinuōsus, 3; κολπώδης,-ες

zatonąć demérgor, 3,-mersus sum; καταποντίζομαι; καταβυθίζομαι

zatopić p. zatapiać

zator embolia,-ae *f.*; émbolus,-i *m.*; obstructio,-ōnis *f.*; praeclusio,-ōnis f.; ὁ ἔμβολος,-ου

zatracać perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; omitto, 3,-misi,-missum; ἐξαπόλλυμι

zatroskanie cura,-ae *f.*; sollicitūdo,-ĭnis *f.*; anxíetas,-ātis f.; maeror,-ōris *m.*; ἡ ἐπιμέλεια,-ας; ἡ θεραπεία -ας; ἡ σπουδή,-ῆς

zatrucie (in)toxicatio,-ōnis *f.*; toxicōsis,-is *f.*; venenatio,-ōnis *f.*; veneficium,-ii *n.;* ἡ φαρμάκτωσις,-εως

zatruć inficio, 3,-fēci-fectum; intóxico, 1,-āvi,-ātum; pestífero, 1,-āvi,-ātum; venēno, 1,-āvi,-ātum; φαρμάσσω

zatrudniać angario, 1,-āvi,-ātum; óccupo, 1,-āvi,-ātum; detinĕo, 2,-nui,-ntum; ἀγγαρεύω

zatrudnienie occupatio,-ōnis *f.*; negotium,-ii *n.;* opus,-ĕris *n.;* ópera,-ae *f.;* ἡ ἐργασία,-ας

zatrudniony occupatus, 3; ἐργατικός, 3

zatruty intoxicatus, 3; medicatus, 3; venenarius, 3; φαρμακτός, 3

zatruwać p. zatruć

zatrważający horríbĭlis,-e; horrendus, 3; terríbĭlis,-e; φοβητός, 3; φοβερός, 3

zatrwożony timoratus, 3; pertérritus, 3; φοβητικός, 3

zatrwożyć exterrĕo, 2,-terrui,-térritum (perterrēre, conterrēre); perterrefacio, 3,-fēci-factum; φοβέω; φοβερίζω

zatrzeć delĕo, 2,-ēvi,-ētum; ἀποψάλλω

zatrzęsienie 1. (**mnóstwo**) abundantia,-ae *f.*; innumerabílĭtas,-ātis *f.;* multum,-i *n.*; opulentia,-ae *f.*; ἡ πολυπληθία,-ας; **2.** (**trzęsienie**) motus,-us *m.*; tremor,-ōris *m.*; ὁ σεισμός,-οῦ

zatrzymać retinĕo, 2,-tinui,-tentum (continēre, sustinēre); ἐπέχω

z. = **zaprzestać** cesso, 1,-avia,-atum; παύω; κοπάζω

z. = **trzymać mocno** obtinĕo, 2,-tinui,-tentum; κατέχω; κρατέω

z. = **powstrzymywać** prohibĕo, 2,-ui,-itum; (re)tardo, 1,-āvi,-ātum; (com)moror, 1,-ātus sum; στέλλω; κωλύω

z. = **przywłaszczyć** defraudo, 1,-āvi,-ātum; νοσφίζω

z. się = **zrobić przerwę** pauso, 1,-āvi,-ātum; παύω

z. się = **przebywać** (de)moror, 1,-ātus sum; deversor, 1,-ātus sum; manĕo, 2, mansi,

mansum; παροικέω; διαμένω; διατρίβω
z. **się** = **stanąć** consisto, 3,-stiti,-statūrus; ἵσταμαι

zatrzymanie 1. (**przytrzymanie**) retentio,-ōnis *f.*; obtentio,-ōnis *f.*; ἡ ἐποχή,-ῆς; **2.** (**zaprzestanie**) cessatio,-ōnis *f.*; ἡ παῦσις,-εως; **3.** (**zatwardzenie**) obstructio,-ōnis *f.*; ἡ κοπρόστασις,-εως

zatrzymujący rétinens,-entis; ἐπέχων,-ουσα,-ον; στατικός, 3

zatwardzać indūro 1,-āvi,-ātum; πωρόω; πηρόω; σκληρύνω

zatwardzenie *(med.)* obstructio,-ōnis *f.*; oppilatio,-ōnis *f.*; ἡ κοπρόστασις,-εως

zatwardziałość callósĭtas,-ātis *f.*; duritia,-ae *f.* cordis; ἡ σκληροκαρδία,-ας; ἡ πώρωσις,-εως

zatwardziały perdūrus, 3; insensíbĭlis,-e; impaenitus, 3; σκληροκάρδιος,-ον; ἀμετανοής,-ές

zatwierdzać (ap)probo, 1,-āvi,-ātum; comprobro, 1,-āvi,-ātum; confirmo, 1,-āvi,-ātum; *legalīso, 1,-āvi,-ātum; legítimo, 1,-āvi,-ātum; ratífico, 1,-āvi,-ātum; ratihabĕo, 2,-ui,-itum; ratum efficio, 3,-fēci,-fectum; sancio, 4, sanxi, sanctum; βεβαιόω; ἐκβεβαιόομαι; κυρόω

zatwierdzenie approbatio,-ōnis *f.*; legalisatio,-ōnis *f.*; legitimatio,-ōnis *f.*; ratificatio,-ōnis *f.*; ratihabitio,-ōnis *f.*; ἡ (ἐκ)βεβαίωσις,-εως; τὸ βεβαίωμα,-ατος

zatwierdzony approbatus, 3; confirmatus, 3; legālis,-e; ratificatus, 3; ratus, 3; ἐκβέβαιος,-ον; βεβαιωμένος, 3

zatyczka mandrenium,-ii *n.*; obturamentum,-i *n.*; obturātor,-ōris *m.*; tenta,-ae *f.*; ἡ ἐπιβύστρα,-ας; τὸ βύσμα,-ατος

zatykać p. zatkać

zatykający obturatorius, 3; ἐπιβύων,-ουσα,-ον

zatykanie tamponatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπίβυσις,-εως

zaufać confīdo, 3,-fīsus sum; *alicui* credo, 3, crédidi, créditum; fiduciam habĕo, 2,-ui,-itum; καταπιστεύω; θαρρέω; θαρσέω

zaufanie confidentia,-ae *f.*; fiducia,-ae *f.*; fides, -ēi *f.*; ἡ πίστις,-εως; ἡ πεποίθησις,-εως
stracić ~ fidem derogo, 1,-āvi,-ātum; **zawieźć** ~ fide privor, 1,-ātus sum; **w** ~ secrēto, arcāno

zaufany confīdens,-entis; certus, 3; familiaris, -e; fiduciarius, 3; fidus, 3; fidustus, 3; πιστός, 3

zaułek latex,-icis *m.*; vícŭlus,-i *m.*; angiportum,-i *n.;* τὸ γωνίον,-ου

zausznik susurrus,-i *m.*; ὁ ψιθυριστής,-οῦ

zauważać animadverto, 3,-verti,-versum; conspicio, 3,-spexi,-spectum; intélligo, 3,-lēxi,-lectum; προσέχω; ἐνθυέομαι; βλέπω; ἐπιγιγνώσκω; ὁράω

zawada impedimentum,-i *n.*; obstáculum,-i *n.*; τὸ ἐναντίωμα,-ατος; τὸ ἐμπόδισμα,-ατος; τὸ κώλυμα,-ατος; τὸ πρόσκομμα,-ατος

zawadzać incómmodo, 1,-āvi,-ātum; impedio, 4,-īvi,-ītum; obsto, 1,-stiti,-statūrus; κωλύω; ἐμποδίζω

zawalić się corruo, 3,-rui, - , (obruĕre); illābor, 1,-lapsus sum; prócido, 3,-cidi; καταπίπτω

zawał infarctus,-us *m.*; infarctio,-ōnis *f.*

zawarcie umowy stipulatio,-ōnis *f.* (pactus, contractus); ἡ σύνταξις,-εως

zawartość contentum,-i *n.*; res, rerum *f.pl.;* inclūsum,-i *n.;* τὸ περιεχόμενον,-ου; τὸ πλήρωμα,-ατος

zawarty contentus, 3; inclūsus, 3; κλειστός, 3

zawdzięczać debĕo, 2,-ui,-itum; *alicui* obligatus sum, esse, fui; ὀφείλω

zawiadamiać (an)nuntio, 1,-āvi,-ātum; certioro, 1,-āvi,-ātum; certiorem *alqm* facio, 3, feci, factum; indigeto, 1,-āvi,-ātum; pérfero,-férre,-tuli,-lātum (referre, deferre); reporto, 1,-āvi,-ātum; ἀγγέλλω; καταγγέλλω; μηνύω; κοινόω

zawiadomienie indicium,-ii *n.;* (de)nuntiatio,-ōnis *f.*; notificatio,-ōnis *f.*; nuntium,-ii *n.*; ἡ μήνυσις,-εως; ἡ ἀγγελία,-ας

zawias cardo,-ĭnis *f.*; ἡ καμπή,-ῆς; ὁ θαιρός,-οῦ

zawiązać 1. (**przywiązać**) álligo, 1,-āvi,-ātum (colligare, obligare, religare); annōdo, 1,-āvi,-ātum; obstringo, 3,-strinxi,-strictum; vincio, 4, vinxi, vinctum; (προσ)δέω; **2.** (**utworzyć**) creo, 1,-āvi,-ātum; formo, 1,-āvi,-ātum; κτίζω

zawiązek gemma,-ae *f.*; germen,-ĭnis n.; exordium,-ii *n.;* primordium,-ii *n.*; rudimentum,-i *n.*; τὸ βλάστημα,-ατος

zawiązkowy gemmālis,-e; gemmatus, 3; germinālis,-e; primordiālis,-e; rudimentālis,-e; βλαστητικός, 3

zawiedziony delūsus, 3; ἀπογοητευτός, 3; ἔκβολος,-ον

zawieja hiberna,-ōrum *n.pl.*; tormentum,-i *n.*; ὁ νιφετός,-οῦ

zawierać *(obejmować)* continĕo, 2,-tinui,-tentum; inclūdo, 3,-clūsi,-clūsum (concludĕre); cohibĕo, 2,-ui,-itum (exhibēre, in se habēre); περιέχω; περιλαμβάνω; χωρέω

z. **pokój** pacem facio, 3, fēci factum (iungĕre, patrare); εἰρηνοποιέω

z. **przyjaźń** amicitiam stringo, 3, strinxi, strictum; φιλοποιέω

z. **przymierze** foedus pango, 3, panxi, panctum (ferīre, icĕre); foedus pago, 3, pegi (pépigi) pactum; páctuor, 1,-ātus sum; τὴν διαθήκην ποιέω

z. **rozejm** indutias facio, 3, fēci factum; τὴν ἐκεχειρίαν ποιέω

z. **umowę** *(układ)* compaciscor, 3,-pactus sum; cóntraho, 3,-traxi,-tractum; contractum stípulo, 1,-āvi,-ātum; τὸ συμφωνηθέν ποιέω; συντάττω

z. **związek** societatem ineo, 4,-īvi (-ii),-itum; κοινωνέω

z. **drzwi** portam claudo, 3,-si,-sum; κλείω

zawierucha tempestas,-ātis f.; tormentum,-i *n.*; tumultus,-us *m.*; ὁ θόρυβος,-ου

zawieruszyć perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; amitto, 3,-mīsi,-missum; ἀπόλλυμι

zawierzać (con)fīdo, 3,-fisus sum; (con)credo, 3,-dĭdi,-dĭtum; πιστόω

zawiesina emulsio,-ōnis f.; emulsum,-i *n.*; suspensio,-ōnis f.; τὸ κρεμαστόν,-οῦ

zawieszać appendo, 3,-pendi,-pensum; (ἐκ)κρεμάννυμι; *(w funkcji) alqm* ab officio suspendo, 3,-pendi,-pensum; honōre removĕo, 2,-mōvi,-mōtum

zawieszenie suspensio,-ōnis f.; suspensūra, -ae *f.*; suspendium,-ii *n.*; ἡ ἐκκρέμανσις,-εως

z. **broni** armistitium,-ii *n.*; indutiae,-arum *f.pl.;* ἡ ἐκεχειρία,-ας

zawieszony superpendens,-entis; suspensus, 3; ἐκκρεμής,-ές

zawieść 1. (**zwodzić**) delūdo, 3,-lūsi,-lūsum; fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; *alqm* frustror, 1,-ātus sum; δελεάζω; πλανάω; **2.** (**zaprowadzić**) condūco, 3,-duxi,-ductum (deducĕre); προσάγω

zawieźć ádveho, 3,-vexi,-vectum (pervehĕre); cónfero,-férre,-tuli, collātum; προσκομίζω

zawijać involvo, 3,-volvi,-volūtum; fascio, 4,-īvi,-ītum; amicio, 4,-īvi,-ītum; ἐνειλέω; ἐντυλίσσω; περιειλέω

z. **do portu** in portum venio, 4, vēni, ventum (ínvehor, 3, -vectus sum); εἰσπλέω τῷ λιμένι; κατάγω

zawikłać cómplico, 1,-āvi,-ātum (implicare, perplicare); intrīco, 1,-āvi,-ātum; περιπλέκω

zawikłany complicatus, 3; intricatus, 3; perplexus, 3; perplicatus, 3; pertricōsus, 3; tortuōsus, 3; περιπλεκός, 3; πολυπλεκής,-ές

zawile perplexe, intorte; περιπλεκῶς

zawilec anemōne,-ae *f.*; ἡ ἀνεμώνη,-ης

zawiłość intricatio,-ōnis *f.*; perplexio,-ōnis f.; ἡ περιπλέκεια,-ας

zawiły inextricábĭlis,-e; intricatus, 3; contortus, 3; perplexus, 3; περιπλεκής,-ές

zawinąć p. zawijać

zawiniątko fascículum,-i *n.*; fascícŭlus,-i *m.;* manucíolum,-i *n.*; ἡ δέσμη,-ης

zawinić delinquo, 3,-liqui,-lictum; pecco, 1,-āvi,-ātum; ἁμαρτάνω

zawinięcie involutio,-ōnis *f.*; obvolutio,-ōnis *f.*; convolutio,-ōnis *f.;* ἡ ἐνείλησις, -εως; ἡ περιείλησις,-εως

zawisnąć suspendor, 3,-pensus sum; ἐκκρυμάννυμαι

zawistny ínvidens,-entis; malignus, 3; maléficus, 3; invid(iō)us, 3; lívidus, 3; φθονητικός, 3; ζηλήμων,-ον; ζηλότυπος,-ον

zawiścić aemulor, 1,-ātus sum; inviděo, 2,-vīdi,-vīsum; παραζηλόω; φθονέω

zawiść aemulatio,-ōnis *f.*; invidia,-ae *f.*; obtrectatio,-ōnis *f.*; livor,-ōris *m.*; ὁ φθόνος,-ου; ὁ (τὸ) ζῆλος,-ου

Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia gloriae umbra est.

zawładnąć occupo, 1,-āvi,-ātum; *alqa re* potior, 4,-ītus sum; νοσφίζω; κατέχω; κατακυριεύω

zawłaszczenie occupatio,-ōnis *f.*; ὁ νοσφισμός,-οῦ; ἡ κατοχή,-ῆς

zawodnik competītor,-ōris *m.*; certātor,-ōris *m.*; ὁ ἀθλητής,-οῦ

zawodny incertus, 3; fallax,-acis; lúbricus, 3; ἀβέβαιος,-ον; σφαλερός, 3

zawodowiec professionalis,-is *m.*; ὁ ἐπαγγελματικός,-οῦ

zawodowy professionālis,-e; ἐπαγγελματικός, 3

zawody concursus,-us *m.*; certāmen,-ĭnis n.; certatio,-ōnis *f.*; contentio,-ōnis *f.;* οἱ ἀγῶνες,-ων; ἡ ἅμιλλα,-ης

zawodzenie 1. (**zwodzenie**) delusio,-ōnis f.; falsum,-i *n.*; deceptio,-ōnis *f.*; ἡ πλάνησις,-εως; **2.** (**lament**) ululatus,-us *m.*; eiulatio,-ōnis *f.;* lamentatio,-ōnis *f.*; fletus,-us *m.*; ὁ ὀδυρμός,-οῦ; ὁ κοπετός,-οῦ; ὁ γόος,-ου

zawodzić 1. (**zwodzić**) delūdo, 3,-lūsi,-lūsum; fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; *alqm* frustror, 1,-ātus sum; σφάλλω; πλανάω; **2.** (**zaprowadzić**) condūco, 3,-duxi,-ductum (deducĕre); προσάγω; **3.** (**lamentować**) eíulo, 1,-āvi,-ātum; flĕo, 2, flevi, fletum; lamento, 1,-āvi,-ātum; cántilo, 1,-āvi,-ātum; (ex)úlulo, 1,-āvi,-ātum; ὀλολύζω; ἀλαλάζω; ὀδύρομαι; θρηνέω; γοάω

zawód 1. (**zwiedzenie kogoś**) delusio,-ōnis f.; falsum,-i *n.*; frustratio,-ōnis *f.;* deceptio,-ōnis *f.*; ἡ πλάνησις,-εως; **2.** (**profesja**) professio,-ōnis f.; ratio,-ōnis *f.*; ars, artis *f.;* τὸ ἐπάγγελμα,-ατος; τὸ ἐπιτήδευμα,-ατος; τὸ πραγμάτευμα,-ατος; ἡ ἐργασία,-ας; ἡ τέχνη,-ης

wykonywać ~ munus exercĕo, 2,-cui,-citum

zawój fascia,-ae *f.*; mitra,-ae *f.*; τὸ περιείλημα,-ατος; τὸ περιβόλαιον,-ου

zawór clavis,-is *f.*; repágula,-ōrum *n.pl.;* ἡ κλείς, κλειδός

zawracać p. wracać

zawroty głowy cápitis vertīgo,-ĭnis *f.*; dimus,-i *m.*; ἡ σκότωσις,-εως

zawstydzać confundo, 3,-fūdi,-fūsum; ἐντρέπω; καταισχύνω; ἐκδυσωπέω

zawstydzenie confusio,-ōnis f.; ἡ ἐντροπία,-ας; ἡ ἐντροπή,-ῆς; ἡ ἀτιμία,-ας

zawstydzony confūsus, 3; ἔντροπος,-ον; αἰδαῖος, 3

zawsze semper; ἀεί; πάντοτε; πάντ; ἑκάστοτε

na ~ in perpétuum, ad finem; **raz na** ~ in omne tempus

zawszenie pediculatio,-ōnis *f.*; ἡ φθειρίασις,-εως

zawzięcie animose; χολωτῶς

zawziętość animósĭtas,-ātis *f.*; callósĭtas,-ātis *f.*; cervicósĭtas,-ātis *f.*; ὁ χόλος,-ου; ἡ μῆνις,-ιος

zawzięty 1. (**nieubłagany**) implacábĭlis,-e; sevērus, 3; durus, 3; χολωτός, 3; σκληρός, 3; ἀνίλαστος,-ον; **2.** (**uparty**) cóntumax,-acis; callōsus, 3; durus, 3; pértinax,-acis; pérvicax,-acis; perséverans,-antis; ἰσχυρικός, 3; σκληροτράχηλος,-ον

zazdrosny invidiōsus, 3; invidus, 3; ínvidens,-entis; malévolus, 3; lívidus, 3; ζηλαῖος, 3; ζηλήμων,-ον; ζηλότυπος,-ον; φθονητικός, 3

zazdrościć aemulor, 1,-ātus sum; (sub)inviděo, 2,-vīdi,-vīsum; zelor, 1,-ātus sum; *alqm* obtrecto, 1,-āvi,-ātum; (παρα)ζηλόω; ζηλεύω; φθονέω

zazdrość aemulatio,-ōnis *f.*; invidia,-ae *f.*; invidentia,-ae *f.*; livor,-ōris *m.*; malevolentia,-ae *f.*; zelus,-i *m.*; ὁ ζῆλος,-ου; ἡ ζηλημοσύνη,-ης; ἡ ζηλοτυπία,-ας; ἡ ζήλωσις,-εως; ἡ φθόνησις,-εως; ὁ φθόνος,-ου

Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia gloriae umbra est.

zazdrośnik aemulātor,-ōris *m.*; invīsor,-ōris *m.*; obtrectātor,-ōris *m.;* ὁ ζηλοτής, -οῦ; ὁ φθονητικός,-οῦ

zazębiać incastro, 1,-āvi,-ātum; coagmentor, 1,-ātus sum; συνοδοντέω

zazębienie incastratūra, -ae *f.*; ἡ συνόδους,-οντος

zaziębiać perfrígero, 1,-āvi,-ātum (refrigerare); καταψύχω; (**z. się**) algesco, 3, alsi, - ; refrigesco, 3,-frixi, -; καταψύχομαι

zaziębienie perfrigeratio,-ōnis *f.*; refrigerium,-ii *n.*; refrigeratio,-ōnis *f.;* frigus,-ŏris n.; ἡ κατάψυξις,-εως; τὸ ῥεῦμα,-ατος

zaziębiony perfrigeratus, 3; κατάψυχρος,-ον

zaznaczać innōto, 1,-āvi,-ātum; signo, 1,-āvi,-ātum; ἐνσημαίνω; σημειόω; *(akcentem)* accéntuo, 1,-āvi,-ātum; ἀρθρόω

zaznajamiać notífico, 1,-āvi,-ātum; docĕo, 2,-cui, doctum; praesento, 1,-āvi,-ātum; *alqm* certiorem facio, 3, feci, factum; introdūco, 3,-duxi,-ductum; *alqm alqa re* imbuo, 3,-bui,-būtum; ἐπιγνωρίζω; (**z. się**) cognosco, 3,-gnovi,-gnitum; (e)disco, 3,-dídici, -; γιγνώσκω; ἐπιγνωρίζομαι

zazwyczaj saepe, plerumque, fere; πολυεθνῶς

zażalenie querē(l)la,-ae *f.*; querimonia,-ae *f.*; reclamatio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.;* ἡ μομφή,-ῆς

zażarty véhemens,-entis; ardens,-entis; infensus, 3; σφοδρός, 3

zażyć,-ywać 1. (**smakować**) degusto, 1,-āvi,-ātum; γεύομαι; **2.** (**użyć**) utor, 3, -ūsus sum *alqa re;* perfungor, 3,-functus sum *alqa re;* χράομαι; **3.** (**spożywać**) accipio, 3,-cēpi-ceptum; δέχομαι

zażyłość familiárĭtas,-ātis *f.*; ἡ φιλία,-ας

zażywny corpulentus, 3; nutrītus, 3; obēsus, 3; pinguis,-e; εὔτροφος,-ον; παχύς,-εῖα,-ύ

zazdrościć aemulor, 1,-ātus sum; (sub)invidĕo, 2,-vīdi,-vīsum; zelor, 1,-ātus sum; *alqm* obtrecto, 1,-āvi,-ātum; (παρα)ζηλόω; ζηλεύω; φθονέω

zazdrość aemulatio,-ōnis *f.*; invidia,-ae *f.*; invidentia,-ae *f.*; livor,-ōris *m.*; malevolentia,-ae *f.*; zelus,-i *m.*; ὁ ζῆλος,-ου; ἡ ζηλημοσύνη,-ης; ἡ ζηλοτυπία,-ας; ἡ ζήλωσις,-εως; ἡ φθόνησις,-εως; ὁ φθόνος,-ου

Gloriam invidia séquitur. Assídua eminentis fortūnae est comes invidia. Invidia gloriae umbra est.

zazdrośnik aemulātor,-ōris *m.*; invīsor,-ōris *m.*; obtrectātor,-ōris *m.;* ὁ ζηλοτής,-οῦ; ὁ φθονητικός,-οῦ

zazębiać incastro, 1,-āvi,-ātum; coagmentor, 1,-ātus sum; συνοδοντέω

zazębienie incastratūra, -ae *f.*; ἡ συνόδους,-οντος

zaziębiać perfrígero, 1,-āvi,-ātum (refrigerare); καταψύχω; (**z. się**) algesco, 3, alsi, - ; refrigesco, 3,-frixi, -; καταψύχομαι

zaziębienie perfrigeratio,-ōnis *f.*; refrigerium,-ii *n.*; refrigeratio,-ōnis *f.;* frigus,-ŏris n.; ἡ κατάψυξις,-εως; τὸ ῥεῦμα,-ατος

zaziębiony perfrigeratus, 3; κατάψυχρος,-ον

zaznaczać innōto, 1,-āvi,-ātum; signo, 1,-āvi,-ātum; ἐνσημαίνω; σημειόω; *(akcentem)* accéntuo, 1,-āvi,-ātum; ἀρθρόω

zaznajamiać notífico, 1,-āvi,-ātum; docĕo, 2,-cui, doctum; praesento, 1,-āvi,-ātum; *alqm* certiorem facio, 3, feci, factum; introdūco, 3,-duxi,-ductum; *alqm alqa re* imbuo, 3,-bui,-būtum; ἐπιγνωρίζω; (**z. się**) cognosco, 3,-gnovi,-gnitum; (e)disco, 3,-dídici, -; γιγνώσκω; ἐπιγνωρίζομαι

zazwyczaj saepe, plerumque, fere; πολυεθνῶς

zażalenie querē(l)la,-ae *f.*; quaerimonia,-ae *f.*; reclamatio,-ōnis *f.*; postulatio,-ōnis *f.;* ἡ μομφή,-ῆς

zażarty véhemens,-entis; ardens,-entis; infensus, 3; σφοδρός, 3

zażyć,-ywać 1. (**smakować**) degusto, 1,-āvi,-ātum; γεύομαι; **2.** (**użyć**) utor, 3,-ūsus sum *alqa re;* perfungor, 3,-functus sum *alqa re;* χράομαι; **3.** (**spożywać**) accipio, 3,-cēpi-ceptum; δέχομαι

zażyłość familiárĭtas,-ātis *f.*; ἡ φιλία,-ας

zażywny corpulentus, 3; nutrītus, 3; obēsus, 3; pinguis,-e; εὔτροφος, -ον; παχύς,-εῖα,-ύ

ząb dens,-etis *m.*; ὁ ὀδούς, ὀδόντος

z. mądrości d. serótinus (sapientiae)

z. mleczny d. decíduus (cadūcus, infántilis, lácteus, primarius)

z. przedtrzonowy d. praemolaris

z. sieczny d. incisīvus; incīsor,-ōris *m.*; ὀ. τμητικός; ὀ. πρόσθιος

z. trzonowy d. molaris; mola,-ae *f.*; ὀ. γομφίος; ἡ μύλη,-ης

kieł d. canīnus (angularis, cuspidatus); ὀ. ἄκρος

ząbek dentícŭlus,-i *m.*; τὸ ὀδόντιον,-ου

ząbkować dentio, 4,-īvi,-itm; ὀδοντιάω

ząbkowanie dentia,-ae *f.*; dentitio,-ōnis *f.*; ἡ ὀδοντοφυΐα,-ας; ἡ ὀδοντίασις,-εως

ząbkowany denticulatus, 3; ὀδοντοφόρος,-ον

zbaczać aberro, 1,-āvi,-ātum; declīno, 1,-āvi,-ātum; devio, 1,-āvi,-ātum; exspatior, 1,-ātus sum; de via decēdo, 3,-cessi,-cessum; ἁμαρτάνω; (ἀπο)πλανάομαι; ἐγκλίνω; ἀστοχέω; ἀποστρέφομαι

zbaczanie deviatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποστροφή,-ῆς

zbawca 1. (**który uwalnia**) liberātor,-ōris *m.*; ὁ ἐλευθερωτής,-οῦ; **2.** (**który odkupuje**) redemptor,-ōris *m.*; ὁ λυτρωτής,-οῦ; **3.** (**który uzdrawia**) salvātor,-ōris *m.*; soter,-ēris *m.;* ὁ σωτήρ,-ῆρος; **4. (który podtrzymuje)** stātor,-ōris *m.;* servātor,-ōris *m.;* ὁ στηρίζων,-οντος

zbawiać 1. (**uwalniać**) libero, 1,-āvi,-ātum; ἐλευθερόω; **2.** (**odkupywać**) rédimo, 3,-ēmi,-emptum; λυτρόω; **3.** (**uzdrawiać**) salvo, 1,-āvi,-ātum; (δια)σῴζω; **4. (podtrzymywać)** servo, 1,-āvi,-ātum, firmo, 1,-āvi,-ātum; στηρίζων

zbawiciel p. zbawca

zbawienie liberatio,-ōnis *f.*; beatitūdo,-ĭnis *f.*; salus,-ūtis *f.*; salvatio,-ōnis *f.*; redemptio,-ōnis *f.*; salutāre,-is *n.*; ἡ ἐλευθέρωσις,-εως; ἡ λύτρωσις,-εως; ἡ σωτηρία,-ας; τὸ σωτήριον,-ου

zbeszcześcić p. bezcześcić

zbędny supérfluus, 3; supervácuus, 3; inútīlis,-e; ἀχρεῖος, 3

zbić 1. (**stłuc**) contundo, 3,-tūdi,-tūsum; diffringo, 3,-frēgi,-fractum; καταθλάω; **2.** p. **bić**

zbiec 1. p. **uciec**; **2.** (**np**. **ze schodów**) decurro, 3,-(cu)curri,-cursum; κατατρέχω

zbieg 1. (**uciekinier**) desertor,-ōris *m.*; fugitīvus,-i *m.*; pérfuga,-ae *m.*; réfuga,-ae *m.;* ὁ περατής,-οῦ; ὁ φυγάς,-άδος; **2.** (**okoliczności**) coincidentia,-ae *f.*; coniunctūra,-ae *f.*; casus,-us *m.*; concursus,-us *m.;* τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ συντυχία,-ας

zbiegać 1. p. **uciec,-ekać**; **2.** (np. **ze schodów**) decurro, 3,-(cu)curri,-cursum; κατατρέχω

z. się (**wody**) cónfluo, 3,-fluxi,-fluxum; συγχέομαι; συρρέω

z. się (**o ludziach**) concurro, 3,-(cu)curri,-cursum; convenio, 4,-vēni,-ventum; συντρέχω; συνέρχομαι; ἐπαθροίζομαι

z. się (**o okolicznościach**) coíncido, 3,-cidi, - ; συμπίπτω; συντυγχάνω

z. się (**o materiale**) restringor, 3,-strictus sum; cóntrahor, 3,-tractus sum; συντέμνομαι

zbiegły fugit(īv)us, 3; φευκτικός, 3

zbiegowisko concursus,-us *m.*; concursio,-ōnis f.; coetus,-us *m.;* turba,-ae *f.*; tumultus,-us *m.*; ἡ συνδρομή,-ῆς; ἡ συντροχή, ὁ θόρυβος,-ου; ὁ σύλλογος,-ου

zbieracz collector,-ōris *m.*; ὁ συλλεκτής,-οῦ; *(zbieracz ziół)* herbarius,-ii *m.*; ὁ βοτανόλογος,-ου

zbierać cólligo, 3,-lēgi,-lectum; lego, 3, lēgi, lectum; cónfero, conférre, cóntuli, collātum; συλλέγω; συλλαμβάνω

z. = **gromadzić** accúmulo, 1,-āvi,-ātum; cóngrego, 1,-āvi,-ātum; cóngero, 3,-gessi,-gestum; coacervo, 1,-āvi,-ātum; συνάγω; συναγείρω; συναθροίζω

z. snopy garbello, 1,-āvi,-ātum; δραγμεύω

z. się adunor, 1,-ātus sum; convenio, 4,-vēni,-ventum; συνέρχομαι; συμβαίνω; συμπορεύομαι

zbieranie collectio,-ōnis *f.*; ἡ συλλογή,-ῆς

zbieżność convergentia,-ae *f.*; coincidentia,-ae *f.*; concursus,-us *m.;* ἡ συνδρομή,-ῆς; ἡ σύννευσις,-εως

Coincidentia oppositorum.

zbieżny convergens,-entis; concors,-ordis; σύνδρομος,-ον

zbić, -jać 1. (**stłoczyć**) constīpo, 1,-āvi,-ātum; συνθλίβω; συνωθέω; **2.** (**stłuc**) contundo, 3,-tūdi,-tūsum; confringo, 3,-frēgi,-fractum; καταθλάω; **3.** (**argumenty**) confūto, 1,-āvi,-ātum (refutare); impugno, 1,-āvi,-ātum; refello, 3,-felli, - ; redarguo, 3,-ui,-ūtum; ἐπιστομίζω; διελέγχω; κατελέγχω

zbiornik cisterna,-ae *f.*; collector,-ōris *m.*; collectáculum,-i *n.*; cónfluens,-entis *m.*; receptáculum,-i *n.*; uter, utris *m.*; τὸ ἀποδοχεῖον,-ου

zbiorowisko collectūra-ae *f.*; collectio,-ōnis *f.*; caterva,-ae *f.*; ἡ συλλογή,-ῆς; ἡ συνοικία,-ας

zbiorowy collectīvus, 3; collectorius, 3; públicus, 3; συλλεκτικός, 3; κοινωνικός, 3

zbiór 1. (**nagromadzenie**) collectio,-ōnis *f.*; congeries,-ēi *f.*; thesaurus,-i *m.;* ἡ συλλογή,-ῆς; ὁ συναθροισμός,-οῦ; ἡ συναγωγή,-ῆς; ὁ θησαυρός,-οῦ; **2.** (**zgromadzenie**) congregatio,-ōnis *f.*; conventio,-ōnis *f.*; conventus,-us *m.*; concilium,-ii *n.;* ὁ σύλλογος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς; ἡ σύνοδος,-ου; **3.** (**żniwo**) messis,-is *f.*; ὁ θερισμός,-οῦ; ὁ κάρπος,-ου; **4.** (**obrazów**) pinacothēca,-ae *f.*; ἡ πινακοθήκη,-ης; **4.** (**najlepszej literatury**) anthologia,-ae *f.*; florilegium,-ii *n.*; ἡ ἀνθολογία,-ας

zbiórka 1. (**składka**) collecta,-ae *f.*; (col)lectio,-ōnis *f.*; ἡ λογεία,-ας; ἡ ἐράνισις, -εως; ἡ σύλλεξις,-εως; **2.** (**zebranie**) concilium,-ii *n.*; conventum,-i *n.*; coetus, -us *m.*; reunio,-ōnis f.; symposium,-ii *n.;* τὸ συνέδριον,-ου; ἡ σύνοδος,-ου; τὸ συμβούλιον,-ου; τὸ συμπόσιον,-ου

zbity 1. (**ścieśniony**) coactus, 3; compactíbĭlis,-e; compactus, 3; constipatus, 3; conglobatus, 3; densus, 3; spissus, 3; συμπιεστός, 3; **2.** (**stłuczony**) contusus, 3; pulsatus, 3; συντεθλημένος, 3

zblazowany nauseātus, 3; βδελυκτός, 3

zblednięcie pallescentia,-ae *f.*; palor,-ōris *m.*; ἡ ὠχρίασις,-εως

zbliznowacenie cicatrisatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπούλωσις,-εως

zbliżać advicīno, 1,-āvi,-ātum; appróximo, 1,-āvi,-ātum; πλησιάζω; ἐγγίζω; **(z. się)** adeo, 4,-īvi (-ii),-itum; accēdo 3,-cessi,-cessum; *alicui lub ad alqd* appropinquo, 1,-āvi,-ātum; *alicui* appropio, 1,-āvi,-ātum; πρόσειμι; προσπορεύομαι; προσέρχομαι; προστρέχω; πλησιάζομαι; ἐγγίζομαι

zbliżenie 1. p. **spółkowanie**; **2.** (**przybliżenie się**) approximatio,-ōnis *f.*; appropinquatio,-ōnis *f.*; ὁ πλησιασμός, 3

zbliżony approximatus, 3; affīnis,-e; consímĭlis,-e; ὅμοιος, 3; πλησίος, 3; παραπλήσιος,-ον

zbłądzić aberro, 1,-āvi,-ātum; ἀφαμαρτάνω; πταίω

zbłąkany aberrans,-antis; ἁμαρτωλός, 3

zbocze clivus,-i *m.*; declívĭtas,-ātis *f.*; devéxĭtas,-ātis *f.*; ἡ κλειτύς,-ύος; τὸ κλίμα,-ατος; ἡ κλίσις,-εως

zboczenie aberratio,-ōnis *f.*; declinatio,-ōnis *f.;* degeneratio,-ōnis *f.*; error,-ōris *m.*; deviatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; ἡ πλάνη,-ης; *(mocniej)* perversio,-ōnis f.*;* pervérsĭtas,-ātis *f.*

zboczony deviatus, 3; declīvis,-e; ἔκκλιτος,-ον; ἐκκεκλιμμένος, 3; *(mocniej)* perversus, 3

zboczyć p. zbaczać

zbolały dolorōsus, 3; ἀλγεινός, 3; ἀλγερός, 3

zboże frumentum,-i *n.*; annōna,-ae *f.*; frux,-gis *f.*; ὁ σίτος,-ου *(plur.* τὰ σῖτα); τὸ σιτίον,-ου; **zboża** cerealia,-ium *n.pl.;* τὰ σῖτα,-ων

zbożowy frumentarius, 3; cereālis,-e; farrarius, 3; fárreus, 3; σιτηρός, 3; σιτικός, 3

zbój latro,-ōnis *m.*; nequam *m. (nieodm.);* praedo,-ōnis *m.*; ὁ λῃστής,-οῦ; ὁ κακοῦργος,-ου

Etiam latrōnes suis légibus parent.

zbójecki latrocinālis,-e; λῃστικός, 3

zbroczony krwią sangui(no)lentus, 3; cruentus, 3; αἱματηρός, 3; αἱματόρρυτος,-ον

zbrodnia crimen,-ĭnis n.; deliquentia,-ae *f.*; delictum,-i *n.*; fácinus,-ŏris n.; malignatio,-ōnis *f.*; reātus,-us *m.*; scelus,-ĕris *n.*; scelérĭtas,-ātis *f.*; admissum,-i *n.*; τὸ ἔγκλημα,-ατος; τὸ κακούργημα, -ατος; ἡ ἄτη,-ης; ἡ κακουχία,-ας; ἡ μιαρία,-ας

Nocentem qui defendit, sibi crimen parit. Non diu latent scélera. Diffícile est crimen non pródere vultu.

zbrodniarz scelerātor,-ōris *m.*; nefarius,-ii *m.*; homo,-ĭnis m. maléficus (facinorōsus, sceleratus, nefarius); ὁ κακοῦργος,-ου; ὁ λῃστής,-οῦ

zbrodniczy criminālis,-e; criminōsus, 3; scelerōsus, 3; scelestus, 3; sceleratus, 3; facinorōsus, 3; κακοῦργος,-ον; ἀνόσιος,-ον; ἄδικος,-ον; ἀτάσθαλος,-ον

zbroić armo, 1,-āvi,-ātum; armis orno, 1,-āvi,-ātum; (ἐξ)ὁπλίζω

zbroja armatūra-ae *f.*; armatus,-us *m.*; arma,-ōrum *n.pl.*; τὸ ὅπλον,-ου; τὸ τεύχος,-εος; τὰ ἔντεα,-ων; *(pancerz)* lorīca,-ae *f.*; clamutium,-ii *n.*; plata,-ae *f.*; ὁ θώραξ,-ακος

zbrojenie armatio,-ōnis *f.*; militaris apparatus,-us *m.*; ἡ ὅπλισις,-εως; ὁ ὁπλισμός,-οῦ

zbrojny armatus, 3; ármifer, 3; ὁπλισμένος, 3; ἔνοπλος,-ον

zbrojownia armamentarium,-ii *n.*; ἡ ὁπλοθήκη,-ης

zbrzydnąć 1. (**czuć wstręt**) me taedet, 2, taeduit (taesum est) *alicuius rei;* βδελύσσομαι; **2.** (**stawać się brzydkim**) brutus (turpis) fio, fieri, factus sum; δύσμορφος,-ον γίγνομαι

zbudzony ex(s)pérgitus, 3; ἔξυπνος,-ον

zbuntowany rebellis,-e; στασιώδης,-ες

zburzenie destructio,-ōnis *f.*; demolitio,-ōnis *f.*; eversio,-ōnis f.; ἡ κατασκαφή,-ῆς; ἡ φθορά, -ᾶς; ἡ κατάλυσις,-εως; ἡ καθαίρεσις,-εως

zburzony destructus, 3; demolītus, 3; dirūtus, 3; eversus, 3; κατασκαφής,-ές; κατάλυτος,-ον

zburzyć everto, 3, -verti, -versum; destruo, 3, -struxi, -structum; diruo, 3, -rui, -rūtum; demolior, 4,-lītus sum; κατασκάπτω; καταλύω; ἀμαλδύνω

zbutwiały márcidus, 3; putrōsus, 3; σαπρός, 3

zbyć 1. (**rozdzielić**) *alqd* distribuo, 3,-ui,-ūtum; partior, 4,-ītus sum; διαδίδωμι; **2.** (**sprzedać**) vendo, 3,-dĭdi,-dĭtum; πιπράσκω; πωλέω

zbyt 1. (**rozdzielenie**) distributio,-ōnis *f.*; (dis)partitio,-ōnis *f.*; ἡ διάδοσις,-εως; **2.** (**sprzedanie**) venditio,-ōnis *f.*; vénditum,-i *n.*; ἡ πώλησις,-εως; **3.** (**przysł.**) p. zbytnio

zbyteczny supérfluus, 3; excessīvus, 3; supervácuus, 3; inútĭlis,-e; ἄχρηστος,-ον; ὑπερπλήρης,-ες

zbytek excessus,-us *m.*; affluentia,-ae *f.*; lautitia,-ae *f.;* luxus,-us *m.*; luxuria,-ae *f.*; supérfluum,-i *n.*; suppeditatio,-ōnis *f.;* ἡ ὑπερβολή,-ῆς; ἡ ὑπερπλήρωσις,-εως;

ἡ ἀσοτία,-ας; ἡ τρυφερότης,-ητος; ἡ τρυφή,-ῆς

Duae res hómines ad maleficium impellunt: luxuria et avaritia. Luxuriae filia est inopia.

zbytki deliciae,-arum *f.pl.*; collurcinatio,-ōnis *f.*; excessus,-uum *m.pl.*; helluatio, -onis *f.;* luxuriae,-arum *f.pl.;* ὁ στρῆνος,-ου; ἡ τρυφή,-ῆς; ἡ σπατάλη,-ης

zbytkować luxo(rio)r, 1,-ātus sum; helluor, 1,-ātus sum; luxurior, 1,-ātus sum; σπαταλάω; στρηνιάω; τρυφάω

zbytkowny luxuriōsus, 3; sumptuōsus, 3; ἄσοτος,-ον; τρυφηλός, 3

zbytni excessīvus, 3; immódicus, 3; nimius, 3; ὑπερπλήρης,-ες; πολύς,-εῖα,-ύ

Nimia libertas et pópulis et privatis in nimiam servitūtem evādit.

zbytnio nimis, nimie, nimio, nimius, plus; λίαν; πολύ; ὑπέρ

Quod míseri nimis volunt, hoc fácile credunt.

zbywać p. zbyć

zdać p. zdawać

z dala procul; μακρόθεν; τηλοῦ

zdalnie kierowany *teleductus, 3; τηλαγωγός, 3

zdanie 1. (**pogląd**) consilium,-ii *n.*; existimatio,-ōnis *f.*; iudicium,-ii *n.*; opinio, -onis *f.*; sententia,-ae *f.*; ἡ γνώμη,-ης; ὁ λόγος,-ου; **2.** (**gram.**) propositio,-ōnis *f.*; pronuntiatio,-ōnis *f.;* enuntiatio,-ōnis *f.*; sententia,-ae *f.*; phrasis,-is *f.*; períodus,-i *f.*; ἡ φράσις,-εως; ἡ περίοδος,-ου

Quot hómines, tot sententiae. Non satis est unīus opinio. Sapientis est mutāre consilium.

moim ~ meo ánimo; meā sententiā; **jestem ~a** mihi vidētur; ut ópinor (arbitror, puto); **podzielać czyjeś zdanie** éadem sentio, 4, sensi, sensum; eādem sententiā sum, esse, fui

zdarty 1. (**podarty**) laceratus, 3; laniatus, 3; σχιστός, 3; **2.** (**zużyty**) consumptus, 3; contrītus, 3; τριβακός, 3; τρυχηρός, 3; ἀπότριβος,-ον

zdarza się áccidit, 3, áccidit; est, esse, fuit; fit, fieri, factum est; évenit, 4, evēnit; íncidit, 3, íncidit; συμβαίνει; γίγνεται; συγτυνχάνει

zdarzać się evenio, 4,-vēni,-ventum; fio, fieri, factus sum; congruo, 3,-grui; áccido, 3,-cidi (incidĕre); συμβαίνω; συμπίπτω; συντυγχάνω; γίγνομαι

zdarzenie áccidens,-entis *n.*; coincidentia,-ae *f.*; casus,-us *m.*; congruentia,-ae *f.*; íncidens,-entis *n.*; eventus,-us *m.*; factus,-us *m.*; τὸ γιγνόμενον,-ου; τὸ σύμβαμα,-ατος; τὸ σύμπτωμα,-ατος; ἡ συντυχία,-ας

zdatność capácĭtas,-ātis *f.*; habílĭtas,-ātis *f.*; idonéĭtas,-ātis *f.*; praedispositio,-ōnis *f.*; ἡ ἀρετή,-ῆς; ἡ ἱκανότης,-ητος

zdatny aptus, 3; idóneus, 3; útĭlis,-e; οἰκεῖος, 3; ἱκανός, 3; εὔθετος,-ον

zdawać depōno, 3,-posui,-pósitum; tribuo, 3,-ui,-ūtum; ἀποτίθημι

z. sprawę redhibĕo, 2,-ui,-itum; rationem pōno, 3, posui, pósitum (réfero,-férre, -tuli,-lātum); *alqd* renuntio, 1,-āvi,-ātum; *de alqa re* referre; τὸν ἀπολογισμὸν δίδωμι

z. egzamin exāmen pérago, 3,-ēgi,-actum; ἐξετάζομαι
z. się viděor, 2, visus sum; φαίνεται
~ **broń** arma dedo, 3, dédidi, déditum
zdążać 1. p. **podążać**; **2.** (**przyjść na czas**) in (ad) tempus (in témpore) advenio, 4,-vēni,-ventum; φθάνω
zdechnąć mortícinor, 1,-ātus sum; θανατόομαι
zdechły morticīnus, 3; τεθανατωμένος, 3
zdecydowany 1. (**rozstrzygnięty**) constitūtus, 3; decīsus, 3; decrētus, 3; institutus, 3; κεκριμμένος, 3; **2.** (**energiczny**) promptus, 3; resolūtus, 3; ἐνεργός,-όν
zdejmować détraho, 3,-traxi,-tractum; depōno, 3,-posui,-pósitum; κατατίθημι; καθαιρέω
z. ubranie devestio, 4,-īvi,-ītum; exuo, 3,-ui,-ūtum; vestem deponĕre; ἐκδύω; ἐξαποδύνω
z. buty decálceo, 1,-āvi,-ātum; ὑπολύω
z. skórę deglūbo, 3,-glupsi,-gluptum; ἐκδέρω
z. ze stanowiska dimitto, 3,-misi,-missum; depōno, 3,-posui,-pósitum; ἀποτίθημι
zdemaskować détego, 3,-tēgi,-tectum; ἐκκαλύπτω
zdenerwowanie irritatio,-ōnis *f.*; ánimi concitatio,-ōnis *f.*; ἡ ὀργή,-ῆς; ἡ ὀργιλότης,-ητος
zdenerwowany irritatus, 3; ὀργίλος, 3
zdeprawowany depravatus, 3; κατάφθορος,-ον
zderzać collīdo, 3,-līsi,-līsum (allidĕre); compulso, 1,-avi, -atum; συγκρούω
zderzenie collisio,-ōnis f.; collīsus,-us *m.;* contusio,-ōnis f.*;* ἡ σύγκρουσις,-εως; ἡ σύμπληξις,-εως; ἡ σύρρηξις,-εως
zdjęcie 1. (np. **z urzędu**) depositio,-ōnis *f.*; dimissio,-ōnis f.; delatio,-ōnis *f.;* ἡ ἀπόθεσις,-εως; **2.** (**fotografia**) *photogramma,-atis *n.*; *photographēma,-atis *n.;* τὸ φωτογράμμα,-ατος; ἡ φωτογραφία,-ας
zdławić strángulo, 1,-āvi,-ātum; suffoco, 1,-āvi,-ātum; ópprimo, 3,-pressi,-pressum; ἄγχω
zdmuchnąć deflo, 1,-āvi,-ātum (obsufflare); ἀποφυσάω
zdobić décoro, 1,-āvi,-ātum; adorno, 1,-āvi,-ātum (exornare); κοσμέω
zdobnictwo ars, artis *f.* decorandi (ornandi); ἡ κοσμητική,-ῆς
zdobycie conquisitio,-ōnis *f.*; inquisitio,-ōnis *f.*; adeptio,-ōnis *f.*; ἡ ἅλωσις,-εως
zdobycz praeda,-ae *f.*; rapīna,-ae *f.*; exuviae,-arum *f.pl.*; manubiae,-arum *f.pl.*; spolium,-ii *n.*; trophaeum,-i *n.*; ἡ λεία,-ας; τὸ ἑλώριον,-ου; ἡ ἁρπαγή,-ῆς; τὸ σκῦλον,-ου; ὁ ἁρπαγμός,-οῦ; τὸ πόρθημα,-ατος; τὸ χείρωμα,-ατος
zdobywać adipiscor, 3, adeptus sum; capio, 3, cēpi, captum; conquīro, 3,-quisīvi, -quisītum; conquísito, 1,-āvi,-ātum; consequor, 3,-secūtus sum; nanciscor, 3, na(n)ctus sum; potior, 4,-ītus sum *alqa re;* αἱρέω; κτάομαι; κερδαίνω; χειρόω; περιποιέομαι; καταλαμβάνω
Graecia capta ferum victorem cepit et artes íntulit agresti Latio.
z. w walce expugno, 1,-āvi,-ātum; πορθέω

zdobywca conquisit(at)or,-ōris *m.*; potītor,-ōris *m.*; expugnātor,-ōris *m.;* ὁ πορθητής,-οῦ; *(miasta)* ὁ πολιορκητής,-οῦ

zdobywczyni conquisitatrix,-icis *f.*; oppugnatrix,-icis *f.;* ἡ πορθητίς,-ίδος

zdolność capácĭtas,-ātis *f.*; facultas,-ātis f.; habílĭtas,-ātis *f.*; idonéĭtas,-ātis *f.*; potestas,-ātis f.; potentia,-ae *f.*; ἡ ἱκανότης,-ητος; ἡ δεξιότης,-ητος; ἡ ἐντρέχεια,-ας; ἡ ἐξουσία,-ας

z. wrodzona ingenium,-ii *n.*; praedispositio,-ōnis *f.* naturalis; indōles,-is *f.*; τὸ γενναῖον,-ου

zdolny capábĭlis,-e; capax,-acis; hábĭlis,-e; idóneus, 3; ingeniōsus, 3; ἱκανός, 3; δεξιός, 3; ἐντρεχής,-ές

zdołać queo, quire, quīvi (quii), quitum; pollĕo, 2,-ui; valĕo, 2,-ui; possum, posse, potui; sufficio, 3,-fēci,-fectum; ἰσχύω; δύναμαι; ἐξισχύω

zdrada traditio,-ōnis *f.*; proditio,-ōnis *f.*; delatio,-ōnis *f.*; perfidia,-ae *f.*; fallacia, -ae *f.*; fraus,-dis *f.;* dolus,-i *m.;* ἡ προδοσία,-ας; ἡ ἀπιστία,-ας

z. małżeńska adulterium,-ii *n.*; ἡ μοιχεία,-ας

z. stanu perduellio,-ōnis f.*;* parricidium,-ii *n.* patriae

zdradliwy fallax,-acis; fraudulentus, 3; insidiōsus, 3; dolōsus, 3; malitiōsus, 3; perfīdus, 3; πλάγιος, 3; ἄπιστος,-ον; ἀσύνθετος,-ον

zdradzać 1. (**wyjawiać coś**) denuntio, 1,-āvi,-ātum; détego, 3,-texi,-tectum; enuntio, 1,-āvi,-ātum; patefacio, 3,-fēci,-factum; προδίδωμι; **2.** (**wydać w ręce wroga**) défero,-férre,-tuli,-lātum; prodo, 3,-dĭdi,-dĭtum; trado, 3,-dĭdi,-dĭtum; παραδίδωμι; **3.** (**wskazać coś**) índico, 1,-āvi,-ātum; προδείκνυμι; **4.** (**w małżeństwie**) adulterium facio, 3, feci, factum; μοιχάω; μοιχεύω

Difficile est crimen non proděre vultu.

zdradziecki insidiōsus, 3; dolōsus, 3; malitiōsus, 3; perfīdus, 3; προδοτικός, 3

zdrajca próditor,-ōris *m.*; tráditor,-ōris *m.*; delātor,-ōris *m.*; index,-icis *m.;* ὁ προδότης,-ου; ὁ παραδότης,-ου

zdrewniały lignōsus, 3; ξυλώδης,-ες

zdrętwiały gélidus, 3; obstúpidus, 3; obtorpescus, 3; rígidus, 3; tórpidus, 3; ναρκώδης,-ες

zdrętwienie torpēdo,-ĭnis *f.*; torpor,-ōris *m.*; stupor,-ōris *m.*; ἡ νάρκη,-ης; ἡ νάρκωσις,-εως

zdrobniały *(gram.)* deminutīvus, 3; σμικρυνωμένος, 3

zdrojowisko balneatorium,-ii *n.*; sanatorium,-ii *n.*; τὸ ἰατρεῖον,-ου; τὸ κρηναῖον, -ου

zdrojowy balneatorius, 3; fontanus, 3; fontālis,-e; fontīnus, 3; sanatorius, 3; thermālis,-e; ὑγιαστικός, 3

zdrowie salus,-ūtis *f.*; sánĭtas,-ātis *f.*; intégrĭtas,-ātis *f.*; valetūdo,-ĭnis *f.*; salúbrĭtas,-ātis *f.*; ἡ ὑγίεια,-ας; ἡ ἀρτεμία,-ας; ἡ ὁλοκληρία,-ας

In vino véritas, in aqua sánitas. Salus aegrōti suprēma lex. Bona valetūdo melior est quam máximae divitiae. Nihil sanitátem ímpedit quam remediorum crebra mutatio. Per scientiam ad salutem aegrōti. Omnes hómines sibi sanitātem cupiunt: saepe autem omnia, quae valetúdini contra sunt, faciunt.

brak zdrowia insánĭtas,-ātis *f.*; infírmĭtas,-ātis *f.;* ἡ ἀσθένεια,-ας

zdrowieć (re)convalesco, 3,-valui; sanesco, 3, sanui; ἐξυγιαίνω

zdrowienie (re)convalescentia,-ae *f.*; ἡ ὑγίανσις,-εως

zdrowotność salúbrĭtas,-ātis *f.*; ἡ ὑγιηρότης,-ητος

zdrowotny curatīvus, 3; medicatus, 3; salūber,-bris,-bre; salūbris,-e; sanábĭlis,-e; salutaris,-e; ὑγιηρός, 3; ὑγιεινός, 3

zdrowy 1. (**np**. **człowiek**) ínteger, 3; sanus, 3; sincērus, 3; valens,-entis; válidus, 3; ὑγιής,-ές; ὑγιεινός, 3; ὁλόκληρος,-ον; σῶος, 3; **2.** (**np**. **klimat**) salūber,-bris,-bre; salutaris,-e; ὑγιηρός, 3; χρηστός, 3

Immedicábĭle vulnus ense recidendum est, ne pars sincēra trahātur. Orandum est, ut sit mens sana in córpore sano.

zdrój fons,-ntis *m.*; fontana,-ae *f.*; scaturīgo,-ĭnis *f.*; ἡ κρήνη,-ης; ἡ πηγή,-ῆς

zdruzgotać conquasso, 1,-āvi,-ātum; confringo, 3,-frēgi,-fractum (diffringĕre); cóntero, 3,-trīvi,-trītum; contríbulo, 1,-āvi,-ātum; καταθλάω

zdruzgotany conquassatus, 3; κατατεθλημένος, 3

zdrzemnąć się addormio, 4,-īvi,-ītum; addormisco, 3,-cui, -; νυστάζω; κατανυστάζω

zdumiewać attono, 1,-āvi,-ātum; stupefacio, 3,-fēci,-factum; θάμβος πράττω; καταπλήσσω; (**z. się**) obstupesco, 3,-pui, - ; (ad)miror, 1,-ātus sum; stupĕo, 2,-ui, -; stupefio,-fieri,-factus sum; ἐκθαμβέω; θαμβέομαι; ἐκπλήσσομαι

zdumienie stupor,-ōris *m.*; admiratio,-ōnis *f.*; ὁ θάμβος,-ου; ἡ ἔκστασις,-εως; ἡ ἐνεοστασία,-ας; τὸ θαῦμα,-ατος

zdumiewający stupefaciens,-entis; admirábĭlis,-e; mirus, 3; θαυμαστός, 3; καταπληκτικός, 3

zdumiony stupefactus, 3; attonatus, 3; ἔκθαμβος, -ον; θαμβαλέος, 3

zdun testarius,-ii *m.*; fornacium fabricātor,-ōris *m.;* ὁ πηλουργός,-οῦ

zdusić strángulo, 1, -avi, -atum; suffoco, 1, -avi, -atum; ópprimo, 3, -pressi,-pressum; ἄγχω

zdwoić (re)dúplico, 1,-āvi,-ātum; διπλόω

zdwojenie duplicatūra-ae *f.*; (re)duplicatio,-ōnis *f.*; ἡ δίπλωσις,-εως

zdwojony (con)duplicatus, 3; διπλοῦς,-ῆ,-οῦν

zdychać mortícinor, 1,-ātus sum; θανατόομαι

zdyscyplinowany disciplinatus, 3; ἀσκητός, 3

zdziczenie brutálĭtas,-ātis *f.*; bestiálĭtas,-ātis *f.*; férĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἐκβαρβάρωσις,-εως; ἡ ἀπαγρίωσις,-εως

zdziecinnienie infantilismus,-i *m.*; ἡ παιδιά,-ᾶς

zdzierać 1. (**ubranie**) exuo, 3,-ui,-ūtum; *alqm alqa re* exspolio, 1,-āvi,-ātum; détraho, 3,-traxi,-tractum; σκυλεύω; συλάω; **2.** (**korę**) excorio, 1,-āvi,-ātum; excórtico, 1,-āvi,-ātum; ἐκλεπυρόω; περιδρύω

zdzierstwo faeneratio,-ōnis *f.*; despoliatio,-ōnis *f.*; usūra-ae *f.*; ἡ ἁρπαγή,-ῆς

zdziesiątkować décimo, 1,-āvi,-ātum; δεκατεύω

zdziwić stúpido, 1,-āvi,-ātum; stupífico, 1,-āvi,-ātum; καταπλήσσω; (**z. się**) p. zdumiewać się

zdziwienie stupor,-ōris *m.*; admiratio,-ōnis *f.*; ὁ θάμβος,-ου

zdziwiony stupefactus, 3; stupens,-entis; ἔκθαμβος,-ον

ze p. z

zebra Equus,-i *m.* zebra; ὁ ἱππότιγρις,-ιδος

zebrać p. zbierać

zebranie comitio,-ōnis *f.*; collegium,-ii *n.*; concilium,-ii *n.*; conventiculum,-i *n.*; conventus,-us *m.*; conventio,-ōnis *f.;* consessus,-us *m.*; coetus,-us *m.*; reunio,-ōnis f.; ἡ ἐκκλησία,-ας; ἡ ἐπισυναγωγή,-ῆς; τὸ πλῆθος,-εος; τὸ συνέδριον,-ου; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συνέλευσις,-εως

Tres faciunt collegium.

zecer *typótheta,-ae *m.*; typógraphus,-i *m.;* ὁ τυποθέτης,-ου

zedrzeć p. zdzierać

Zefir Zéphyrus,-i *m.*; Favonius,-ii *m.;* Ζέφυρος,-ου

Syn Astrajosa i Eos, bóg łagodnego wiatru zachodniego. Wysłaniec wiosny oraz opiekun żeglarzy.

zefir *(wiaterek)* aurula,-ae *f.*; zephyrus,-i *m.*; favonius,-ii *m.;* τὸ ἀνέμιον,-ου; ὁ ζέφυρος,-ου; ἡ αὔρα,-ας

zegar horologium,-ii *n.*; τὸ ὡρολόγιον,-ου

z. słoneczny gnomon,-ōnis *m.*; horologium,-ii solare; ὁ σκιοθήρης,-ου; ὁ γνώμων,-ονος

z. wodny clepsydra,-ae *f.*; ἡ κλεψύδρα,-ας

~ek ręczny *horologium armillare; **~ek kieszonkowy** *horologium gestábĭle; ~ **ścienny** *horologium parietarium (pénsile); ~ **stojący** horologium statīvum; ~ **z wahadłem** *horologium oscillatorium; **budzik** *horologium excitatorium; **stoper** *chronoscopium,-ii *n.*

zegarmistrz horologiarius,-ii *m.*; horologiorum ártifex,-icis *m.;* ὁ ὡρολογοποιός,-οῦ

zegarmistrzostwo horologeria,-ae *f.*; ἡ ὡρολογοποιΐα,-ας

zegnać *(razem)* compello, 3,-puli,-pulsum; cogo, 3, coēgi,-coactum; συνελαύνω

zejście descensio,-ōnis f.; descensus,-us *m.*; decessus,-us *m.*; ἡ κατάβασις,-εως; (**z. się**) conventio,-ōnis *f.*; concilium,-ii *n.*; coetus,-us *m.*; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς

zejść p. schodzić

zelówka fulmentum,-i *n.*; solum,-i *n.;* τὸ κάσσυρμα,-ατος

zemdleć deficisco, 3, -cui, - ; (re)languesco, 3, langui, - ; ánimo deficior, 3, -fectus sum; ἀψυχέω; λειποψυχέω

zemdlenie exanimatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀψυχία,-ας

zemdlony exanimatus, 3; ἄψυχος,-ον

zemsta ultio,-ōnis *f.*; vindicta,-ae *f.*; ἡ δίκη,-ης; ἡ ἐκδίκησις,-εως; τὸ τιμώρημα, -ατος

zemścić się ulciscor, 3, ultus sum; (re)víndicor, 1,-ātus sum; τίνω; τιμωρέω; ἐκδικέομαι

zepchnąć détraho, 3,-traxi,-tractum; detrūdo, 3,-trūsi,-trūsum; deicio, 3,-iēci,-iectum; decutio, 3,-cussi,-cussum; praecípito, 1,-āvi,-ātum; κατωθέω

zepchnięcie praecipitatio,-ōnis *f.*; detrusio,-ōnis f.*;* ἡ κατώθησις,-εως

zepsucie corruptio,-ōnis *f.*; depravatio,-ōnis *f.*; intéritus,-us *m.*; pernicies,-ēi *f.*; vitiatio,-ōnis *f.*; ἡ (δια)φθορά,-ᾶς; τὸ φθάρμα,-ατος; ἡ λύμη,-ης

zepsuty corruptus, 3; depravatus, 3; vitiatus, 3; διάφθορος,-ον; ἕωλος, 3

zero nullum,-i *n.*; nihil *n.*; níhilum,-i *n.*; numerus 0 ; zero *(nieodm.);* τὸ μηδέν, μηδενός

zerwać p. zrywać

zerwanie devulsio,-ōnis f.; avulsio,-ōnis f.; ruptio,-ōnis *f.*; ἡ διακοπή,-ῆς

zeschły exsiccatus, 3; αὐόκωλος,-ον; κατάξηρος,-ον

zeschnięcie dissiccatio,-ōnis *f.*; ἡ (κατα)ξήρωσις,-εως

zeskakiwać desilio, 4,-silui,-sultum; desulto, 1,-āvi,-ātum; καταπηδάω; ἀφάλλομαι; ἀπορούω

zeskrobać abrādo, 3,-rāsi,-rāsum (eradĕre); ἐκξύω

zaskrobanie abrasio,-ōnis f.; erasio,-ōnis f.; ἡ ἐκξύωσις,-εως

zesłać deporto, 1,-āvi,-ātum; demitto, 3,-misi,-missum; καταπέμπω

zesłanie exsilium,-ii *n.*; relegatio,-ōnis *f.*; ablegatio,-ōnis *f.;* deportatio,-ōnis *f.*; ἡ κατάπεμψις,-εως

zesłaniec exsul,-lis *m.*; ὁ κατάπεμπος,-ου; ὁ παρεπίδημος,-ου

zespalać consocio, 1,-āvi,-ātum; (co)unio, 4,-īvi,-ītum; coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; cólligo, 1,-āvi,-ātum; (con)socio, 1,-āvi,-ātum; cópulo, 1,-āvi,-ātum; συγκροτέω; συζεύγνυμι; συντίθημι; συνάπτω

zespolenie concrescentia,-ae *f.*; coniugatio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.*; fusio,-ōnis f.; compositio,-ōnis *f.*; communicatio,-ōnis *f.*; complexus,-us *m.*; unio,-ōnis f.; ἡ σύζευξις,-εως; ἡ σύνθεσις,-εως; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ συναφή,-ῆς; ἡ ἕνωσις,-εως

zespolony collatīvus, 3; consoci(at)us, 3; coniunctus, 3; coitus, 3; σύζευκτος,-ον; σύνθετος,-ον; συναπτός, 3

zespołowy collectīvus, 3; κοινωνικός, 3

zespół aggregatio,-ōnis *f.*; collectio,-ōnis *f.*; collegium,-ii *n.*; complexus,-us *m.*; congregatio,-ōnis *f.*; coetus,-us *m.*; grex,-gis *m.*; ἡ κοινωνία,-ας; τὸ συνκρότημα, -ατος; ἡ σύναψις,-εως

zestaw compositio,-ōnis *f.*; collatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως; *(handlowy)* assortimentum,-i *n.*

zestawiać cómparo, 1,-āvi,-ātum; compōno, 3,-posui,-pósitum; concipio, 3,-cēpi,-ceptum; cónfero, conférre, cóntuli, collātum; confronto, 1,-āvi,-ātum; coniungo, 3, -iunxi, -iunctum; consisto, 3, -stiti, -statūrus; consto, 1, -stiti,-statūrus; cópulo, 1,-āvi,-ātum; συντίθημι; συντάττω; συνίστημι; συνκρίνω

zestawienie appositio,-ōnis *f.*; compositio,-ōnis *f.*; collectio,-ōnis *f.*; combinatio,-ōnis *f.*; comparatio,-ōnis *f.*; confrontatio,-ōnis *f.*; colligatio,-ōnis *f.*; ἡ σύνθεσις,-εως; ἡ σύνταξις,-εως; ἡ σύστασις,-εως; ἡ παραβολή,-ῆς

zeszłoroczny anno priore (praetérito); περυσινός, 3; προέτειος,-ον

zeszły excursus, 3; praetéritus, 3; tránsitus, 3; prístinus, 3; περασμένος, 3

zesztywnienie rigor,-ōris *m.*; ἡ νάρκωσις,-εως

zeszyt *caietus,-i *m.*; fascicŭlus,-i *m.* chartarum; quaternio,-ōnis f.; commentariolum,-i *n.*; scheda,-ae *f.*

ześlizgnąć się delābor, 3,-lapsus sum (prolābi); κατολισθάνω

zetknąć coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; contingo, 3,-tēgi,-tactum; συνάπτω

zetknięcie contactus,-us *m.*; ἡ σύναψις,-εως; ἡ συναφή,-ῆς

Zetos Zethus,-i *m.*; Ζῆθος,-ου

Syn Dzeusa i Antiopy, bliźniaczy brat Amfiona. Zetos był pracowity, a Amfion utalentowanym muzykiem. Po wielu przygodach władali Tebami w Grecji.

zetrzeć détero, 3,-trīvi,-trītum (conterĕre); detergĕo, 2,-tersi,-tersum (extergēre); delĕo, 2,-ēvi,-ētum; συντρίβω; ἐξαλείφω

Zeus

Zeus Iuppiter, Iovis; Ζεύς, Διός

Zeus (Dzeus), największy bóg panteonu helleńskiego, syn Kronosa i Rei, mąż Hery, ojciec wielu dzieci, także pozamałżeńskich, i to nie tylko z boginiami, ale także z kobietami ziemskimi. Atrybutami jego są: orzeł, dąb i piorun.

zewnątrz 1. (**przysł.**) foras, foris, forínsecus, extrínsecus; ἐκτός; ἔξω; **2.** (**przyim.**) extra *z acc.*; ἐκτός *z gen.*; ἔξω *z gen.*

z zewnątrz áforis, éforis, aliunde; ἔξωθεν

zewnętrzny externus, 3; extráneus, 3; éxtimus, 3; exterior,-ius; extrínsecus, 3; ἐξώτερος, 3; ἐξωτερικός, 3

zewsząd úndique; aliunde; ἑκασταχόθεν; πάντοθεν

ze względu na propter *z acc.*; διά *z acc.*; ἀπό *z gen.*; ἐπί *z dat.*; ἕνεκεν, εἵνεκεν, ἕνεκα *z gen.*

zez strabismus,-i *m.*; strabo,-ōnis *m.*; ὁ λοξοφθαλμός,-οῦ; ὁ στραβισμός,-οῦ

zeznanie depositio,-ōnis *f.*; confessio,-ōnis f.; testio,-ōnis *f.*; testificatio,-ōnis *f.*; professio,-ōnis f.; indicium,-ii *n.*; ἡ (ἐκ)μαρτυρία-ας

zeznawać *(w sądzie)* testor, 1,-ātus sum; confitĕor, 2,-fessus sum; indicium facio, 3, feci, factum; ἐκμαρτυρέω; μαρτυρέω; ὁμολογέω

zezowatość lusciósĭtas,-ātis *f.*; strobismus,-i *m.;* ἡ λοξοφθαλμία,-ας; ἡ ἴλλωσις, -εως; ὁ στραβισμός,-οῦ

zezowaty luscus, 3; lusciōsus, 3; limus, 3; strabus, 3; strabōnus, 3; σίλλος, 3; λοξόφθαλμος,-ον; στραβός, 3; ἰλλός, 3

zezwalać concēdo 3,-cessi,-cessum; consentio, 4,-sensi,-sensum; (com)probro, 1,-āvi,-ātum; indulgĕo, 2,-dulsi,-dultum; permitto, 3,-mīsi,-missum; sino, 3, sivi, situm; ἐάω; ἐπιτρέπω; ἀφίημι

zezwierzęcenie abbrutimentum,-i *n.*; bestialismus,-i *m.*; feróc̆ĭtas,-ātis *f.*; atróc̆ĭtas,-ātis *f.*; immán̆ĭtas,-ātis *f.;* ἡ θηρίωσις,-εως

zezwolenie probatio,-ōnis *f.*; concessio,-ōnis f.; concessus,-us *m.*; licentia,-ae *f.*; permissio,-ōnis f.; permissus,-us *m.*; permissum,-i *n.*; beneplácitum,-i *n.*; ἡ ἐπιτροπή,-ῆς; ἡ ἄδεια,-ας

zezwolić p. zezwalać

zębaty crenatus, 3; dentatus, 3; déntifer, 3; serratus, 3; ὀδοντωτός, 3

zębina dentīnum,-i *n.*; eburnum,-i *n.*

zębodół alvéolus,-i *m.* dentalis; τὸ φάτνιον,-ου

zębowy dentālis,-e; ὀδοντικός, 3

zgadywać praeopinor, 1,-ātus sum; conicio, 3,-iēci,-iectum; coniecto, 1,-āvi,-ātum; προγιγνώσκω

zgadzać się assentio, 4, -sensi,-sensum *alicui;* acquiesco, 3,-quiēvi,-quiētum; consentio, 4,-sensi,-sensum *cum alqo;* cónsono, 1,-āvi,-ātum; concordo, 1,-āvi,-ātum; cóncino, 3,-cinui,-centum; congruo, 3,-ui, - ; conspīro, 1,-āvi,-ātum; *cum alqo* convenio, 4,-vēni,-ventum; quadro, 1,-āvi,-ātum; ἐπινεύω; εὐδοκέω; εὐνοέω; ὁμοφρονέω; σύμφημι; συμφωνέω; συγχωρέω; συγγιγνώσκω; πείθομαι; προσκλίνομαι; συνεπιφάσκω; συνεπίφημι

Qui tacet, consentīre vidētur.

z. = **zezwalać** concēdo 3,-cessi,-cessum; permitto, 3,-mīsi,-missum; sino, 3, sivi, situm; ἐάω; ἐπιτρέπω

można się na coś zgodzić consentáneum est

nie zgadzać się dissentio, 4,-sensi,-sensum *ab alqo;* díscrepo, 1,-āvi,-ātum; vario, 1,-āvi,-ātum; ἀσυμφωνέω

zgaga ardor,-ōris *m.* ventriculi; ἡ πύρωσις,-εως

zgalaretowacenie gela(tifica)tio,-ōnis *f.*

zganiać *(odpędzać)* depello, 3,-puli,-pulsum; abigo, 3,-ēgi,-actum; κατελαύνω

zgarbiony gibb(er)ōsus, 3; ἐπίκυρτος,-ον; κυφός, 3

zgarniać p. gromadzić

zgasić p. gasić

zgiąć conflecto, 3,-flexi,-flexum (inflectĕre); arcuo, 1,-āvi,-ātum; inclīno, 1,-āvi,-ātum (declinare); incurvo, 1,-āvi,-ātum; lento, 1,-āvi,-ātum; pando, 1,-āvi,-ātum; plico, 1,-cui,-atum; sinuo, 1,-āvi,-ātum; (συγ)κάμπτω; καμπύλλω; (**z. się**) cevĕo, 2, cevi; inclīnor, 1,-ātus sum; (συγ)κύπτω

zgiełk tumultus,-us *m.*; turbatio,-ōnis *f.*; ὁ θόρυβος,-ου; ὁ κέλαδος,-ου; ὁ κλόνος,-ου

zgiełkliwy tumultuōsus, 3; túrbidus, 3; θορυβᾶος, 3;

zgięcie 1. (**wygięcie**) curvatūra-ae *f.*; arcuatio,-ōnis *f.*; curvāmen,-is *n.*; (in)curvatio,-ōnis *f.*; sinus,-us *m.*; ἡ ἔκκλισις,-εως; **2.** (**zagięcie**) angulatio,-ōnis *f.*; declinatio,-ōnis *f.;* inclinatio,-ōnis *f.;* (in)flexio,-ōnis f.; flexūra-ae *f.*; ἡ κάμψις,-εως

zgięty curv(at)us, 3; convexus, 3; flexus, 3; obstipus, 3; pandus, 3; καμπύλος, 3; σκολιός, 3

zginać p. zgiąć
zginanie p. zgięcie
zginąć p. ginąć
zgliszcze (com)bustum,-i *n.*; combustio,-ōnis *f.*; ustrīna,-ae *f.*; ἡ κατάκαυσις,-εως
zgłaszać 1. (**ogłaszać**) annuntio, 1,-āvi,-ātum; declāro, 1,-āvi,-ātum; ἀγγέλλω; **2.** (**donosić**) défero, deférre, détuli, delātum; prodo, 3,-dĭdi,-dĭtum; προδίδωμι; **3.** (**zeznawać**) depōno, 3,-posui,-pósitum; testor, 1,-ātus sum; confitĕor, 2,-fessus sum (profitēri); μαρτυρεύω
zgłębiać rimor, 1,-ātus sum; perscrūtor, 1,-ātus sum; pervéstigo, 1,-āvi,-ātum; indāgo, 1,-āvi,-ātum; spéculor, 1,-ātus sum; κατασκοπέω; ἐμβατεύω
zgłodniały famélicus, 3; λιμώδης,-ες
zgłoska syllaba,-ae *f.*; ἡ συλλαβή,-ῆς
zgłoszenie declaratio,-ōnis *f.*; annuntiatio,-ōnis *f.;* ἡ παραγγελία,-ας
zgniecenie contusio,-ōnis f.; collisio,-ōnis f.*;* commolitio,-ōnis *f.*; compressio,-ōnis f.; ἡ σύνθλιψις,-εως; ἡ συμπίεσις,-εως
zgnieść cómprimo, 3,-pressi,-pressum; collīdo, 3,-līsi,-līsum; commolo, 3,-ui,-itum; compresso, 1,-āvi,-ātum; συμπιέζω; συνθλάω; συντρίβω
zgnilizna putrēdo,-ĭnis *f.*; putrescentia,-ae *f.*; putor,-ōris *m.*; marcor,-ōris *m.*; tabum,-i *n.*; ἡ σαπρότης,-ητος; ἡ σαπρία,-ας; ὁ εὐρώς,-ῶτος; ἡ ψώα,-ης
zgniły márcidus, 3; puter,-tris,-tre; pútidus, 3; pútridus, 3; ráncidus, 3; σαπρός, 3; εὐρώεις,-εσσα,-εν
zgoda concordia,-ae *f.*; consensus,-us *m.*; consensio,-ōnis f.; convenientia,-ae *f.*; cohaerentia,-ae *f.*; harmonia,-ae *f.*; unanímĭtas,-ātis *f.*; ἡ συμφωνία,-ας; ἡ ὁμόνοια,-ας; ἡ εἰρήνη,-ης; συγκατάθεσις,-εως; ἡ ἁρμονία,-ας
Concordiā parvae res crescunt, discordiā vel máximae dilabuntur. Civium concordia murus urbium. Ira odium génerat, concordia nutrit amōrem. Ubi concordia, ibi victoria. Commūne perículum concordiā propulsandum. Concordia domi, foris pax. Consensus facit nuptias (matrimonium).
zgoda! cónvenit! recte! esto!
zgodnie 1. (**przysł.**) concordate, ex consensu, consentánee, congruente, apte; συμφώνως; ὁμοθυμαδόν; **2.** (**przyim.**) secundum *z acc.*; κατά, πρός *z acc.*
zgodność adaequatio,-ōnis *f.*; coincidentia,-ae *f.*; aequálĭtas,-ātis *f.*; compatibílĭtas,-ātis *f.*; concentus,-us *m.*; concordia,-ae *f.*; congruentia,-ae *f.;* convenientia,-ae *f.*; cohaerentia,-ae *f.;* harmonia,-ae *f.;* ἡ ἁρμονία,-ας; ἡ ἀναλογία,-ας; ἡ ὁμολογία,-ας; ἡ ἰσότης,-ητος; p. przyzwolenie
zgodny coíncidens,-entis; compatíbĭlis,-e; concors,-ordis; consentáneus, 3; concordatus, 3; cónsonans,-antis; cóngruens,-entis; conveniens,-entis; ἴσος, 3; σύμφωνος,-ον; ἁρμονικός, 3; ἐμμελής,-ές
zgodzić się p. zgadzać się
zgoła *(dostatecznie, wcale dobrze)* áffatim, omnīno, máxime, prorsus, prorsum, neútiquam; ἴσον
~ **nie** haud sane, mínime

zgon decessus,-us *m.*; éxitus,-us *m.*; exspiratio,-ōnis *f.*; extinctio,-ōnis *f.;* mors,-rtis *f.*; óbitus,-us *m.*; letum,-i *n.*; ὁ θάνατος,-ου; ἡ τελευτή,-ῆς
zgorszenie *demoralisatio,-ōnis *f.*; depravatio,-ōnis *f.*; indignatio,-ōnis *f.*; offendículum,-i *n.*; scándalum,-i *n.*; ἡ καταφθορά,-ᾶς; τὸ σκάνδαλον,-ου; ἡ προσκοπή,-ῆς; τὸ πρόσκομμα,-ατος
zgorzel *(med.)* gangraena,-ae *f.*; ἡ γαγγραίνα,-ης
zgorzkniały amarulentus, 3; ráncidus, 3; tétricus, 3; δύσκολος,-ον; πικρός, 3
z góry désuper, a summo, desursum; ἄνωθεν
z góry np. **płacić** anticipationáliter; πρότερον
zgrabny grácĭlis,-e; gratiōsus, 3; formōsus, 3; bellus, 3; élegans,-antis; venustus, 3; χαρίεις,-εσσα,-εν; καλός, 3
zgrać coórdino, 1,-āvi,-ātum; cónfero,-férre,-tuli,-lātum; συμφωνέω; συντάττω
zgraja mandra,-ae *f.*; latrocinium,-ii *n.*; colluvio,-ōnis f.*;* colluvies,-ei *f.;* τὸ λῃστήριον,-ου
zgromadzić p. gromadzić
zgromadzenie adunatio,-ōnis *f.*; collegium,-ii *n.*; concilium,-ii *n.*; coetus,-us *m.*; commúnĭtas,-ātis *f.*; contio,-ōnis *f.*; congregatio,-ōnis *f.*; congressus,-us *m.*; conventus,-us *m.*; ecclesia,-ae *f.*; socíetas,-ātis f.; ἡ ἐκκλησία,-ας; ὁ σύλλογος,-ου; ἡ κοινωνία,-ας; ἡ σύνοδος,-ου; ἡ συναγωγή,-ῆς; ὁ ὅμιλος,-ου; ἡ ἀγορά,-ᾶς; ὁ δῆμος,-ου
Tres faciunt collegium.
zgromadzony congregatus, 3; collectus, 3; ἀθρόος, 3; σύλλεκτος,-ον
zgroza horror,-ōris *m.*; terror,-ōris *m.*; atrócĭtas,-ātis *f.*; metus,-us *m.* permagnus; ὁ φόβος,-ου; ἡ φοβερότης,-ητος
zgrubienie intumescentia,-ae *f.*; duritia,-ae *f.*; ἡ πάχυνσις,-εως
z grubsza superficiáliter; παχυλῶς
zgrupowany aggregatus, 3; congregatus, 3; agminatus, 3; ἀθρόος, 3
zgrywać coórdino, 1,-āvi,-ātum; συμφωνέω; συντάττω
zgryz occlusio,-ōnis f. dentalis; ὁ συνόδους,-οντος
zgryzota afflictio,-ōnis *f.*; aerumna,-ae *f.*; maeror,-ōris *m.*; cura,-ae *f.*; dolor,-ōris *m.;* tricae,-arum *f.pl.*; ἡ μέριμνα,-ης
zgryźliwy acrícŭlus, 3; acerbus, 3; amarulentus, 3; morōsus, 3; malignus, 3; malitiōsus, 3; dyscolus, 3; mordax,-acis; σκολιός, 3; πικρός, 3; δύσκολος,-ον
zgrzać się calefio,-fieri,-factus sum; ἐγκαίομαι
zgrzebło rasorium,-ii *n.*; ἡ στλεγγίς,-ίδος; ἡ ψήκτρα,-ας
zgrzebny asper, 3; austērus, 3; rudis,-e; αὐστηρός, 3
zgrzybiałość decrépita,-ae *f.*; decrépĭtas,-ātis *f.*; senectus,-ūtis *f.*; ἡ σαπρότης,-ητος
zgrzybiały cadūcus, 3; decrépitus, 3; σαπρός, 3; ἐσχατόγηρος,-ον
zgrzyt dissonantia,-ae *f.*; stridor,-ōris *m.*; ἡ βρυχή,-ῆς; ὁ βρυγμός,-οῦ; ἡ καναχή,-ῆς; ὁ χρόμαδος,-ου

zgrzytać frendo, 3, frendi, fressum; striděo, 2, stridi, - ; βρύχω; τρίζω

zgrzytanie zębami bruxismus,-i *m.*; frendor,-ōris *m.*; stridor,-ōris *m.* dentium; ὁ βρυγμός,-οῦ τῶν ὀδόντων

zguba detrimentum,-i *n.*; intéritus,-us *m.*; pérdĭtas,-ātis *f.*; perditio,-ōnis *f.*; exitium,-ii *n.*; excidium,-ii *n.;* óbitus,-us *m.;* ἡ ἀπώλεια,-ας; τὸ ἐξολέθρευμα,-ατος; ἡ ἄτη,-ης

zgubić amitto, 3,-mīsi,-missum; detrimento, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; ἀπόλλυμι

zgubiony pérditus, 3; ἀπόλωλος, 3

zgubny deleterius, 3; ferālis,-e; fatālis,-e; funestus, 3; exitiālis,-e; nefandus, 3; perniciōsus, 3; péstifer, 3; péstilens,-entis; φθοροποιός, 3; ὀλόμενος, 3

zgwałcenie stupratio,-ōnis *f.*; stuprum,-i *n.*; violatio,-ōnis *f.*; ἡ βία,-ας; ἡ αἰσχύνη,-ης

zgwałcić p. gwałcić

zhańbić p. hańbić

zharmonizować p. harmonizowć

ziajać anhēlo, 1,-āvi,-ātum; φυσιάω

ziarenko gránulum,-i *n.*; gránula,-ae *f.*; τὸ κοκκίον,-ου; τὸ σπερμάτιον,-ου

ziarnistość granulatio,-ōnis *f.*; ἡ κοκκότης,-ητος

ziarnisty gran(ul)ōsus, 3; granularis,-e; granulatus, 3; κοκκοειδής,-ές; χονδρός, 3

ziarno granum,-i *n.*; nucleus,-i *m.*; frumentum,-i *n.*; semen,-ĭnis n.; ὁ κόκκος,-ου; τὸ σπέρμα,-ατος; ὁ σπόρος,-ου; ὁ χόνδρος,-ου

Cum grano salis.

ziąb frigor,-ōris *m.*; frigus,-ŏris n.; ἡ ψυχρότης,-ητος; τὸ ψῦχος,-εος

ziejący 1. (**przepastny**) hians,-antis; patens,-entis; vorans,-antis; ἀβυσσώδης,-ες; **2.** (**ciężko dyszący**) anhēlans,-antis; φυσιῶν,-ῶσα,-ῶν

zielarstwo herbaria,-ae *f.;* herbarum scientia,-ae *f.;* ἡ βοτανική,-ῆς

zielarz herbarius,-ii *m.*; ὁ βοτανικός,-οῦ

ziele herba,-ae *f.*; ἡ βοτάνη,-ης; ὁ χόρτος,-ου

zielenić się gérmino, 1,-āvi,-ātum; vírido, 1,-āvi,-ātum; vireo, 3,-ui, -; frondĕo, 2,-dui; βλαστάνω; βλαστάω; θάλλω

zieleniec viridarium,-ii *n.*; τὸ χλωρεῖον,-ου

zieleń virídĭtas,-ātis *f.*; viror,-ōris *m.;* ἡ χλωρότης,-ητος

zielnik herbarium,-ii *n.*; liber,-bri *m.* herbarius; ἡ θήκη,-ης βοτανική

zielono-żółty galbus, 3; χλοῦς,-ῆ,-οῦ

zielony víridis,-e; víridans,-antis; viridicatus, 3; χλωρός, 3; πράσινος, 3

zielsko malherba,-ae *f.*; herba,-ae *f.* inútilis; ὁ κακόχορτος,-ου; ἡ βοτάνη,-ης

ziemia 1. (**gleba**) gleba,-ae *f.*; ager,-i *m.*; humus,-i *f.*; solum,-i *n.*; fundus,-i *m.;* tellus,-ūris *f.*; terra,-ae *f.*; ἡ γῆ, γῆς; ἡ γαῖα,-ας; τὸ ἔδαφος,-εος; τὸ χῶμα, -ατος; ἡ χθών, χθονός; **2.** (**rola**) ager,-i *m.*; solum,-i *n.*; terra,-ae *f.*; terrēnum,-i *n.*; ὁ ἀγρός,-οῦ; ὁ χῶρος,-ου; ἡ χώρα,-ας; **3.** (**obszar zamieszkały**) orbis,-is *m.*

terrarum; terra,-ae *f.*; terrēnum,-i *n.*; ἡ οἰκουμένη,-ης; **4.** (**kula ziemska**) terra,-ae *f.*; tellus,-ūris *f.*; globus,-i *m.* terrae; ἡ γῆ, γῆς; ἡ γαῖα,-ας; **5.** (**kraina**) territorium,-ii *n.*; terra,-ae *f.*; regio,-ōnis f.; tellus,-ūris *f.;* ἡ χώρα,-ας; τὸ χωρίον,-ου

Sit tibi terra levis!

ziemianin latifundiarius,-ii *m.*; proprietarius,-ii *m.*; ὁ κτήτωρ,-ορος; ὁ γημόρος, -ου; *(mieszkaniec Ziemi)* terrígena,-ae *m.f.;* terrenus,-i *m.;* ὁ οἰκεῖος,-ου τῆς Γαίας

ziemianka 1. (**właścicielka ziemi**) proprietaria,-ae *f.*; ἡ κτήτις,-ιδος; **2.** (**pomieszczenie**) catagēum,-i *n.*; ἡ ἄργιλλα,-ας; τὸ κατάγειον,-ου

ziemiopłody fructus,-uum *m.pl.* terrae; οἱ καρποί,-ῶν

ziemistoblady lúridus, 3

ziemistożółty gilvus, 3; χλωροξανθός, 3

ziemisty terrōsus, 3; térreus, 3; lúridus, 3; γαιοειδής,-ές; γήϊνος, 3; γεηρός, 3

ziemniaczany solánicus, 3

ziemniak Solanum,-i *n.* tuberōsum

ziemny terráneus, 3; terreus, 3; γαιήϊος, 3; γήϊνος, 3

gaz ziemny *metanum,-i *n.*

ziemski terrālis,-e; terrestris,-e; terrēnus, 3; terrarius, 3; terreus, 3; tellúricus, 3; ἐπίγειος,-ον; γαιήϊος, 3; (**glebowy**) glebālis,-e; humālis,-e; χοϊκός, 3; (**światowy**) mundanus, 3; saecularis,-e; κοσμικός, 3

ziewać hio, 1,-āvi,-ātum; hieto, 1,-āvi,-ātum; óscito, 1,-āvi,-ātum; χασμάομαι

ziewanie hiatus,-us *m.*; oscitatio,-ōnis *f.*; oscēdo-inis *f.*; ἡ χάσμη,-ης

zięba fringilla,-ae *f.*; fringillus,-i *m.;* cardúelis,-is *f.*; ὁ φρυγίλος,-ου

ziębienie algídĭtas,-ātis *f.*; algor,-ōris *m.*; frigor,-ōris *m.*; ἡ ψυχρασία,-ας

ziębnąć algĕo, 2, alsi, - ; frigĕo, 2,-xi, -; ψύχομαι

zięć gener,-ĕri *m. (też szwagier);* ὁ γαμβρός,-οῦ

zima bruma,-ae *f.*; hibernum,-i *n.*; hiems,-ĕmis *f.*; tempestas,-ātis f. frígida (gélida); ὁ χειμών,-ῶνος

zimnica *(med.)* malaria,-ae *f.*; paludismus,-i *m.*

zimno 1. (**rzecz.**) algor,-ōris *m.*; frigor,-ōris *m.*; frigus,-ŏris n.; gelu,-us *m.*; gelum,-i *n.*; rigor,-ōris *m.*; τὸ ψῦχος,-εος; τὸ ῥῖγος,-εος; ἡ ψυχρότης,-ητος; τὸ κρύος,-εος; **2.** (**przysł.**) frígide; ψυχρῶς; κρυερῶς

zimnokrwisty sánguine frígidus, 3; *haematocryālis,-e; segnis,-e; αἱματοκρύερος,-ον

zimny álgidus, 3; frígidus, 3; gélidus, 3; refrigeratus, 3; ψυχρός, 3; κρυερός, 3

zimorodek alcēdo-inis *f.*; ἡ ἀλκυών,-όνος (ἁλκυών)

zimować hiemo, 1,-āvi,-ātum; hiberno, 1,-āvi,-ātum; χειμάζω; χειμερίζω

zimowanie hiematio,-ōnis *f.*; hibernatio,-ōnis *f.*; ἡ χειμασία,-ας

zimowy hiemālis,-e; hibernus, 3; χειμερικός, 3; χειμέριος, 3

zioła herbae,-ārum *f.pl.*; species,-ērum *f.pl.*; τὰ φυτά,-ῶν
zioło herba,-ae *f.*; τὸ φυτόν,-οῦ
Mala herba cito crescit.
ziołolecznictwo phytotherapia,-ae *f.*; ἡ φυτοθεραπεία,-ας
ziołowy herbaceus, 3; φυτικός, 3
ziomek compatrióticus, 3; contríbulis,-is *m.f.*; nostras,-atis *m.f.*; concīvis,-is *m.;* ὁ συμφυλέτης,-ου; ὁ ἀστός,-οῦ
ziścić się fio, fieri, factus sum; evenio, 4,-vēni,-ventum; γίγνομαι
zjadać comēdo, 3,-ēdi,-ēsum; devōro, 1,-āvi,-ātum; commánduco, 1,-āvi,-ātum; ésito, 1,-āvi,-ātum; κατεσθίω; καταφάγω; κατατρώγω; βιβρώσκω
zjadanie comesio,-ōnis f.; ἡ βρῶσις,-εως
zjadliwość 1. (**trucizna**) toxícĭtas,-ātis *f.*; virulentia,-ae *f.*; τὸ φάρμακον,-ου; **2.** (**uszczypliwość**) mordácĭtas,-ātis *f.*; sarcasmus,-i *m.*; ὁ σαρκασμός,-οῦ
zjadliwy 1. (**trujący**) virulentus, 3; virōsus, 3; tóxicus, 3; φαρμακώδης,-ες; **2.** (**uszczypliwy**) acerbus, 3; dicax,-acis; mordax,-acis; malédicus, 3; sarcásticus, 3; σαρκαστικός, 3; **3.** (**możliwy do zjedzenia**) comestíbĭlis,-e; βρωτός, 3
zjawa apparitio,-ōnis *f.*; larva,-ae *f.*; simulacrum,-i *n.*; imāgo,-ĭnis *f.*; umbra,-ae *f.*; idolum,-i *n.*; species,-ei *f.;* visio,-ōnis f.; visus,-us *m.*; phantasma,-atis *n.;* τὸ φάντασμα,-ατος; τὸ ὅραμα,-ατος; ἡ ὅρασις,-εως; ἡ ὀπτασία,-ας
zjawiać się apparĕo, 2,-ui, - ; evidĕor, 2,-visus sum; exorior, 4,-ortus sum; monstror, 1,-ātus sum; ἐπιφαίνομαι
zjawienie się apparitio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιφάνεια,-ας
zjawisko apparentia,-ae *f.*; casus,-us *m.;* monstrum,-u *n.*; occursáculum,-i *n.*; ostentum,-i *n.*; visio,-ōnis f.; visus,-us *m.*; τὸ φαινόμενον,-ου
zjazd 1. (**obrady**) congressus,-us *m.*; conventus,-us *m.*; concilium,-ii *n.;* coetus,-us *m.*; τὸ συνέδριον,-ου; ἡ σύνοδος,-ου; **2.** (**z góry**) devectus,-us *m.*; decursio,-ōnis f.*;* decursus,-us *m.;* ἡ κατόχησις,-εως
zjechać dévehor, 3,-vectus sum; κατοχέομαι
zjednać p. zjednywać
zjednoczenie adunatio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.*; socíetas,-ātis f.; unificatio,-ōnis *f.*; unio,-ōnis f.; ἡ σύζευξις,-εως; ἡ ἕνωσις,-εως
zjednoczyć p. jednoczyć
zjednywać concilio, 1,-āvi,-ātum; capto, 1,-āvi,-ātum; áttraho, 3,-traxi,-tractum; *alqm* ad studium mei perdūco, 3,-xi,-ctum; εὐμελίζομαι; προσκτάομαι; πείθω
zjełczały ráncidus, 3; εὐρώεις,-εσσα,-εν
zjeść p. jeść
zjeżdżać 1. (**w dół**) dévehor, 3,-vectus sum; κατοχέομαι; **2.** (**gromadzić się**) congredior, 3,-gressus sum; convenio, 4,-vēni,-ventum; συμπορεύομαι
zjeżony hirsūtus, 3
zjeżyć się horrĕo, 2,-ui; súrrigor, 3,-rectus sum;
zlać p. zlewać

zlatywać dévolo, 1,-āvi,-ātum; καταπέτομαι
z. **się** (**o ptakach**) cónvolo, 1,-āvi,-ātum; συμπέτομαι; (**o ludziach**) concurro, 3,-(cu)curri,-cursum; συντρέχω
z. = **spadać** cado, 3, cécidi, casūrus; καταπίπτω
zlecać committo, 3,-mīsi,-missum; mando, 1,-āvi,-ātum; (dē)lego, 1,-āvi,-ātum; órdino, 1,-āvi,-ātum; ἐπιτάττω; παραγγέλλω
zlecenie commissio,-ōnis f.; commendatio,-ōnis *f.*; delegatio,-ōnis *f.*; mandatum, -i *n.*; ordinatio,-ōnis *f.*; ἡ ἐπιταγή,-ῆς; ἡ παραγγελία,-ας; ἡ ἐντολή,-ῆς
zlecieć p. zlatywać
zlepek conglomeratus,-i *m.*; cento,-ōnis m.*;* τὸ συγκόλλημα,-ατος
zlepiający conglútinans,-antis; συγκολλῶν,-ῶσα,-ῶν
zlepienie agglutinatio,-ōnis *f.*; coalescentia,-ae *f.*; conglomeratio,-ōnis *f.*; conglutinatio,-ōnis *f.*; ἡ συγκόλλησις,-εως
zlepić conglútino, 1,-āvi,-ātum; conglómero, 1,-āvi,-ātum; συγκολλάω
zlepiony conglomeratus, 3; conglutinatus, 3; σύγκολλος,-ον
zlew fusorium,-ii *n.*; confluvium,-ii *n.*; ἡ σύγχυσις,-εως
zlewać 1. (**z góry**) defundo, 3,-fūdi,-fūsum; καταχέω; **2.** (**razem**) confundo, 3,-fūdi,-fūsum; συγχέω
zlewanie się (con)fusio,-ōnis f.; ἡ σύγχυσις,-εως
zlewisko confluvium,-ii *n.*; confluxio,-ōnis f.; ἡ σύγχυσις,-εως
zliczać cómputo, 1,-āvi,-ātum; connúmero, 1,-āvi,-ātum; (con)summo, 1,-āvi,-ātum; percensĕo, 2,-censui,-censum; συναριθμέω; συμψηφίζω
zlizywać delambo, 3,-bi,-bitum; ἐπιλιχμάω
zlot concursus,-us *m.*; congressus,-us *m.;* comitium,-ii *n.*; convolatio,-ōnis *f.*; conventus,-us *m.*; ἡ συνδρομή,-ῆς
złagodzenie attenuatio,-ōnis *f.*; temperatio,-ōnis *f.*; delenitio,-ōnis *f.*; mitigatio,-ōnis *f.*; mollitio,-ōnis *f.*; ἡ καταμάλαξις,-εως
złagodzić attenuo, 1,-āvi,-ātum; delenio, 4,-īvi,-ītum; mítigo, 1,-āvi,-ātum; mollio, 4,-īvi,-ītum; témpero, 1,-āvi,-ātum; καταμαλάσσω
złagodzony attenuatus, 3; mitigatus, 3; mollitus, 3; καταμάλακτος,-ον
złamać confringo, 3,-frēgi,-fractum (defringĕre, frangĕre); rumpo, 3, rupi, ruptum; (κατα)κλάω; ῥήγνυμι; θραύω ~ **przysięgę** iuramentum violo, 1,-āvi,-ātum; ~ **słowo** fidem violare
złamanie fractūra-ae *f.*; fractio,-ōnis *f.*; ruptūra-ae *f.*; ruptio,-ōnis *f.*; ἡ ῥῆξις,-εως; ἡ κατάκλασις,-εως; ὁ θραυσμός,-οῦ; ὁ ἀγμός,-οῦ
złamany (re)fractus, 3; κεκλασμένος, 3
złazić descendo, 3,-ndi,-nsum; degredior, 3,-gressus sum; κατέρχομαι; καταβαίνω
złącze claustrum,-i *n.*; (con)iunctio,-ōnis *f.*; iunctura,-ae *f.*; cópula,-ae *f.;* ἡ συναφή,-ῆς; ἡ σύναψις, -εως
złączenie coniunctio,-ōnis *f.*; iunctūra-ae *f.*; compages,-is *f.*; ἡ σύζευξις,-εως; ἡ πήγνυνσις,-εως; ἡ συνάφεια,-ας; ἡ σύναψις,-εως; ὁ ἁρμός,-οῦ

złączeniowy claustrālis,-e; (con)iunctīvus, 3; compactīvus, 3; συζευκτικός, 3; συναπτικός, 3

złączony (con)iugatus, 3; (con)iunctus, 3; coitus, 3; σύναπτος, 3; συναφής,-ές

zło malum,-i *n.*; malitia,-ae *f.*; nequitia,-ae *f.*; pravum,-i *n.*; právĭtas,-ātis *f.*; τὸ κακόν,-οῦ; ἡ κακία,-ας; τὸ ἀδίκημα,-ατος; τὸ φαῦλον,-ου

Malum alienum ne féceris tuum gaudium! Sibi parat malum, qui álteri parat. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito! De duōbus malis minus est semper eligendum. Nihil ádeo malum est, quin boni mixtūram hábeat. Vidēre nostra mala non póssumus; álii simul delinquunt, censōres sumus.

złocić auro, 1,-āvi,-ātum; χρυσόω

~ **się** auresco, 3,-cui, -; flavesco, 3, -, -; rutilesco, 3, -, -; rútilo, 1,-avi, -; χρυσόομαι

złocień *(bot.)* Chrysanthēmum,-i *n.* coronarium; ἡ χάλκη,-ης

złocisty aureatus, 3; auréolus, 3; rútilus, 3; fulvus, 3; χρυσοειδής,-ές

złoczyńca criminātor,-ōris *m.*; latro,-ōnis *m.*; malefactor,-ōris *m.*; nequam *m. (nieodm.);* plagiarius,-ii *m.*; ὁ ἀνδραποδιστής,-οῦ; ὁ κακοῦργος,-ου; ὁ κακοποιός, -οῦ

złodziej abactor,-ōris *m.*; congerro,-ōnis *m.*; fur,-ris *m.*; furātor,-ōris *m.*; latro,-onis *f.*; raptor,-ōris *m.*; ὁ κλώψ, κλωπός; ὁ κλέπτης,-ου; ὁ ἅρπαξ,-αγος

Cóllige thesaurum, qui gemmas vincit et aurum; tóllere quem fures néqueant nec ródere mures! Occasio facit furem.

złodziejaszek furúncŭlus,-i *m.*; ὁ κλεπτίσκος,-ου

złodziejka fur,-ris *f.*; furatrix,-icis *f.*; furúncŭla,-ae *f.*; ἡ κλέπτις,-ιδος; ἡ κλέπτρια,-ας

złodziejski furax,-acis; furtíficus, 3; furtīvus, 3; κλεπτικός, 3; κλωπικός, 3

złodziejstwo furtum,-i *n.*; furtus,-us *m.*; fúrtulum,-i *n.*; ἡ κλεπτοσύνη,-ης; ἡ κλωπεία,-ας

złogi concrementum,-i *n.*; concretio,-ōnis *f.*; ἡ σύμφυσις,-εως

złom ferralia,-ium *n.pl.* reicienda; τὰ σιδήρεα,-ων

złorzeczenie improperium,-ii *n.*; convicium,-ii *n.*; maledictio,-ōnis *f.*; maledictum,-i *n.*; opprobrium,-ii *n.*; ἡ κακολογία,-ας; ἡ λοιδορία,-ας; βλασφημία,-ας; ὁ ὀνειδισμός,-οῦ; ἡ κατάθεμα, -ατος; ἡ κατάρα,-ας

złorzeczyć abóminor, 1,-ātus sum; calumnior, 1,-ātus sum; convicior, 1,-ātus sum; detestor, 1,-ātus sum; exprobro, 1,-āvi,-ātum; exsecror, 1,-ātus sum; ímprecor, 1,-ātus sum; maledīco, 3,-dixi,-dictum; κακολογέω; βλασφημέω; ὀνειδίζω; καταθεματίζω; καταράομαι; λοιδορέω; βδελύσσω

złościć írrito, 1,-āvi,-ātum; exasperno, 1,-āvi,-ātum; exacerbo, 1,-āvi,-ātum; παροξύνω; ὀργίζω; (**z. się**) indignor, 1,-ātus sum; irascor, 3, iratus sum; stómachor, 1,-ātus sum; κακόω; ὀργίζομαι; θυμομαχέω; θυμόομαι; χολάω

złość animósĭtas,-ātis *f.*; ira,-ae *f.*; iracundia,-ae *f.*; indignatio,-ōnis *f.*; malitia,-ae *f.*; furor,-ōris *m.*; právĭtas,-ātis *f.;* rabies,-ēi *f.*; ἡ ὀργή,-ῆς; ὁ παροξυσμός,-οῦ; ὁ θυμός,-οῦ; ἡ κακότης,-ητος; ἡ κακία,-ας

złośliwość iníquĭtas,-ātis *f.*; fel, fellis *n.*; malígnĭtas,-ātis *f.*; malitia,-ae *f.*; malities,-ēi *f.*; nequitia,-ae *f.*; ἡ πονηρία,-ας; ἡ κακοήθεια,-ας; ὁ φθόνος,-ου; ἡ κακότης,-ητος

złośliwy malignus, 3; malitiōsus, 3; imprōbus, 3; perniciōsus, 3; maléficus, 3; malévolus, 3; pravus, 3; πονηρός, 3; κακοήθης,-ες

Verba prave detorta.

złotnictwo ars,-tis *f.* auraria; ἡ χρυσοποιία,-ας

złotnik aurifex,-ficis *m.*; ὁ χρυσοποιός,-οῦ

złoto aurum,-i *n.*; ὁ χρυσός,-οῦ; τὸ χρισίον,-ου

Auro loquente nihil pollet quaevis oratio. Auro quaeque ianua pánditur. Non omne, quod nitet, aurum est. Non omne est aurum, quod splendet. Vilius argentum est auro, virtútibus aurum. Montes auri pollicēris. Aurum omnes victā iam pietate colunt.

złoty aureus, 3; auréolus, 3; flavus, 3; fulvus, 3; χρυσοῦς,-ῆ,-οῦν

złowieszczy,**-wrogi** dirus, 3; fatālis,-e; funestus, 3; infaustus, 3; minax,-acis; κακοτυχής,-ές; *(znaki wróżebne)* sinister, 3; niger, 3; μέλας, μέλαινα, μέλαν

złoże vena,-ae *f.*; *minēra,-ae *f.*; τὸ μεταλλεῖον,-ου

złożenie 1. (**połączenie**) compositio,-ōnis *f.*; coniunctio,-ōnis *f.*; collatio,-ōnis *f.;* ἡ σύνθεσις,-εως; **2.** (**nastawienie np**. **kości**) coap(ta)tio,-ōnis *f.*; repositio, -onis *f.*; ἡ διάπλασις,-εως; **3.** (**położenie**) depositio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόθεσις,-εως; **4.** (**poskładanie np**. **ubrania**) complicatio,-ōnis *f.*; συμπλοκή,-ῆς
~ **urzędu** abdicatio,-ōnis *f.*

złożony 1. (**połączony**) compósitus, 3; coniunctus, 3; σύνθετος,-ον; **2.** (**o kości**) repósitus, 3; coaptatus, 3; διάπλαστος,-ον; **3.** (**położony**) depósitus, 3; iácitus, 3; ἀπόθετος,-ον; **4.** (**o ubraniu**) complicatus, 3; σύμπλοκος,-ον

złożyć p. składać

złudny fallax,-acis; illusorius, 3; mendax,-acis; ψευδής,-ές

złudzenie illusio,-ōnis f.; hallucinatio,-ōnis *f.*; error,-ōris *m.*; mistificatio,-ōnis *f.*; simulatio,-ōnis *f.;* ἡ παραίσθησις,-εως

złuszczać desquamo, 1,-āvi,-ātum; λεπίζω

złuszczający się desquamatīvus, 3; exfoliatus, 3; λεπιζόμενος, 3

złuszczanie (**się**) desquamatio,-ōnis *f.*; exfoliatio,-ōnis *f.*; exuviatio,-ōnis *f.*; ἡ λεπίδωσις,-εως

zły 1. (**niegodziwy**) mal(ign)us, 3; iniquus, 3; impius, 3; imprōbus, 3; nocens,-entis; nequam *(nieodm.);* scelestus, 3; κακός, 3; δεινός, 3; πονηρός, 3; **2.** (**niepomyślny**) niger, 3; sinister, 3; fatālis,-e; μέλας, μέλαινα, μέλαν; **3.** (**rozzłoszczony**) iracundus, 3; (ob)iratus, 3; exasperatus, 3; rabiōsus, 3; ὀργίλος, 3

Sunt mala mixta bonis, sunt bona mixta malis. Nihil ádeo malum est, quin boni mixtūram hábeat. Malus fugit lucem ut diábolus crucem.

~ **człowiek** homo turpis; **złe obyczaje** mores corrupti; **zła godzina** hora sinistra; **zła pogoda** tempestas adversa; **zła woda** aqua vilíssima; **zła droga** via áspera; iter diffícile; via detérrima; **mieć coś za złe** *alqd* in malis habēre

zmagać się contendo, 3,-tendi,-tentum; nitor, 3, nisus (nixus) sum; luctor, 1,-ātus sum; ἀγωνίζομαι; ἰσχυρίζομαι

zmanierowany affectatus, 3

zmarły defunctus, 3; denatus, 3; decessus, 3; mórtuus, 3; νεκρός, 3

De mórtuis nil nisi bene. De mórtuis aut nihil, aut bene. Mórtui non mordent. Leōnem mórtuum etiam cátuli mordent.

zmarnować dilápido, 1,-āvi,-ātum; díssipo, 1,-āvi,-ātum; oblimo, 1,-āvi,-ātum; perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; pessumdo, 1,-dedi,-datum; disicio, 3,-iēci,-iectum; ἀπόλλυμι; διασκορπίζω

zmarnowanie dissipatio,-ōnis *f.*; pessumdatio,-ōnis *f.;* ἡ διασκόρπισις,-εως; ἡ ἀπώλεια,-ας

zmarszczenie plicatūra-ae *f.*; rugosĭtas,-ātis *f.*; ἡ ῥυτίδωσις,-εως; ἡ ῥύσωσις,-εως

zmarszczka 1. (**na sukni**) plica,-ae *f.*; ἡ ῥυτίς,-ίδος; **2.** (**na twarzy**) ruga,-ae *f.*; ἡ φαρκίς,-ῖδος

zmarszczony plicatus, 3; rugōsus, 3; ῥυσαλέος, 3; ῥυσός, 3; φαρκιδώδης,-ες

zmarszczyć 1. (**brwi**) corrūgo, 1,-āvi,-ātum; frontem cóntraho, 3,-traxi,-tractum; ῥυτιδόω; **2.** (**np**. **suknię**) cómplico, 1,-cui,-catum; ῥυτιδόω

zmartwić afflīgo, 3,-flixi,-flictum; maestífico, 1,-āvi,-ātum; maerore afficio, 3,-fēci,-fectum; λυπέω; θλιβέω

zmartwienie aerumna,-ae *f.*; afflictio,-ōnis *f.*; anxia,-ae *f.*; angor,-ōris *m.;* cura,-ae *f.*; maeror,-ōris *m.*; molestia,-ae *f.;* ἡ κατήφεια,-ας; ἡ θλῖψις,-εως; ἡ λύπη,-ης; τὸ λύπημα,-ατος

zmartwiony afflictus, 3; anxius, 3; maestus, 3; tristis,-e; λελυπημένος, 3; κατηφής,-ές

zmartwychwstać resurgo, 3,-surrexi,-surrectum (exsurgĕre); revīvo, 3,-vixi,-victum; ἀνίσταμαι

zmartwychwstały resurrectus, 3; redivīvus, 3; resuscitatus, 3; reanimatus, 3; ἀνάστατος,-ον

zmartwychwstanie resurrectio,-ōnis *f.*; resuscitatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνάστασις,-εως

zmarzluch frigibundus,-i *m.*

zmarznięty gélidus, 3; κρυμώδης,-ες

zmaza mácŭla,-ae *f.*; inquinatio,-ōnis *f.;* inquinamentum,-i *n.;* τὸ ἀλίσγημα,-ατος; ἡ μίανσις,-εως; τὸ μίασμα,-ατος; ὁ σπίλος,-ου; ἡ μόλυνσις,-εως; ὁ μῶμος,-ου; *(nocna)* pollutio,-ōnis *f.*; τὸ ὀνείρωμα,-ατος

zmazać 1. (**wytrzeć**) détero, 3,-trivi,-tritum; delĕo, 2,-ēvi,-ētum; ἐξαλείφω; **2.** p. **brudzić**

zmazanie 1. (**wytarcie**) detersio,-ōnis f.; deletio,-ōnis *f.*; litūra-ae *f.*; ἡ ἐξάλειψις, -εως; 2.p. **zmaza**

zmącenie conturbatio,-ōnis *f.*; ἡ θολερότης,-ητος; ὁ θόρυβος,-ου

zmęczenie (de)fatigatio,-ōnis *f.*; lassitūdo,-ĭnis *f.*; languor,-ōris *m.*; ἡ κόπωσις, -εως; ὁ κάματος,-ου

Levat lassitúdinem etiam labōris mutatio.

zmęczony (de)fatigatus, 3; lassus, 3; κατάπονος,-ον; κατάκοπος,-ον
zmęczyć (de)fatīgo, 1,-āvi,-ātum; (de)lasso, 1,-āvi,-ātum; κόπτω; (**z. się**) deficio, 3,-fēci,-fēctum; fatīgor, 1,-ātus sum; καταπονέομαι
zmętnienie flocculatio,-ōnis *f.*; opácĭtas,-ātis *f.*; ἡ θολερότης,-ητος
zmężnieć vírico, 1,-āvi,-ātum; ἀνδρόομαι
zmiana 1. (**zmienienie**) alternatio,-ōnis *f.*; (com)mutatio,-ōnis *f.*; permutatio,-ōnis *f.;* modificatio,-ōnis *f.*; variatio,-ōnis *f.*; varíetas,-ātis f.*;* versūra-ae *f.*; ἡ ἀλλαγή,-ῆς; ἡ μετάθεσις,-εως; τὸ ἀντάλλαγμα,-ατος; ἡ μεταβολή,-ῆς; **2.** (**kolejność**) vicissitūdo,-ĭnis *f.*; vicíssĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἐφημερία,-ας; ἡ τροπή,-ῆς; τὸ ἄλλαγμα,-ατος
zmiatać converro, 3,-verri,-versum; σαρόω
zmiażdżenie conquassatio,-ōnis *f.*; collisio,-ōnis f.*;* contritio,-ōnis *f.;* ἡ σύνθλασις,-εως; ὁ συντριμμός,-οῦ
zmiażdżyć conquasso, 1,-āvi,-ātum; cóntero, 3,-trīvi,-trītum; collīdo, 3,-līsi,-līsum; συνθλάω; συντρίβω; λικμάω
zmiąć tríturo, 1,-āvi,-ātum; συμπιέζω
zmieniać (com)mūto, 1,-āvi,-ātum; converto, 3,-verti,-versum; (μετ)ἀλλάσσω; μεταβάλλω; ἀμείβω; μετατρέπω; μεταστρέφω; μετατίθημι
Mutatis mutandis. Mens vértitur cum fortūna. Témpora mútantúr nos ét mutámur in íllis. Honōres mutant mores, sed raro in meliores.
z. kolor discóloror, 1,-ātus sum; μεταχρωματίζομαι
z. na przemian alterno, 1,-āvi,-ātum; ἀλλάσσω
z. = urozmaicać vario, 1,-āvi,-ātum; ποικίλλω
z. = przekształcać transformo, 1,-āvi,-ātum; μεταμορφόω
zmienność inconstantia,-ae *f.*; mobílĭtas,-ātis *f.*; mutabílĭtas,-ātis *f.*; variabílĭtas,-ātis *f.*; ἡ τροπή,-ῆς; ἡ ἀλλακότης,-ητος; ἡ μεταβολή,-ῆς
zmienny inconstans,-antis; flexíbĭlis,-e; móbĭlis,-e; mutábĭlis,-e; variábĭlis,-e; alternus, 3; vagus, 3; μεταβλητός, 3; ἀσταθής,-ές; μετάθετος,-ον
Amant alterna Camēnae (Musae).
zmierzać contendo, 3-tendi,-tentum (intendĕre); peto, 3,-īvi,-ītum *z acc.;* tendo, 3, tetendi, tensum (tentum); πορεύομαι

zmierzch crepúsculum,-i *n.*; decadentia,-ae *f.*; véspera,-ae *f.*; ἡ ἑσπέρα,-ας; τὸ σκιόφως,-ωτος; τὸ κνέφας, κνέφως
zmierzchać (ad)vesperasco, 3,-ravi; ἑσπέρα γίγνεται
zmieszać (com)miscĕo, 2,-miscui,-mixtum; confundo, 3,-fūdi,-fūsum; ímplico, 1,-āvi,-ātum; συγκεράννυμι; συνμείγνυμι; *(zamącić)* conturbo, 1,-āvi,-ātum; θορυβέω; διαταράττω
zmieszanie mixtūra-ae *f.*; commixtio,-ōnis *f.*; confusio,-ōnis f.; ἡ σύγκρασις,-εως ἡ σύγχυσις,-εως; *(zakłopotanie)* confusio,-ōnis f.; ἡ σύγχυσις,-εως
zmieszany (com)mixtus, 3; miscellaneus, 3; confūsus, 3; σύγκρατος,-ον; *(zakłopotany)* confūsus, 3; σύγχυτος,-ον
zmieścić continĕo, 2,-tinui,-tentum; capio, 3, cepi, captum; comprehendo, 3,-ndi,-

nsum; συνέχω; χωρέω
z. **się** insum,-esse,-fui; χωρέομαι
zmieść p. zmiatać
zmiękczać mácero, 1,-āvi,-ātum; (e)mollio, 4,-īvi,-ītum; mollífico, 1,-āvi,-ātum; ἀμαλδύνω; ἐκθηλύνω; μαλάσσω; μαλακύνω
z. **człowieka surowego** mítigo, 1,-āvi,-ātum; leníficо, 1,-āvi,-ātum; μαλάσσω
zmiękczający molliens,-entis; leniens,-entis; lenitīvus, 3; μαλακτικός, 3
zmiękczanie maceratio,-ōnis *f.*; emolitio,-ōnis *f.*; lenitio,-ōnis *f.*; ἡ μάλαξις,-εως; ἡ ἐκθήλυνσις,-εως
zmiękczony maceratus, 3; emollītus, 3; mitigatus, 3; mitis,-e; μεμαλαξομένος, 3
zmięknąć mollifio,-fieri,-factus sum; mollesco, 3, -, -; mollior, 4,-ītus sum; ἐκμαλάσσομαι
zmiłować się miserĕor, 2, miser(i)tus sum *alicuius;* οἰκτίρω; ἐλεάω; ἐλεέω
zmizerowany elánguidus, 3; extenuatus, 3; emaciatus, 3; ἀσθενικός, 3
zmniejszać (de)minuo, 3, -minui,-minūtum (comminuĕre); (de)minōro, 1,-āvi,-ātum; módico, 1,-āvi,-ātum; delībo, 1,-āvi,-ātum; tenuo, 1,-āvi,-ātum; ἐλαττονέω; ἐλαττόω; μικρύνω; μειόω; ταπεινόω; **(z. się)** decresco, 3,-crēvi, -; μειόομαι
zmniejszenie decrementum,-i *m.*; decrescentia,-ae *f.*; (de)minutio,-ōnis *f.*; diminutio,-ōnis *f.*; minoratio,-ōnis *f.*; reductio,-ōnis *f.*; ἡ μείωσις,-εως
zmniejszony (de)minūtus, 3; minoratus, 3; reductus, 3; μεμειωμένος, 3
zmoczenie madefactio,-ōnis *f.*; ἡ βρέξις,-εως
zmoczony madidatus, 3; mádidus, 3; madefactus, 3; umectatus, 3; ὑγροβαφής,-ές; βεβρεγμένος, 3
zmora incūbus,-i *m.*; incūbo,-ōnis m.*;* ὁ ἐφιάλτης,-ου
zmowa conspiratio,-ōnis *f.*; coniuratio,-ōnis *f.*; collusio,-ōnis f.; ἡ συνεργία,-ας; ἡ ἐπιβουλή,-ῆς; ἡ συνωμοσία,-ας
zmrok crepúsculum,-i *n.*; τὸ κνέφας, κνέφως
zmrużyć connivĕo, 2,-īvi (-ixi); caecutio, 4,-īvi,-ītum; σκαρδαμύσσω
zmurszały cariōsus, 3; σαπρός, 3
zmuszać cogo, 3, coēgi, coactum; súbigo, 3,-ēgi,-actum; ἀναγκάζω; βιάζω; προσβιάζομαι
z. **do ucieczki** fugo, 1,-āvi,-ātum; φοβέω
zmykać fugio, 3, fugi, fúgitum; φεύγω
zmylić fallo, 3, fefelli, falsum; decipio, 3,-cēpi,-ceptum; delūdo, 3,-lusi,-lūsum; mentior, 4,-ītus sum; ἀποσφάλλω
zmysł sensus,-us *m.*; τὸ αἰσθητήριον,-ου; ἡ αἴσθησις,-εως
Nihil est in intellectu, quod non antea fuerit in sensu.
z. **dotyku** tactio,-ōnis *f.*; tactus,-us *m.*; ἡ ἁφή,-ῆς
z. **słuchu** audītus,-us *m.*; ἡ ἄκουσις,-εως
z. **smaku** gustus,-us *m.*; ἡ γεῦσις,-εως

z. węchu odoratio,-ōnis *f.*; olfactio,-ōnis *f.*; olfactus,-us *m.*; ἡ ὄσφρησις,-εως

z. wzroku visus,-us *m.*; ἡ ὅρασις,-εως

być przy zdrowych ~ mentis compos sum, esse, fui; **odzyskać zmysły** me recipio, 3,-cēpi,-ceptum; **stracić zmysły** mente déseror, 3,-sertus sum

zmysłowy sensuālis,-e; αἰσθητικός, 3; p. namiętny

zmyślać confict(it)o, 1,-āvi,-ātum; (con)fábulor, 1,-ātus sum; fingo, 3, finxi, fictum; imáginor, 1,-ātus sum; (e)mentior, 4,-ītus sum; φαντάζω; ματαιόω

zmyślanie (con)fabulatio,-ōnis *f.*; mendacium,-ii *n.*; fictio,-ōnis *f.*; imaginatio,-ōnis *f.*; ἡ φαντασία,-ας

zmyślony fic(tici)us, 3; imaginatus, 3; φαντασιώδης,-ες; πλαστός, 3

zmywać deluo, 3,-ui,-ūtum (abluĕre, eluĕre); ἐκλούω; ἐκπλύνω

znachor circulātor,-ōris *m.*; medicaster,-tris *m.*; praestigitātor,-ōris *m.*

znaczący signíficans,-antis; ἐπίσημος,-ον

znaczek signículum,-i *n.*; téssera,-ae *f.;* τὸ σημάτιον,-ου; *(pocztowy)* *pittacium,-ii *n.* cursuale (epistulare)

znaczenie 1. (**sens**) sensus,-us *m.*; significatus,-us *m.*; significatio,-ōnis *f.*; ἡ ἔννοια,-ας; τὸ νόημα,-ατος; ἡ σημασία,-ας; **2.** (**powaga**) auctórĭtas,-ātis *f.*; dígnĭtas,-ātis *f.;* pollentia,-ae *f.*; potestas,-ātis f.; praestantia,-ae *f.*; honor,-ōris *m.*; vis *f. (niereg.);* ἡ δύναμις,-εως; τὸ ἀξίωμα,-ατος; ἡ ἀξίωσις,-εως; ἡ σπουδή,-ῆς

znaczny magnus, 3; signíficans,-antis; μεγαλεῖος, 3; δυνατός, 3; ἔνσημος,-ον; σημαντικός, 3; βαρυσήμαντος,-ον

znaczony notatus, 3; significatus, 3; σημαινόμενος, 3

znaczyć 1. (**dawać znaki**) (as)signo, 1,-āvi,-ātum; signífico, 1,-āvi,-ātum; noto, 1,-āvi,-ātum; σημαίνω; σφραγίζω; σημειόω; **2.** (**wskazywać**) índico, 1,-āvi,-ātum; σημειόω; ἐπιδείκνυμι; **3.** (**mieć znaczenie**) pollĕo, 2,-ui, - ; possum, posse, potui; valĕo, 2,-ui, - ; ἀξιόομαι; δύναμαι

znać novi, novisse (nosse) - od nosco; cognosco, 3,-gnōvi,-cógnitum; scio, 4, -īvi,-ītum; ἐπίσταμαι; ἐπιγιγνώσκω; σύνοιδα; οἶδα; νοέω; γνωρίζω

nie znać ignōro, 1,-āvi,-ātum; nescio, 4,-īvi,-ītum; ἀγνοέω; ἀγνώσσω

znad desuper *z acc.*; ὕπερθε(ν)

znajdować invenio, 4,-vēni,-ventum; reperio, 4, repperi, repertum; nanciscor, 3,-na(n)ctus sum; εὑρίσκω; τυγχάνω; **(z. się)** p. być obecnym

znajomość cognoscentia,-ae *f.*; cognitio,-ōnis *f.*; notitia,-ae *f.*; notio,-ōnis *f.;* scientia,-ae *f.;* ἡ γνῶσις,-εως

z. rzeczy competentia,-ae *f.*; ἡ ἐμπειρία,-ας

znajomy cógnitus, 3; notus, 3; non ignōtus, 3; γνωστός, 3; γνώριμος, 3

znak insigne,-is *n.*; indicium,-ii *n.;* mácŭla,-ae *f.*; nota,-ae *f.*; notáculum,-i *n.*; signum,-i *n.*; character,-ēris *m.*; spécimen,-ĭnis n.; τὸ σῆμα,-ατος; τὸ σημεῖον, -ου; τὸ στίγμα,-ατος; ἡ σφραγίς,-ίδος; τὸ χάραγμα,-ατος; τὸ τέρας,-ατος; ἡ κληδών,-όνος; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος

z. = **oznaka** indicium,-ii *n.*; τὸ σύσσημον,-ου

z. = **skinienie** nutus,-us *m.*; τὸ νεῦμα,-ατος

znakomity clarus, 3; éminens,-entis; egregius, 3; excellens,-entis; exquisītus, 3; illustris,-e; insignis,-e; magníficus, 3; nóbĭlis,-e; óptimus, 3; praeclarus, 3; praestans,-antis; primarius, 3; spléndidus, 3; βέλτιστος, 3; ὑπέροχος,-ον; ἄριστος, 3; ἔντιμος,-ον

znaleźć p. znajdować

znamienity éminens,-entis; excellens,-entis; illustris,-e; insignis,-e; praeclarus, 3; ὑπερβάλλων,-ου; ὑπέροχος,-ον; ἐπιφανής,-ές; πρῶτος, 3

znamienny significatīvus, 3; notábĭlis,-e; insignis,-e; ἐπίσημος,-ον

znamię mácŭla,-ae *f.*; mola,-ae *f.*; nota,-ae *f.*; indicium,-ii *n.;* naevus,-i *m.*; character,-ēris *m.*; signum,-i *n.;* τὸ ἐκκάλυμμα,-ατος; τὸ στίγμα,-ατος; τὸ χάραγμα,-ατος; ὁ χαρακτήρ,-ῆρος

znany notus, 3; manifestus, 3; nóbĭlis,-e; famōsus, 3; γνωστός, 3; γνώριμος, 3; ἐπίσημος,-ον

A notióribus ad ignotiōra.

znanym czynić notífico, 1,-āvi,-ātum; ἐπιγνωρίζω

znawca ágnitor,-ōris *m.*; cógnitor,-ōris *m.; alicuius rei* expertus, -i *m.*; *alicuius rei* perītus,-i *m.*; spectātor,-ōris *m.*; sciens,-ntis *m.;* ὁ γνώμων,-ονος; ὁ γνώστης,-ου; ὁ σοφιστής,-οῦ

znęcać się p. dręczyć

znękany afflictus, 3; tormentatus, 3; vexatus, 3; ἐσκυλμένος, 3

znicz 1. (**naczynie**) focus,-i *m.* (ignis,-is *m.*) sacer; **2.** (**pochodnia**) fax,-cis *f.*; ἡ φανή,-ῆς

zniechęcać dehortor, 1, -atus sum; inconcilio, 1, -avi, -atum; spem défero,-férre,-tuli,-lātum; ἀποτρέπω

zniechęcanie dehortatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπότρεψις,-εως

zniechęcenie defectio,-ōnis *f.*; defetiscentia,-ae *f.*; ánimi demissio,-ōnis f.*;* taedium,-ii *n.*; ἡ ἀποδυσπέτησις,-εως

zniechęcony defessus, 3; ἀποδυσπετής,-ές

znieczulać obsopio, 4,-īvi,-ītum; ἀναισθητοποιέω

znieczulający anaesthéticus, 3; ἀναισθητικός, 3

znieczulenie compunctio,-ōnis *f.*; anaesthesia,-ae *f.*; analgesia,-ae *f.*; antalgia,-ae *f.*; ἡ ἀναισθησία,-ας; ἡ κατάνυξις,-εως

zniekształcać deformo, 1,-āvi,-ātum; defingo, 3,-finxi,-fictum; deturpo, 1,-avi, -atum; deprāvo, 1,-āvi,-ātum; καταισχύνω; δυσμορφέω; ἀφανίζω

zniekształcający deformans,-antis; δυσμορφωτικός,-όν

zniekształcenie deformatio,-ōnis *f.*; malformatio,-ōnis *f.*; defórmĭtas,-ātis *f.*; ἡ δυσμόρφωσις,-εως

zniekształcony deformatus, 3; δύσμορφος,-ον

znienacka (de) improvīso, necopināto, súbito; ἐξαίφνης

znienawidzoy perōsus, 3; odíbĭlis,-e; στυγητός, 3; μεμισημένος, 3

zniesienie 1. (**z góry na dół**) deportatio,-ōnis *f.*; delatio,-ōnis *f.*; ἡ καταγωγή,-ῆς; **2.** (**wytrzymanie**) sustinentia,-ae *f.*; ἡ καρτέρησις,-εως **3.** (**np**. **ustawy**) abolitio, -onis *f.*; abrogatio,-ōnis *f.*; derogatio,-ōnis *f.*; ἡ λύσις,-εως

zniesławiać contámino, 1,-āvi,-ātum; convicior, 1,-ātus sum; calumnior, 1,-ātus sum; dedécoro, 1,-āvi,-ātum; dehonesto, 1,-āvi,-ātum; dehonōro, 1,-āvi,-ātum; *discrédito, 1,-āvi,-ātum; infāmo, 1,-āvi,-ātum (diffamare); foedo, 1,-āvi,-ātum; máculo, 1,-āvi,-ātum; témero, 1,-āvi,-ātum; turpo, 1,-āvi,-ātum; ἀτιμάω; δυσφημέω

zniesławenie diffamatio,-ōnis *f.*; discreditatio,-ōnis *f.*; infamia,-ae *f.*; calumnia,-ae *f.;* ἡ ἀτιμία,-ας; ἡ δυσφημία,-ας; ἡ καταλαλία,-ας

znieść p. znosić

zniewaga contumelia,-ae *f.*; convicium,-ii *n.*; dédecus,-ŏris *n.;* ignominia,-ae *f.*; ignobílĭtas,-ātis *f.*; insultatio,-ōnis *f.*; calumnia,-ae *f.;* ἡ ἀτιμία,-ας; ἡ ὕβρις,-εως; ἡ λύμη,-ης; ἡ λώβη,-ης; ἡ λοιδορία,-ας; *(rzeczy świętej)* profanatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀσέβεια,-ας;

zniewalać 1. (**zmuszać**) cogo, 3, coēgi, coactum; violo, 1,-āvi,-ātum; ἀναγκάζω; βιάζω; **2.** (**niewolić**) captīvo, 1,-āvi,-ātum; compesco, 3,-pescui; in servitutem rédigo, 3,-ēgi,-actum; servituti subicio, 3,-iēci,-iectum; αἰχμαλωτεύω; δουλόω; δουλαγωγέω

znieważać 1. (**ubliżać**) contumelio, 1,-āvi,-ātum; calumnior, 1,-ātus sum; convicior, 1,-ātus sum; funesto, 1,-āvi,-ātum; ὑβρίζω; δυσφημέω; λωβάω; κακολογέω; λοιδορέω; ἀτιμάζω; **2.** (**hańbić**) violo, 1,-āvi,-ātum; dehonesto, 1,-āvi,-ātum; αἰσχύνω; βιάζω; **3.** (**rzecz świętą**) profāno, 1,-āvi,-ātum; ἀσεβέω

znieważenie contumelia,-ae *f.*; calumnia,-ae *f.*; violatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀτιμία,-ας; ἡ λοιδορία,-ας; ἡ βλασφημία,-ας; (**rzeczy świętej**) profanatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀσέβεια,-ας

zniewieściałość effeminatio,-ōnis *f.*; mollitia,-ae *f.*; ἡ ἀπογυναίκωσις,-εως

zniewieściały effeminatus, 3; emollītus, 3; málacus, 3; delicatus, 3; muliebris,-e; τρυφερός, 3; μαλακός, 3; γυναικώδης,-ες

zniewolenie coactio,-ōnis *f.*; violatio,-ōnis *f.*; sérvitus,-ūtis *f.*; ἡ δούλωσις,-εως

zniewolić p. zniewalać

znikać abolesco, 3,-evi, - ; (e)vanesco, 3,-nui, - ; dilābor, 1,-lapsus sum; disparĕo, 2,-ui, - ; δύνω; ματαιόομαι; ἐξαφανίζομαι

zniknięcie disparentia,-ae *f.*; deliquium,-ii *n.*; eclipsis,-is *f.*; ὁ ἐξαφανισμός,-οῦ; ἡ ἐξαμαύρωσις, -εως

znikomość fragílĭtas,-ātis *f.*; vánĭtas,-ātis *f.*; vílĭtas,-ātis *f.*; ἡ ματαιότης,-ητος; ἡ φαυλότης, -ητος

zniszczalny corruptíbĭlis,-e; φθαρτός, 3

zniszczenie corruptio,-ōnis *f.*; extinctio,-ōnis *f.*; exitium,-ii *n.*; excidium,-ii *n.;* deletio,-ōnis *f.*; destructio,-ōnis *f.*; devastatio,-ōnis *f.*; contritio,-ōnis *f.*; intéritus,-

us *m.*; strages,-is *f.*; vástĭtas,-ātis *f.*; ἡ ἀπώλεια,-ας; ὁ ὄλεθρος,-ου; ἡ φθορά,-ᾶς; ἡ ἀθέτησις,-εως; τὸ σύντριμμα,-ατος

zniszczony corruptus, 3; delētus, 3; destructus, 3; devastatus, 3; πεφθειρωμένος,3

zniszczyć p. niszczyć

zniweczyć anníhilo, 1,-āvi,-ātum; annullo, 1,-āvi,-ātum; périmo, 3,-ēmi,-emptum; praeverto, 3,-verti,-versum; ἐξαλείφω; ματαιόω

zniżać dégrado, 1,-āvi,-ātum; submitto, 3,-mīsi,-missum; κατασμικρίζω; ταπεινόω

znosić z góry défero, deférre, détuli, delātum; deporto, 1,-āvi,-ātum; κατάγω; καταφέρω

z. = **przynosić** cónfero, conférre, cóntuli, collātum; importo, 1,-āvi,-ātum; προσάγω; προσφέρω

z. = **gromadzić** cóngero, 3,-gessi,-gestum; cúmulo, 1,-āvi,-ātum; conicio, 3, -iēci,-iectum; comporto, 1,-āvi,-ātum; cónfero, conférre, cóntuli, collātum; συνάγω; συμβάλλω; συμφέρω; θησαυρίζω

z. **cierpliwie** patior, 3, passus sum; perpetior, 3,-pessus sum; supporto, 1, -avi,-atum; tolero, 1,-āvi,-ātum; ὑπομένω; ἀνέχομαι; ὑποφέρω; καρτερέω; πάσχω; μακροθυμέω; στέγω

Dum vires annique sinunt, tolerate labores!

z. **z wytrwałością** sustinĕo, 2,-tinui,-tentum; súffero, sufférre, sústuli, sublātum (perférre); obdūro, 1,-āvi,-ātum; persévero, 1,-āvi,-ātum; pérpetior, 3,-pessus sum; διακαρτερέω

Perfer et obdūra - dolor hic tibi próderit olim.

z. **z przykrością** moleste (aegre) fero, férre, tuli, lātum; μοχθέω

Quod male fers, assuesce: feres bene.

z. **krzywdę** iniuriam sustinĕo, 2,-tinui,-tentum; κακοπονέομαι

z. **np**. **ustawę** abolĕo, 2,-ēvi,-ītum; annullo, 1,-āvi,-ātum; ábrogo, 1,-āvi,-ātum (derogare); removĕo, 2,-mōvi,-mōtum; demolior, 4,-ītus sum; dissolvo, 3,-solvi,-solūtum; tollo, 3, sústuli, sublātum; (ὑπο)λύω; ἀκυρόω

Lex posterior dérogat legi priori.

znoszenie p. zniesienie

znośny (sup)portábĭlis,-e; passábĭlis,-e; patíbĭlis,-e; tolerábĭlis,-e; levis,-e; ἀνασχετός, 3; ἀνεκτός, 3; φορητός, 3

znowu dénuo, íterum, rursum, rursus, de íntegro, porro, etiam; πάλιν; αὖ; αὖτις; ἀνά

znój labor,-ōris *m.*; sudor,-ōris *m.;* ὁ μόχθος,-ου; ὁ πόνος,-ου; ὁ κάματος,-ου

znudzenie naúsĕa,-ae *f.*; fastidium,-ii *n.*; taedium,-ii *n.*; molestia,-ae *f.*; ἡ βδελυγμία,-ας

znudzić nauseo, 1,-āvi,-ātum; βδελύσσομαι

znużenie (de)fatigatio,-ōnis *f.*; languitūdo,-ĭnis *f.*; lassitūdo,-ĭnis *f.*; languor,-ōris *m.*; ὁ μόχθος,-ου; ἡ κόπωσις,-εως

znużony defatigatus, 3; lassus, 3; (de)fessus, 3; κατάκοπος,-ον; κατάπονος,-ον

znużyć (de)fatīgo, 1,-āvi,-ātum; (de)lasso, 1,-āvi,-ātum; *alqm* conficio, 3,-fēci,-fectum; κατακόπτω; ἐκκάμνω

zobaczyć p. widzieć
zobojętniać *neutralīso, 1,-āvi,-ātum; οὐδετερόω
zobojętniały apáthicus, 3; apathéticus, 3; ἄπαθος,-ον
zobojętnienie 1. (**apatia**) apathia,-ae *f.*; neutrum,-i *n.*; ἡ ἀπάθεια,-ας; **2.** (**neutralizacja**) neutralisatio,-ōnis *f.*; ἡ οὐδετέρωσις,-εως; **3.** (**z. uczuciowe**) dementia,-ae *f.* (rigídĭtas,-ātis *f.*) affectīva; ἡ κατάψυξις,-εως
zobowiązać p. zobowiązywać
zobowiązanie obligatio,-ōnis *f.*; obsequium,-ii *n.*; officium,-ii *n.*; contractus,-us *m.;* nexum,-i *n.;* ἡ λατρεία,-ας; ἡ λειτουργία,-ας; ὁ σύνδεσμος,-ου
zobowiązany obligatus, 3; obnoxius, 3; σύνδεσμος,-ον
zobowiązywać auctoro, 1,-āvi,-ātum; astringo, 3,-strinxi,-strictum; (de)vincio, 4,-vinxi,-vinctum (constringĕre); óbligo, 1,-āvi,-ātum; ἐκδεσμέω; ἐγγυάω; **(z. się)** instípulor, 1,-ātus sum; spondĕo, 2,-ndi,-nsum; compromitto, 3,-mīsi,-missum; pollicĕor, 2,-itus sum; ἐπαγγέλλομαι; ὁμολογέω; ὑπισχνέομαι
z. się przysięgą iureiurando me obstringo, 3,-strinxi,-strictum; ὁρκόομαι; ὁρκωμοτέω
zodiak sígnifer,-i *m.* caeli (orbis); zodíacus,-i *m.*; ὁ ζῳδιακός,-οῦ
Koziorożec Capricornus,-i *m.*; ὁ Αἰγόκερως,-ωτος
Wodnik Aquarius,-ii *m.*; ὁ Ὑδροχοῦς,-οῦ
Ryby Pisces,-ium *m.pl.*; οἱ Ἰχθύες,-ων
Baran Aries,-etis *m.*; ὁ Ἀρνείος,-ου
Byk Taurus,-i *m.*; ὁ Ταῦρος,-ου
Bliźnięta Gémini,-ōrum *m.pl.*; οἱ Δίδυμοι,-ων
Rak Cancer,-cri *m.*; ὁ Καρκίνος,-ου
Lew Leo,-ōnis *m.*; ὁ Λέων,-οντος
Panna Virgo,-ĭnis *f.*; ἡ Παρθένος,-ου
Waga Libra,-ae *f.*; ὁ Στατήρ,-ῆρος; ὁ Σταθμός,-οῦ
Skorpion Scorpio,-ōnis *m.*; ὁ Σκορπίος,-ου
Strzelec Sagittarius,-ii *m.*; ὁ Τοξευτήρ,-ῆρος

zołzy *(med.)* scróphula,-ae *f.*; ὁ κραῦρος,-ου
zoofilia zoophilia,-ae *f.*; sodomia,-ae *f.*; ἡ ζῳοφιλία,-ας
zoologia zoologia,-ae *f.*; ἡ ζῳολογία,-ας
zoologiczny zoológicus, 3; bestiarius, 3; ζῳολογικός, 3
zorganizować órdino, 1,-āvi,-ātum; (prae)paro, 1,-āvi,-ātum (apparare); constituo, 3,-ui,-ūtum; ínstruo, 3,-xi,-ctum; ὀργανόω; ὀργανίζω
zorganizowany constitūtus, 3; instructus, 3; ordinatus, 3; (ap)paratus, 3; ὠργανωμένος, 3
zorza aurōra,-ae *f.*; antelucanum,-i n; dilúculum,-i *n.*; ἡ ἠώς, ἠοῦς
z osobna separātim; κατ᾽ἰδίαν; ἰδί
zostawać p. pozostawać

zostawiać p. opuszczać
z pewnością profecte; ἀκριβῶς
zranić p. ranić
zranienie vulneratio,-ōnis *f.*; τὸ τραῦμα,-ατος
zraniony laesus, 3; saucius, 3; vulneratus, 3; τετρωμμένος, 3
zrastać się concresco, 3,-crēvi,-crētum; coalesco, 3,-alui; cohaeresco, 3,-haesi; συμφύομαι
zrastanie 1. (**zabliźnianie**) obliteratio,-ōnis *f.*; cicatricatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπούλωσις, -εως; **2.** (**współrośnięcie**) coalescentia,-ae *f.*; concretio,-ōnis *f.;* cohaesio,-ōnis f.*;* ἡ σύμφυσις,-εως
zraszać aspergo, 3,-spersi,-spersum (conspergĕre); írrigo, 1,-āvi,-ātum; irrōro, 1,-āvi,-ātum; δροσίζω; βρέχω
zraszanie aspersio,-ōnis f.; irrigatio,-ōnis *f.*; irroratio,-ōnis *f.*; ὁ δροσισμός,-οῦ
zraz *(med.)* lobus,-i *m.*; τὸ ἔνθεμα,-ατος
zrazik *(med.)* ácinus,-i *m.*; lóbŭlus,-i *m.*; τὸ ἐνθέμιον,-ου
zrażać abalieno, 1,-āvi,-ātum; offendo, 3,-fendi,-fensum; ἀποτρέπω
zrąb 1. (**med**.) interstitium,-ii *n.*; stroma,-atis *n.*; τὸ στρῶμα,-ατος; **2.** (**baza**) fundamentum,-i *n.*; basis,-is *f.*; ἡ βάσις,-εως; τὸ θεμέλιον,-ου
zredukowany reductus, 3; κατάγωγος,-ον
zresztą cétero, ceteroqui(n), céterum, de cétero; λοιπόν
zrezygnowany demissus, 3; ἄπαθος,-ον
zręczność agílĭtas,-ātis *f.*; dextérĭtas,-ātis *f.*; habílĭtas,-ātis *f.*; peritia,-ae *f.*; sollertia,-ae *f.*; ἡ εὐθιξία,-ας; ἡ εὐχειρία,-ας; ἡ ἐντρέχεια,-ας
zręczny ágĭlis,-e; cállidus, 3; dexter, 3; hábĭlis,-e; sollers,-ertis; ἴδρις,-ιος; ἐντρεχής,-ές; ἐπίτροχος,-ον; κοῦφος, 3
zrobić p. czynić
zrodzić p. rodzić
zrodzony (prog)natus, 3; γεννητός, 3
zrogowacenie cornificatio,-ōnis *f.*; ἡ κεράτωσις,-εως
zrogowaciały cornifactus, 3; κερατινός, 3
zropiały purulentus, 3; ἔμπυος,-ον
zropienie purulentia,-ae *f.*; empyēsis,-is *f.*; ἡ ἐμπύησις,-εως
zrosić p. zraszać
zrosnąć się p. zrastać
zrost adhaesio,-ōnis f.; accretio,-ōnis *f.*; coalescentia,-ae *f.*; concrescentia,-ae *f.*; concretio,-ōnis *f.*; ἡ σύμφυσις,-εως
zroszenie aspersio,-ōnis f.; irroratio,-ōnis *f.*; irrigatio,-ōnis *f.*; ὁ δροσισμός,-οῦ
zrośnięcie p. zrost
zrośnięty concrētus, 3; σύμφυτος,-ον
zrozpaczony desperatus, 3; ἀνέλπιστος,-ον
zrozumiały comprehensíbĭlis,-e; clarus, 3; captábĭlis,-e; cognóbĭlis,-e; intellegíbĭlis,-

e; luculentus, 3; ἐπινοητός, 3; ἁλώσιμος, 3; κατανοητός, 3; καταληπτός, 3; εὐνοητός, 3

zrozumieć p. rozumieć

zrozumienie (ap)prehensio,-ōnis f.; apprehendentia,-ae *f.*; comprehendentia,-ae *f.*; ἡ σύνεσις,-εως; ἡ κατάλημμα,-ατος; ἡ κατάληψις,-εως; ἡ ἐπίνοια,-ας; ἡ εὔνοια,-ας; ἡ φρόνησις,-εως

zrównać adaequo, 1,-āvi,-ātum; ἰσόω

z. = **spłaszczać** *nívelo, 1,-āvi,-ātum; (com)plano, 1,-āvi,-ātum; πλατόω

zrównanie adaequatio,-ōnis *f.*; ἡ ἴσωσις,-εως; *(spłaszeczenie)* *nivelatio,-ōnis *f.*; planatio,-ōnis *f.*; ἡ πλάτωσις,-εως

z. dnia z nocą aequinoctium,-ii *n.*; ἡ ἰσημερία,-ας

zrównoważenie aequabílĭtas,-ātis *f.;* ἡ ἰσοκρατία,-ας

zrównoważony aequilibratus, 3; adaequatus, 3; aequus, 3; placatus, 3; ἰσοκρατής,-ές; ἰσοκλινής,-ές

zróżnicować diversífico, 1,-āvi,-ātum; distinguo, 3,-stinxi,-stinctum; διαφέρω

zróżnicowanie differentia,-ae *f.*; distinctio,-ōnis *f.*; differĭtas,-ātis *f.*; ἡ διαφορά,-ᾶς

zrujnowany destructus, 3; dirūtus, 3; eversus, 3; κατάπτωκος,-ον

zryw coortus,-us *m.*; ἡ ἐκπήδησις,-εως

zrywać devello, 3,-velli,-vulsum; decerpo, 3,-cerpsi,-cerptum; τίλλω; δρέπω

z. np. układ dirumpo, 3,-rūpi,-ruptum; διακόπτω

z. się coorior, 4, coortus sum; exsulto, 1,-āvi,-ātum; ἐκπηδάω

~ **z kimś** me abrumpo, 3,-rūpi,-ruptum

zrządzenie providentia,-ae *f.*; dispositio,-ōnis *f.*; ἡ πρόνοια,-ας

z. boskie voluntas,-ātis f. Dei; ἡ αἶσα,-ης; ἡ μοῖρα,-ας

z. losu casus,-us *m.* fortūnae; fatum,-i *n.;* ἡ τύχη,-ης

zrzec się p. zrzekać się

zrzeczenie się *(np. urzędu)* abdicatio,-ōnis *f.*; renuntiatio,-ōnis *f.*; *ab alqa re* decessio,-ōnis f.*;* ἡ ἀπόθεσις,-εως; ἡ ἀπόστασις,-εως

zrzekać się me ábdico, 1,-āvi,-ātum; renuntio, 1,-āvi,-ātum; *de alqa re* decēdo 3,-cessi,-cessum; repudio, 1,-āvi,-ātum; ἀφίσταμαι

zrzeszać p. gromadzić

zrzeszenie associatio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.;* coetus,-us *m.;* grex,-gis *m.*; socíetas,-ātis f.; sodálĭtas,-ātis *f.*; consortium,-ii *n.*; ἡ ἑταιρία,-ας; ἡ κοινωνία, -ας

zrzędliwy austerōsus, 3; austērus, 3; querulentus, 3; morōsus, 3; senius, 3; splenéticus, 3; δύσκολος,-ον; σκολιός, 3; μεμψίμοιρος,-ον

zrzucać 1. (**z góry**) deicio, 3,-iēci,-iectum; deruo, 3,-rui,-rūtum; praecípito, 1, -avi,-atum; καταβάλλω; καθίημι; καταρρίπτω; κατακρημνίζω; **2.** (**z siebie**) remolior, 4,-ītus sum; ἐκβάλλω; **3.** (**z szat**) demánico, 1,-āvi,-ātum; vestem pōno, 3,-sui,-situm; ἐκδύνω

zsiadać descendo, 3,-ndi,-nsum; καταβαίνω

zstąpić degredior, 3,-gressus sum; descendo, 3,-ndi,-nsum; devenio, 4,-vēni,-ventum; κατέρχομαι; καταβαίνω

zstępowanie descensio,-ōnis f.; ἡ κατάβασις,-εως

zsuwać détraho, 3,-traxi,-tractum; demovĕo, 2,-mōvi,-mōtum; κατάγω

zsyłać demitto, 3,-mīsi,-missum; deporto, 1,-āvi,-ātum; relēgo, 1,-āvi,-ātum; καταπέμπω

~ **na wygnanie** exilio afficio, 3,-fēci,-fectum; aquā et igni intérdico, 3,-dixi,-dictum

zsyłka deportatio,-ōnis *f.*; exilium,-ii *n.;* ἡ πομπή,-ῆς

zszycie consutio,-ōnis *f.*; sutūra-ae *f.*; ἡ συρραφή,-ῆς

zszywać consárcino, 1,-āvi,-ātum; consuo, 3,-sui,-sūtum; συρράπτω

zubażać aporio, 1,-āvi,-ātum; exsumptuo, 1,-āvi,-ātum; paúpero, 1,-āvi,-ātum; ad paupertatem rédigo, 3,-ēgi,-actum; πτωχίζω

zubożeć impaúpero, 1,-āvi,-ātum; ad inopiam (paupertatem, egestatem) rédigor, 3,-actus sum; πτωχίζομαι

zuchwalec audax,-acis *m.*; árrogans,-antis *m.*; ínsolens,-entis *m.*; ὁ ὑβριστής,-οῦ; ὁ τολμητής, -οῦ

zuchwalstwo 1. (**ryzykanctwo**) audacia,-ae *f.*; petulantia,-ae *f.;* temérĭtas,-ātis *f.*; ὁ θάρσος,-εος; ἡ τόλμα,-ης; ὁ κίνδυνος,-ου; **2.** (**bezczelność**) arrogania,-ae *f.*; insolentia,-ae *f.*; impertinentia,-ae *f.*; procácĭtas,-ātis *f.;* superbia,-ae *f.;* ἡ ὕβρις,-εως; ἡ ἀσέλγεια,-ας; ἡ ἀτασθαλία,-ας; ὁ κόρος,-ου; τὸ ὑπέρβιον,-ου

zuchwały 1. (**ryzykancki**) audax,-acis; temerarius, 3; pétulans,-antis; τολμηρός, 3; θαρσελέος, 3; κινδυνευτικός, 3; **2.** (**bezczelny**) árrogans,-antis; impértinens, -entis; ínsolens,-entis; impūdens,-entis; importūnus, 3; procax,-acis; superbus, 3; ὕβριστος, 3; ἀτάσθαλος,-ον; ὑπερήφανος,-ον; ἀσέλγειος,-ον

Victoria naturā ínsolens et superba est.

zupa ius, iŭris n.; iúsculum,-i *n.*; sorbitio,-ōnis *f.*; ὁ ζωμός,-οῦ

zupełnie complēte, íntegre, omnímodo, perfecte, totáliter; παντάπασι; πάνυ; καθόλου

zupełny complētus, 3; ínteger, 3; plenus, 3; totālis,-e; totus, 3; universus, 3; σύπας,-πασα,-παν; ὅλος, 3; ὁλόκληρος,-ον

zużycie absumptio,-ōnis *f.*; attritio,-ōnis *f.*; detritio,-ōnis *f.;* consumptio,-ōnis *f.*; consummatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀποτριβή,-ῆς; ἡ ἀπανάλωσις,-εως; ἡ κατάτριψις, -εως; ἡ ἀπόχρησις,-εως

zużyć absumo, 3,-sumpsi,-sumptum (consumĕre); détero, 3,-trīvi,-trītum; abūtor, 3,-usus sum; *alqa re* pérfruor, 3,-fructus sum; ἀναλίσκω; δαπανάω; κατατρίβω

zużytkować *utilīso, 1,-āvi,-ātum; *alqa re* utor, 3, usus sum; καταχράομαι; ἀναλόω

zużyty absumptus, 3; detrītus, 3; consumptus, 3; κατάτριβος,-ον; τρυχηρός, 3; σαπρός, 3

zwabiać p. nęcić

zwada lis, litis *f.*; discordia,-ae *f.*; altercatio,-ōnis *f.*; rixa,-ae *f.*; ἡ ἔρις,-ιδος; ἡ φιλονεικία,-ας

zwalać *(przewracać)* demolior, 4,-ītus sum; deruo, 3,-rui,-rūtum; deicio, 3,-iēci,-iectum; destruo, 3,-struxi,-structum; καταρρίπτω

zwalczać conflictor, 1,-ātus sum; debello, 1,-āvi,-ātum; deproelior, 1,-ātus sum; oppugno, 1,-āvi,-ātum; persequor, 3,-secūtus sum; revinco, 3,-vīci,-victum; πορθέω; καταπολεμέω

~ **błędy** vitia insector, 1,-ātus sum (domo, 1,-ui,-itum)

zwalisko ruinae,-arum *f.pl.*; parietīnae,-arum *f.pl.;* τὸ κατάπτωμα,-ατος

zwalniać 1. (**np**. **kroku**) (re)tardo, 1,-āvi,-ātum; (ἐπι)βραδύνω; **2.** (**rozluźniać**) absolvo, 3,-solvi,-solūtum; exónero, 1,-āvi,-ātum; debílito, 1,-āvi,-ātum; dispenso, 1,-āvi,-ātum; imminuo, 3,-nui,-ūtum; ἀπολύω; ἐπιλύω; ἀνίημι; **3.** (**uwalniać**) líbero, 1,-āvi,-ātum *z abl.*; dimitto, 3,-mīsi,-missum; ἐλευθερόω; **4.** (**z pracy**) dimitto, 3,-mīsi,-missum; ἐκπέμπω

zwał cúmŭlus,-i *m.*; agger,-ĕris *m.;* ὁ σωρός,-οῦ

zwany appellatus, 3; dictus, 3; nominatus, 3; κλητός, 3; ὠνομασμένος, 3

zwapniały calcinatus, 3;

zwapnienie calcificatio,-ōnis *f.*

~ **tętnic** arteriarum duritia,-ae *f.;* arteriosclerōsis,-is *f.*

zwarcie occlusio,-onis; concursus,-us *m.*; ἡ σύνερξις,-εως; ἡ σύγκλεισις,-εως

zwariować demento, 1,-āvi,-ātum; insanio, 4,-īvi,-ītum; delīro, 1,-āvi,-ātum; insānum fio, fieri factus sum; mente capior, 3, captus sum; μαίνομαι

zwartość compactio,-ōnis *f.*; condensatio,-ōnis *f.*; consolidatio,-ōnis *f.*; dénsitas, -ātis f.; ἡ μετοχή,-ῆς; ἡ ἀμαλακιστία,-ας

zwarty compactus, 3; concrētus, 3; confertus, 3; condensatus, 3; consolidatus, 3; coactus, 3; artus, 3; ἀμάλακτος,-ον

zważać attendo, 3, -tendi, -tentum; consídero, 1, -avi, -atum; delíbero, 1, -avi, -atum; respicio, 3,-spexi,-spectum; ἐπισκέπτομαι; βλέπω

zwątpić despēro, 1,-āvi,-ātum; spem perdo, 3,-dĭdi,-dĭtum; ánimo cóncido, 3, -cidi, -; ἀνελπίζω

zwątpienie desperatio,-ōnis *f.*; ánimi defectio,-ōnis *f.;* ὁ ἀνελπισμός,-οῦ

zwęglenie carbonisatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀνθράκωσις,-εως

zwęglić *carbonīso, 1,-āvi,-ātum; carbonem facio, 3, feci, factum; ἀνθρακεύω

zwęglony carbonisatus, 3; ἠνθρακευμένος, 3

zwężać angusto, 1,-āvi,-ātum; coarto, 1,-āvi,-ātum; cóntraho, 3,-traxi,-tractum; atténuo, 1,-āvi,-ātum; restringo, 3,-strinxi,-strictum; στενόω

zwężenie (co)artatio,-ōnis *f.*; angustiae,-arum *f.pl.*; strictūra-ae *f.*; contractio,-ōnis *f.;* ἡ στένωσις,-εως; τὸ στένωμα,-ατος

zwiadowca explorātor,-ōris *m.;* speculātor,-ōris *m.;* investigātor,-ōris *m.;* ὁ ἐπόπτης,-ου; ὁ κατάσκοπος,-ου

zwiastować (an)nuntio, 1,-āvi,-ātum (praenuntiare); índico, 1,-āvi,-ātum; monĕo, 2,-ui,-itum; προμαρτυρέομαι; ἀγγέλλω

zwiastowanie (an)nuntiatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀγγελία,-ας

zwiastun annuntiātor,-ōris *m.*; (prae)nuntius,-ii *m.*; praeco,-ōnis *m.*; ὁ ἄγγελος,-ου; ὁ κήρυξ,-υκος; ὁ πρόδρομος,-ου; ὁ καταγγελεύς,-έως

zwiastunka (an)nuntiatrix,-icis *f.*; ἡ ἄγγελος,-ου

związanie constrictio,-ōnis *f.*; colligatio,-ōnis *f.*; convinctio,-ōnis *f.*; iunctūra-ae *f.*; nexus,-us *m.*; obligatio,-ōnis *f.*; ὁ συνδεσμός,-οῦ; ἡ ἁφή,-ῆς

związany coniugatus, 3; coniunctus, 3; colligatus, 3; connexus, 3; obligatus, 3; σύνδετος,-ον

związek cohaerentia,-ae *f.*; colligatio,-ōnis *f.*; *combinatio,-ōnis *f.*; coniunctio, -onis *f.*; connexio,-ōnis f.; (con)nexus,-us *m.*; cópula,-ae *f.*; vínculum,-i *n.*; nodus,-i *m.;* ὁ συνδεσμός,-οῦ; ἡ συνάφεια,-ας; ἡ σύναψις,-εως

z. małżeński connubium,-ii *n.*; matrimonium,-ii *n.*; ἡ σύζευξις,-εως; ὁ γάμος,-ου; ὁ συνδυασμός,-οῦ

z. chemiczny combinatio,-ōnis *f.*; ὁ συνδυασμός,-οῦ

z. państw confoederatio,-ōnis *f.*; ἡ συμμαχία,-ας

z. zawodowy syndicatus,-us *m.*; opíficum collegiorum foedus,-ĕris *n.* (consociatio, socítetas); τὸ συνδικάτον,-ου

z. = **zrzeszenie** associatio,-ōnis *f.*; consociatio,-ōnis *f.;* confoederatio,-ōnis *f.*; consortium,-ii *n.*; coetus,-us *m.;* socíetas,-ātis *f.;* sodálĭtas,-ātis *f.;* ἡ ἕνωσις,-εως; ἡ κοινωνία,-ας

z. = **relacja** relatio,-ōnis *f.*; ἡ σχέσις,-εως

związkowy *(państwo)* foederālis,-e; συμμαχικός, 3; *(zawodowy)* syndicālis,-e; sociālis,-e; σύνδικος,-ον

związywać coniungo, 3,-iunxi,-iunctum; connecto, 3,-nexui,-nexum; constringo, 3,-strinxi,-strictum; cólligo, 1,-āvi,-ātum (obligare); convincio, 4,-vinxi, -vinctum; fascio, 4, -īvi, -ītum; nodo, 1, -avi, -atum; vínculo, 1, -avi, -atum; συνδέω; συζεύγνυμι

zwichnąć extorquĕo, 2,-torsi,-tortum; luxo, 1,-āvi,-ātum; ἐκπηδάω; ἐξαρθρέω

zwichnięcie (e)luxatio,-ōnis *f.*; etortio,-ōnis *f.;* ἡ ἔγκλισις,-εως; ἡ ἐξάρθρησις, -εως

zwichnięty luxatus, 3; etortus, 3; ἐκπαλής,-ές; ἔξαρθρος,-ον

zwiedzać péragro, 1,-āvi,-ātum; (per)lustro, 1,-āvi,-ātum; visīto, 1,-āvi,-ātum; (con)vīso, 3, visi, visum (invisĕre); ἐπισκοπέω

zwiedzanie visitatio,-ōnis *f.*; lustratio,-ōnis *f.;* ἐπισκοπή,-ῆς

zwierciadło spéculum,-i *n.*; τὸ ἔσοπτρον,-ου

zwierzać się confitĕor, 2,-fessus sum; arcana revēlo, 1,-āvi,-ātum; ἔκφημι; ὀαρίζω

zwierzchnictwo auctórĭtas,-ātis *f.;* magistratus,-us *m.*; potestas,-ātis f.; dominatus,-us *m.*; superiórĭtas,-ātis *f.*; hegemonia,-ae *f.*; ἡ ἡγεμονία,-ας; ἡ ὑπεροχή,-ῆς

zwierzchnik magister,-tri *m.*; moderātor,-ōris *m.*; praefectus,-i *m.*; *alicuius rei* praepósitus,-i *m.*; superior,-ōris *m.*; patrōnus,-i *m.*; ἡ ἡγεμών,-όνος; ὁ ἄρχων,-οντος; ὁ ὑπέροχος,-ου

zwierzenie confessio,-ōnis f.; ὁ ὀαρισμός,-οῦ; ἡ φήμη,-ης

zwierzę animal,-alis *n.*; τὸ ζῷον,-ου; *(dzikie)* bestia,-ae *f.*; bélua,-ae *f.*; fera,-ae *f.*; ferāmen,-ĭnis n.; ὁ θήρ, θηρός; τὸ θηρίον,-ου; *(pociągowe)* iumentum,-i *n.*; τὸ ζυγουλκόν,-οῦ

zwierzęcy animālis,-e; ferīnus, 3; θήρειος, 3

zwierzyć się confítĕor, 2,-fessus sum; ἔκφημι; ὀαρίζω

zwierzyniec bestiarium,-ii *n.*; vivarium,-ii *n.*; τὸ θηριοτήριον,-ου

zwieszać się pendĕo, 2, pependi, - ; κατακρεμάννυμαι

zwietrzeć evansco, 3,-nui, - ; ματαιόομαι; μωραίνομαι

zwieźć p. zwozić

zwiędły má(r)cidus, 3; maránticus, 3; fláccidus, 3; μεμαραινωμένος, 3

zwiędnąć p. więdnąć

zwiędnięcie marcídĭtas,-ātis *f.*; ἡ μάρανσις,-εως

zwiększać p. powiększać

zwięzły compactus, 3; conscius, 3; brevis,-e; lapidarius, 3; summarius, 3; στρογγύλος, 3; σύντομος,-ον

Brevis esse labōro, obscurius fio.

zwijać (con)volvo, 3,-volvi,-volūtum (involvĕre, revolvĕre); cólligo, 3,-lēgi,-lectum; contorquĕo, 2,-torsi,-tortum; καριδόω; πτύσσω; ἑλίσσω

zwilżać húmido, 1,-āvi,-ātum; imbuo, 3,-ui,-ūtum; madefacio, 3,-fēci,-factum; irrōro, 1,-āvi,-ātum; írrigo, 1,-āvi,-ātum; tingo, 3, tinxi, tinctum; umecto, 1,-āvi,-ātum; udo, 1,-āvi,-ātum; δεύω; (ἀφ)ὑγραίνω; βρέχω

zwilżenie (h)umefactio,-ōnis *f.*; madefactio,-ōnis *f.*; ἡ ὕγρανσις,-εως

zwilżony madefactus, 3; ríguus, 3; udus, 3; ὑγρός, 3

zwinięcie involutio,-ōnis *f.*; convolutio,-ōnis *f.;* ἡ ἑλίκη,-ης; ἡ ἕλιξ,-ικος

zwinność agílĭtas,-ātis *f.*; facílĭtas,-ātis *f.;* ἡ κουφότης,-ητος

zwinny ágĭlis,-e; hábĭlis,-e; expedītus, 3; fácĭlis,-e; málacus, 3; γναμπτός, 3; κοῦφος, 3; σκίναξ,-ακος

zwiotczały atónicus, 3; fláccidus, 3; laxus, 3; ἄτονος,-ον

zwiotczenie atonia,-ae *f.*; láxĭtas,-ātis *f.*; relaxatio,-ōnis *f.*; fláccĭtas,-ātis *f.;* ἡ ἀτονία,-ας; ἡ ἐκθήλυνσις,-εως

zwisać dependĕo, 2, pendi, - , (pendēre); ἐκκρέμαμαι

zwisający (de)pendens,-entis; pendŭlus, 3; ἐκκρεμής,-ές

zwisanie dependentia,-ae *f.*; ὁ κρεμασμός,-οῦ

zwitek rótula,-ae *f.*; fascícŭlus,-i *m.*; glomus,-i *m.*; τὸ στροβίλιον,-ου; τὸ εἴλημα,-ατος

zwlekać 1. (**spóźniać się**) tardo, 1,-āvi,-ātum; χρονίζω; ὀψίζω; **2.** (**ociągać się**) cunctor, 1,-ātus sum; pígritor, 1,-ātus sum; tricor, 1,-ātus sum; μίμνω; ὀκνέω; **3.** (**opóźniać**) cesso, 1,-āvi,-ātum; βραδύνω; **4.** (**zatrzymywać się gdzieś**) (de)moror, 1,-ātus sum; μιμνάζω; (δια)μένω; παροικέω; **5.** (**tracić czas**) tempus tero, 3, trivi, tritum; τρίβω

zwlekanie cunctatio,-ōnis *f.*; dilatio,-ōnis *f.*; tardatio,-ōnis *f.*; ἡ ἀναβολή,-ῆς; ἡ ἀναμονή,-ῆς

zwłaszcza imprīmis, ante omnia, máxime, praecípue, speciáliter; μάλιστα; ἰδιαίτερον ~ **że** praesertim cum; μάλιστα ὅτι

zwłoka dilatio,-ōnis *f.*; mora,-ae *f.*; retardatio,-ōnis *f.*; commoratio,-ōnis *f.*; cessatio,-ōnis *f.*; dilatio,-ōnis *f.;* prolatio,-ōnis *f.;* intercapēdo,-ĭnis *f.;* ἡ ἀνάθεσις,-εως; ἡ ἀναβολή,-ῆς

zwłoki cadaver,-ĕris *n.*; τὸ κῶλον,-ου; τὸ πτῶμα,-ατος; τὸ σῶμα,-ατος

zwłóknienie fibrōsis,-is *f.*; ἡ φίβρωσις,-εως

zwodniczy fallax,-acis; delusorius, 3; sedūcens,-entis; deceptorius, 3; dolōsus, 3; mendax,-acis; súbdolus, 3; ἀπατηλός, 3; κίβδηλος, 3; πλάνος, 3; δόλιος, 3; σφαλερός, 3

zwodzenie fallacia,-ae *f.*; deceptio,-ōnis *f.*; delusio,-ōnis f.; seductio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπάτη,-ης; ἡ ἐμπαιγμονή,-ῆς

zwodziciel delūsor,-ōris *m.*; deceptor,-ōris *m.*; seductor,-ōris *m.*; fallax,-acis *m.;* ὁ φρεναπάτης,-ου; ὁ πλάνος,-ου

zwodzić decipio, 3,-cēpi,-ceptum; circumdūco, 3,-duxi,-ductum (seducĕre); fallo, 3, fefelli, falsum; delūdo, 3,-lusi,-lūsum (illudĕre); mistífico, 1,-āvi,-ātum; símulo, 1,-āvi,-ātum; σφάλλω; πλανάω; (φρεν)ἀπατάω; δελεάζω

zwojowy gangliaris,-e; gangliónicus, 3; gangliōsus, 3; convolutīvus, 3; ἑλικτός, 3; ἑλικώδης,-ες

zwolennik adhaerens,-entis *m.*; assectātor,-ōris *m.*; ássecla,-ae *m.*; astipulātor,-ōris *m.*; aemulātor,-ōris *m.*; cliens,-entis *m.*; fautor,-ōris *m.*; sectātor,-ōris *m.*; studiōsus,-i *m.;* ὁ σπουδαστής,-οῦ; ὁ ζηλωτής,-οῦ; ὁ μαθητής,-οῦ

z wolna lente; βραδύ

zwolnienie 1. (spowolnienie) (re)tardatio,-ōnis *f.*; moderatio,-ōnis *f.*; τὸ ἐπίβραδος,-εος; **2.** (**rozluźnienie**) dissolutio,-ōnis *f.*; ἡ διάλυσις,-εως; **3.** (**z pracy**) dimissio,-ōnis f.; vacatio,-ōnis *f.*; renuntiatio,-ōnis *f.;* ἡ παραίτησις, -εως; ἡ ἀπόπεμψις,-εως; **4.** (**z obowiązków**) dispensatio,-ōnis *f.*; ἐπίλυσις,-εως

zwolniony 1. (**spowolniony**) retardatus, 3; moratus, 3; ἐπίβραδος,-ον; **2.** (**rozluźniony**) dissolūtus, 3; laxatus, 3; διάλυτος,-ον; **3.** (**z pracy**) dimissus, 3; renuntiatus, 3; ἔκπομπος,-ον; ἀπόπομπος,-ον; **4.** (**z obowiązków**) dispensatus, 3; ἐπιλελυμένος, 3

zwoływać cónvoco, 1,-āvi,-ātum; calo, 1,-āvi,-ātum; conclāmo, 1,-āvi,-ātum; ascisco, 3,-scīvi,-scītum; συγκαλέω; συναθροίζω; συνάγω

zwozić comporto, 1,-āvi,-ātum (importare); cónfero, conférre, cóntuli, collātum; cónveho, 3, -vexi, -vectum; convecto, 1, -avi, -atum; συνάγω; εἰσκομίζω; *(z góry)* devehĕre; κατακομίζω

zwój ganglion,-i *n.*; convolutio,-ōnis *f.*; convolūtum,-i *n.*; rótula,-ae *f.*; spira,-ae *f.*; volūmen,-ĭnis n.*;* ὁ στρόβιλος,-ου; ἡ ἑλίκη,-ης; ὁ κύλινδρος,-ου; τὸ εἴλημα,-ατος; τὸ βιβλίον,-ου; ἡ κεφαλίς,-ίδος

zwracać = **oddać** reddo, 3,-dĭdi,-dĭtum; (re)compenso, 1,-āvi,-ātum; ἀποδίδωμι; **z.** = **przywrócić do poprzedniego stanu** ad pristinum restituo, 3,-stitui,-stitūtum;

ἀποκαθίστημι

z. **oczy** ora converto, 3,-verti,-versum; ἐπιστρέφω; τρέπω

z. **uwagę** ánimum *ad alqd* attendo, 3,-tendi,-tentum; animadverto, 3,-verti,-versum; ἐπισκέπτομαι; ἐπιστρέφομαι; ἐπέχω; νοῦν προσέχω

z. **się do ucieczki** terga verto, 3, verti, versum; ἀποφεύγω

zwracanie redditio,-ōnis *f.*; ἡ ἀπόδοσις,-εως

zwrot 1. (**oddanie**) redditio,-ōnis *f.*; recompensatio,-ōnis *f.*; relatio,-ōnis *f.;* restitutio,-ōnis *f.*; solutio,-ōnis *f.;* ἡ ἀπόδοσις,-εως; ἡ ἀμοιβή,-ῆς; **2.** (**obrót**) conversio,-ōnis f.; versūra-ae *f.*; versus,-us *m.*; ἡ ἐπιστροφή,-ῆς; ὁ τρόπος,-ου; **3.** (**gram.**) figūra,-ae *f.*; fórmula,-ae *f.*; phrasis,-is *f.*; versio,-ōnis f.; ἡ φράσις, -εως; **4.** (**wypowiedzenie językowe**) dictum,-i *n.*; locutio,-ōnis *f.*; ὁ λόγος,-ου; ἡ ἔκφρασις,-εως; τὸ ῥῆμα,-ατος

zwrotka stropha,-ae *f.*; versícŭlus,-i *m.*; ἡ στροφή,-ῆς

zwrotnik trópicus,-i *m.*; ὁ τρόπος,-ου

zwrotny versíbĭlis,-e; commutandus, 3; ἐπίστροφος,-ον; (**gram.**) reflexīvus, 3; ἀνάστροφος,-ον

zwrócić p. zwracać

zwrócony *(oddany)* rédditus, 3; ἀποδεδομένος, 3

zwrócony do góry supīnus, 3; ὕπτιος, 3

zwycięski victoriōsus, 3; victor,-oris; triumphālis,-e; νικητήριος, 3; νικηφόρος,-ον

zwycięstwo victoria,-ae *f.*; ἡ νίκη,-ης; τὸ νῖκος,-εος

Ubi concordia, ibi victoria. Victoria naturā ínsolens et superba est.

zwycięzca victor,-ōris *m.*; superātor,-ōris *m.*; ὁ νικήτωρ,-ορος

zwyciężać vinco, 3, vici, victum; súpero, 1,-āvi,-ātum; νικάω; κατακυριεύω; *(całkowicie)* devinco, 3,-vīci,-victum (pervincĕre); κατισχύω; κατανικάω

Bis vincit, qui se vincit in victoria. Gloria victis. Vae victis! Se ipsum vincĕre non fácile est. Vincĕre scis, Hánnibal, victoriā uti nescis. Galiléae, vicisti! In hoc signo vinces.

zwyciężony (de)victus, 3; superatus, 3; νενικημένος, 3

zwyczaj consuetūdo,-ĭnis *f.*; assuetūdo,-ĭnis *f.;* habitūdo,-ĭnis *f.*; mos, mōris *m.*; institūtum,-i *n.*; usus,-us *m.*; traditio,-ōnis *f.*; τὸ εἰθισμένον,-ου; ἡ ἕξις,-εως; τὸ ἔθος,-εος; ὁ τρόπος,-ου; ἡ συνήθεια,-ας; ὁ νόμος,-ου; τὸ νόμαιον,-ου; ἡ θέμις,-ιδος; τὸ ἔθισμα,-ατος

Consuetūdo est altera natura. Consuetūdo pro lege servatur. Gravíssimum est imperium consuetúdinis.

zwyczajny *(zwykły)* commūnis,-e; habituālis,-e; mediocris,-e; ordinarius, 3; promiscu(u)s, 3; simplex,-icis; sólitus, 3; tritus, 3; usitatus, 3; vulgaris,-e; κοινός, 3; εἰωθώς,-υῖα,-ός; ἔθιμος, 3

zwyczajowy consuetudinālis,-e; συνήθης,-ες; ἐθικός, 3

zwykle saepe; plerumque; ἐθικῶς; πολυεθνῶς

zwykły p. zwyczajny

zwyknąć *(mieć zwyczaj)* consuesco, 3,-suēvi,-suētum; solĕo, 2, sólitus sum; ἔθω
zwyradniający degeneratīvus, 3; φθοροποιός,-όν
zwyrodnialec degeneratus,-i *m.*; ὁ φθορεύς,-έως
zwyrodniały cadūcus, 3; depravatus, 3; degeneratus, 3; ἐφθαρμένος, 3
zwyrodnieć degénero, 1,-āvi,-ātum; exolesco, 3,-lēvi,-ētum; φθείρομαι
zwyrodnienie degeneratio,-ōnis *f.*; degradatio,-ōnis *f.*; depravatio,-ōnis *f.*; ἡ φθορά,-ᾶς
zwyrodnieniowy degeneratīvus, 3; φθόριος, 3
zwyżka augmentum,-i *n.*; auctus,-us *m.;* incrementum,-i *n.*; altatio,-ōnis *f.*; τὸ αὔξημα,-ατος
zwyżkować augmentor, 1,-ātus sum; augeror, 2, auctus sum; altor, 1,-ātus sum; cresco, 3, crevi, cretum; αὐξάνομαι
zygota zygōta,-ae *f.*; τὰ ζυγωτά,-ῶν
zygzak corōnis,-idis *f.*; varatio,-ōnis *f.*; ἡ κορωνίς,-ίδος
zysk acceptum,-i *n.*; acquisitio,-ōnis *f.*; emolumentum,-i *n.*; fructus,-us *m.;* intrāta,-ae *f.*; lucrum,-i *n.*; lucrus,-us *m.*; proficúĭtas,-ātis *f.*; profícuum,-i *n.*; quaestus,-us *m.*; quaesitum,-i *n.;* usūra-ae *f.*; τὸ κέρδος,-εος; ὁ πορισμός,-οῦ; ἡ λῆμψις,-εως; ὁ τόκος,-ου; ἡ εὐπορία,-ας; ἡ περιποίησις,-εως; ἡ ὠφέλεια,-ας
Terra numquam sine usura reddit, quod accēpit.
zyskiwać acquiro, 3,-quisīvi,-quisītum; lucror, 1,-ātus sum; lucrifacio, 3,-feci,-factum; pario, 3, péperi, partum; proficio, 3,-fēci,-fectum; προσεργάζομαι; κερδαίνω; κτάομαι; περιποιέομαι
zyskowny lucratīvus, 3; lucrōsus, 3; quaestuōsus, 3; intratīvus, 3; uber, 3; κερδαλέος, 3
zza depost *z acc.*; ultra *z acc.;* ἀπὸ ὄπισθεν
zziębnięty álgidus, 3; κατάψυχρος,-ον
zżerać 1. (**korodować**) corrōdo, 3,-rōdi,-rōsum; καταδάκνω; **2.** (**zjadać**) devōro, 1,-āvi,-ātum; κατατρώγω
zżeranie corrosio,-ōnis f.; ἡ καταδάκνωσις,-εως
zżuty masticatus, 3; μασήματος, 3
zżyć się famílior, 1,-ātus sum; familiaris fio, fieri, factus sum; ἑταιρίζομαι; φιλιάζω